

WESTERN

DŽ. BENTIN

Sandans
PLAVOKOSI
INDIJANAC

PAKLENO JAHANJE

BROJ 18 ● 125 DINARA

ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

VESTERN

18

1986.

Dž. Bentin

PAKLENO JAHANJE

X-100

Urednik izdanja
PIROŠKA MATIĆ

Recenzent
R. DURMAN

Izdaje i štampa: Novinska, izdavačka i štamparska radna organizacija »**DNEVNIK**«, **OOUR** »**IZDAVAČKA DELATNOST**«, Bulevar 23. oktobra 31 Novi Sad, telefon (021) 621-555. Broj žiro-računa: 65700-603-6350. Direktor **NIŠRO** »**DNEVNIK**«: **JOVAN SMEDEREVAC**, Rukovodilac **OOUR** »Izdavačka delatnost«: **ILJA VOJNOVIĆ**, Glavni i odgovorni urednik **OOUR**: **TODOR ĐURIĆ**, Urednik Redakcije knjiga: **MILORAD PREDOJEVIĆ**, Sekretar Redakcije: **ZDENKA KARBASIL**, Tehnički urednik: **JULIŠ ARVANITIČIS**, Korektor: **KOSA NOVAKOVIĆ**

Tiraž: 32.000 primeraka

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PAKLENO JAHANJE

1.

Urano popodne, laganim galopom, u dolinu je ujahao visoki čovek, na apaluza-pastuvu. Na glavi je imao ulubijeni sombrero, na vratu crvenu maramu; kožna košulja bila je ukrašena šarenim vezom i resama, dok su mu pantalone bile od grubog platna. Na nogama je imao mokasine.

Koltovi sa drškama od požutele slonovače, mesingane patrone u opasaču i drška dugačkog bovinoga, presijavali su se na suncu.

Taj čovek se držao u sedlu kao Indijanac. Uz sve oružje, u skabardu, pored njegovog desnog kolena, stajala je puška „henrijevka“.

Džim Sandans — to je bilo ime neobičnog jahača — prevaleo je dug put, a krenuo je u Elsvort.

Šest meseci ranije to mesto još nije bilo naseljeno, tačnije, nije ni postojalo. U međuvremenu, doživelo je procvat, zahvaljujući čeličnoj „žili“ železnice, koja se protezala celom dolinom. I, svi koji su tamo živeli, živeli su od železnice.

Naseliše se prostiralo ispod Forts Harkera; sve u svemu, imalo petnaestak koliba, uglavnom nazvanih „salunima“ i „salonima za zabavu“, i bezbroj šatora, koji su se množili po gradu kao paraziti po obolelom drveću.

Nekoliko kuća od čvrstog materijala bilo je napola gotovo. Na jednoj ulici, vrvelo je od vojske, naselje-

nika i pružnih radnika, i kad je Sandans lagano jahao probijajući se kroz masu, svi su ga posmatrali radozno.

Ali, on je već bio navikao da izaziva pažnju gde god bi se pojavio. Jer, sa licem tamnopotim kao u Indijanca, i svetlom kosom dugom do ramena, i nije bio baš običan.

Konja je zaustavio pred najvećim salunom u Elsvortu.

Sjahao je, privezao konja o gredu i olabavio pojas na sedlu. Zatim je proverio prtljag; osim čebadi, bila su još dva velika svežnja na leđima konja. Henrijevku je ostavio u skabardu, jer je znao da je niko neće uzeti. Nije to bio znak poverenja prema nepoznatim ljudima nego prema vernoj životinji: ona nije dozvoljavala da joj se približi iko osim njenog gospodara.

U salunu je zaudaralo kao u medvedoj jazbini. Ipak, ličio je na pravi salun: celom dužnom prostirao se šank, u prostoriji je bilo mnogo stolova sa stolicama, a u dnu kockarski sto presvučen zelenom čojom.

Sandans se probio do bara, gde je pronašao malo mesta za stajanje, i, strpljivo očekujući barmena, u velikom ogledalu posmatrao ljude.

Dugo se nije video u ogledalu, pa je sada konstatovao da su trideset godina, koje je proveo lutajući od kanadske granice i Meksika, od Misisipija do Pacifika, ostavile na njemu vidnog traga.

A onda je naišao barmen, pa je Sandans naručio viski. Oniži čovečuljak je nepoverljivo gledao u indijansko lice nepoznatog gosta. I na to je Sandans bio navikao. Gurnuo je šešir prema potiljku, kako bi barmen bolje video njegovu plavu

*Apaluza — beli konj sa crnim okruglim šarema

kosu. Još uvek začuden, nabrana čela, barmen ga je poslužio.

Sandans je ceh platio zlatnim dolarom. Učinio je to brzo, jer su ga nervirali ljudi koji su stajali oko njega i začudeno ga posmatrali. Osim toga, u toj jazbini mu je zaudaralo, pa je želeo što pre da je napusti.

Popivši viski i primivši ostatak od zlatnog dolara, Sandans se okrenuo i počeo se probijati kroz masu, uputivši se prema izlazu.

A onda je čuo svoje ime.

Okrenuo se u pravcu iz kog je dopro glas, i ugledao poznato lice. Otišao je do tog stola.

— Džime, kako si? — upitao je Divlji Bil Hikok, ustajući od stola i mahnuvši Sandansu. Bio je iste visine kao on, samo malo stariji, i imao je sivoplave oči.

Srdačno su se rukovali. I Bil Hikok je na sebi imao kožnu košulju, a na opasaču dva dragun-kolta. Pred njim je, na stolu, stajala poluprazna boca s viskijem, pa je Sandans zaključio da Džeјms Batler Hikok nije sasvim trezan.

— Džime, sedi kod mene. Moraš mi ispričati šta si radio u međuvremenu. I, šta si sve doživio.

Sandans sede za njegov sto.

— Nisam doživio bogzna šta — odgovorio je. — A ti?

— Ništa što bi bilo vredno pomena. Radio sam za armiju, kao skaut, ali to i nije naročito zabavno. Ti vojnici su tako nesnalazljivi kad je u pitanju orijentacija, da po mraku ne znaju ni gde im je stražnjica. Verovatno si čuo šta se dogodilo...

— Bio sam gore u Jeloustounu — uzdržano je odgovorio Sandans. — Zaista sam naćuo nešto, ali ne znam da li je taćno.

— Pa... Železnica se uvukla u zemlju, poštanske linije su se razmnožile, došli su novi naseljenici... Nije ni ćudo što su se Indijanci uznemirili. A vlada se pita oćkud to da su se Indijaci pobunili, kad je pre

nekoliko godina s njima sklopljen mir i postignut sporazum. Bilo je obećano da će određene teritorije zauvek ostati vlasništvo Ćejena, Kajoja i Komanća, a onda...

— Sve znam — rekao je Sandans zamišljeno.

— Kako ne bi znao, kad je armija odlučila da Indijancima da lekciju. Jedan tvrdoglavi tip po imenu Vinfield Skot Henkok sakupio je ogromnu trupu, komandu nad konjicom prepustio jednom pukovniku koji je bio toliko glup da nije razlikovao psa od bivola, i dozvolio mu da sa tri hiljade vojnika i s pravim topovima ode kod Ćejena, da pregovara o miru. — Nasmejao se gorko, pa nastavio: — I, što je najsmješnije, sami sebe su nazvali »mirovnom ekspedicijom«.

— U principu — Amerikanci ne vode ratove — dodao je Sandans ironićno. — Kako god i šta god da rade, ćine to u ime mira.

Hikok potvrdno klimnu glavom.

— U svakom slućaju, Indijanci su se uplašili. Pristali su da pregovaraju, ali su molili pukovnika Henkoka da se s vojskom ne približava logoru previše. Međutim, Henkok nije poslućao ni njega, ni mene, ni majora Vajnropa, izaslanika Ćejena. Okrućio je indijanski logor, postavio oko njega topove, i tako oćekivao da doću Ćejeni i pregovaraću s njim o miru. Indijanski ratnici su blagovremeno sklonili svoje žene i decu, a kad su konjica i topovi opkolili njihov logor, i oni su nestali.

Ostavili su svoje šatore i imovinu, a Henkok je za njima poslao konjicu, dok su ostali vojnici pretvorili indijanski logor u pepeo.

— Tako je, znaći, bilo... — žalosnim glasom je izgovorio Sandans.

— Vojnici su zapalili sve što se moglo zapaliti, i... — Hikok je ućutao i zagledao se u sto.

— I?

— Pronašli su belu devojćicu, koju su Indijanci bili uhvatili i ost-

avili u logoru – odgovorio je Hikok slomljenim glasom. Devojčica je imala oko deset godina. Ali, vojnicima to nije smetalo. Životinjski su navalili na nju. Generala su ubedili da su to učinili Indijanci. Tu devojčicu su toliko zlostavljali, da je ona umrla od posledica, prošle sedmice, preko, u utvrđenju.

Sandans na to nije rekao ništa, toliko je bio šokiran.

– Te nitkove sam hteo da poubijam, ali u to vreme sam sa pukovnikom i njegovom konjicom bio na drugom mestu – nastavio je Hikok ljutitim glasom. – Tražili smo Indijance, ali im ni traga nismo našli. Oni su povelili sa sobom krdo konja, pa su ih mogli menjati na svakih nekoliko milja, dok nama to nije bilo moguće. Tako nije bilo mirovnih pregovora. Naprotiv. Kajove, Arapahosi, Komanči i Sijuksi su na ratnim stazama, pa će se nemiri širiti i dalje, a nama će biti sve gore.

– Koliko znam, na severu je već pravi pakao – primetio je Sandans.

– Da, da... – odsutno ga je gledao Hikok. – Samo, ti još imaš svoj lepi, plavi skalp, i, bio među Indijancima ili belcima, uvek si među svojim.

– Tako je, ali...

Sandans je prestao da govori, jer je od vrata odjeknuo odsečni glas:

– Pažnja! Svi pripadnici Sedmog konjičkog puka, neka se jave u svoj trupu!

Sandans se lagano okrenuo i osmotrio oficira koji je stajao na vratima i prodorno gledao po salunu. Bio je visok, širokih ramena, s dugom plavom kosom i gustim brkovima i bradom. Imao je i dva revolvera, a oznake čina na epoletama njegove uniforme kazivale su da je po rangu pukovnik.

– Ponavljam! – zagrmio je. – Svi članovi Sedmog konjičkog puka, smesta da su napustili salun!

Kad je ugledao Hikoka, pošao je prema njegovom stolu. Za njim je

išao neki narednik, čija uniforma nije bila dovoljno široka za snažno mišićavo telo. Bio je ogroman, ali mu je glava delovala nekako nesrazmerno mala u odnosu na telo.

– To je on – šapnuo je Hikok. – Najmlađi general-major u istoriji Sjedinjenih Država. Svakom prilikom brine o tome da se ta činjenica ne zaboravi.

Pukovnik zastade pred stolom i zagleda se u Hikoka.

– To važi za vas! – viknuo je.

Divlji Bil Hikok se nasmejao.

– Više ne važi – rekao je hladno. – Juče sam otkazao. – Dosta mi je da vodim vojsku kroz indijanske teritorije, tim pre što me niko ne sluša.

– Ali vi ste se obavezali da ćete raditi sa nama tri meseca! – podsetio ga je pukovnik. – Tog dogovora se morate pridržavati, svidalo vam se to ili ne!

– Držao sam se dogovora – opet se nasmejao Hikok, koji se nimalo nije uzbuđivao zbog pukovnikovog gneva. – Juče je istekao poslednji dan od ta tri meseca. Odlučio sam da za život zarađujem, odsad, na neki drugi, lakši način.

Sandans ispi viski koji mu je Hikok bio naličio u čašu. Onda se pukovnik obratio Sandansu:

– Ko ste vi?

– Možda je trebalo da ga predstavim – zamučao je Hikok. Onda se okrenuo prema Sandansu, pa mu rekao: – Ovo je pukovnik Džordž Armstrong Kaster iz Sedmog konjičkog puka, a ovo je – pokazao je na Sandansa – Džim Sandans, moj prijatelj i...

– Sandans? – prekinuo ga je pukovnik. – To ime sam negde već čuo.

Zatim zamahnu rukom i sruši čašu koja je stajala ispred Sandansa. Čaša je pala na pod, ali se nije razlupala.

– Bestraga, Hikok! – zagrmio je Kaster. – Dobro znate da se Indijancima i melezima ne sme davati

alkohol! — Potom se okrenuo prema Sandansu: — A vi, smesta se gubite odavde i više nikada se nemojte pojaviti!

Mirno, Sandans podiže čašu sa poda. Hikok mu, smeškajući se, pruži bocu s viskijem. Sandans se zagleda Kasteru u oči, pa reče:

— Pukovniče, ja sam želeo da popijem još malo viskija, i to ću učiniti. Zašto se vi ne biste izgubili odavde i priključili svojim potčinjenima?

Kaster poblede.

— Nitkove! — procedio je kroz zube. — Ja ću...

Njegova desna ruka spustila se do drške kolta. Ali, pre nego što je Kaster stigao da uhvati dršku revolvra, u Sandansovoj ruci se našao teški mornarički kolt, već uperen u stomak pukovnika Kastera.

— Ako pipnete svoj kolt — rekao je Sandans hladno — pucaću u vas.

— On to misli ozbiljno — dobacio je Hikok veselim glasom, što je još više iznerviralo gnevnog pukovnika. — Spreman sam da garantujem za to.

Kaster se zagledao u kolt, a zatim u Sandansovo lice. Shvatio je da taj čovek misli ozbiljno. Duboko je udahnuo i sklonio ruku od kolta.

— Možda je protiv propisa da moja indijanska polovina dobije alkohol, ali šta ćemo sa mojom belom polovinom? — upitao je Sandans ironično. Mogu da budem veoma neugodan ako mi neko brani da uradim ono što želim, naročito kad se radi o alkoholu. Na to bi trebalo da upozorite i svoje vojnike, pukovniče. U protivnom, može da im se dogodi nešto nepredviđeno.

Kasterovo lice postepeno je opet dobilo uobičajenu boju.

— Sandanse... — rekao je — ... ne možete se suprotstaviti celokupnoj vojsci Sjedinjenih Država.

— Pa, pretpostavljam da ne mogu — hladnokrvno je odvratio Sandans — ali, pod ovakvim uslovima,

pukovniče, ni vi ne možete od toga imati neke koristi. Vaši vojnici, naime, već su otišli, i trebalo bi da krenete za njima.

— Slušaj ti, crvenokošče — pretećim glasom je procedio narednik, koji je stajao pored pukovnika. — Ja ću...

— Nemojte se mešati u to, O'Meleje! — ostrim glasom je Kaster opomenuo narednika. Zatim se opet obratio Sandansu: — Trenutno ste u prednosti, i moraću da prihvatim vaš predlog. Ionako moram da idem. Ali, nemojte misliti da ću zaboraviti ovaj incident. Pre ili kasnije, naši putevi će se opet ukrstiti.

— Kaster se ponovo okrenuo prema Hikoku: — Razmisлите još jednom. Potrebni ste mi — rekao je.

— Niko vama nije potreban — odvratio je Hikok ležerno. — Osim toga, život je previše kratak da bih opet gubio vreme priključujući se vašoj jedinici.

— Kako hoćete... O'Meleje, idemo!

Kaster se okrenuo i pošao prema vratima. Neprijateljski odmerivši Sandansa, O'Melej je krenuo za njim. Sandans je držao kolt sve dok dvojica oficira nisu napustili salun, a onda ga je vratio u korice.

— Pa ti fantastično barataš ovom stvarčicom! — oduševljeno je uzviknuo Hikok. — Nadam se samo da se ti i ja nikada nećemo posvađati.

— I ja se nadam — nasmejao se Džim Sandans.

Ponovo napunivši Sandansovu čašu, Hikok ga upita:

— Da li me sada shvataš? Pošto je jednom već bio general, a sada je samo pukovnik, on po svaku cenu želi da dobije natrag i ostale zvezdice. Ja ne želim da doprinesem ostvarenju te njegove želje. Hajde, Džime, ispij. Bar viskija ima dovoljno.

— Samo još ovu čašu — rekao je Sandans.

— Zašto? Džepovi su mi puni novca, i nema potrebe da štedim.

– Ne, ne... Ja sam čovek koji poštuje neke principe, a Kaster nije da nije sasvim u pravu. Imam u sebi dovoljno indijanske krvi da bih posle treće ili četvrte čaše viskija počeo da gubim razum. Osim toga, u Elsvort sam došao poslom.

Hikok nabra čelo.

– Kakvim poslom? – želeo je da zna.

– Još ne znam.

2.

Sledećih pola sata Sandans je navikavao svog velikog apaluzu na zvuke železnice, naročito lokomotive, a onda je pojahao prema vozu, koji je, na južnom izlazu iz grada, stajao na šinama.

Odjahao je do poslednjeg vagona, sjahao, ostavio konja nevezanog, i popeo se nekoliko stepenica, pa pokucao na staklena vrata.

Jedan crnac u beloj jakni otvori vrata i pogleda ga sumnjičavo.

– Da?

– Želeo bih kod gospodina Kolfaksa – rekao je Sandans, i odmah potom se predstavio.

– Ne znam da li... – oklevao je crnac.

– Sandans!? – čuo se glas iz unutrašnjosti vagona. – Da li je to Sandans?

Sandans gurnu crnca u stranu, i uđe. Iznenadio se kad je video kako izgleda salon-vagon, jer ga dotad nikada nije video. Vagon je bio sličan pravoj sobi u pravoj kući; na prozorima su bile zavese od ružičastog somota.

Pojavio se čovek pedesetih godina. Pruživši ruku Sandansu, rekao je crncu da je u redu i da može ići.

– Izvolite, gospodine Sandans – rekao je. – Ja sam Džordž Kolfaks. Stigli ste tačno, po dogovoru.

– Volim da sam tačan – odvratio je Sandans.

– I ja. U ovom slučaju je vreme od izuzetne važnosti. Sedite. Šta ćete popiti?

– Kafu. Upravo sam popio dve čaše viskija.

Kolfaks izvuče stolicu i namesti je sred salona, ali Sandans ne sede na nju.

– Džordž! – čuo se ženski glas.

Ubrzo je ženska ruka gurnula teške gardine u stranu, i pojavila se žena koja je upravo bila izgovorila Kolfaksovo ime. Sandans se zabezeknuo.

Bila je upola mlađa od Kolfaksa, visoka, vitka, smeđe kose. Koža joj je bila svetla, a oči zelene. Haljina je bila takvog kroja da je isticala sve njene obline.

Zastala je i zagledala se u Sandansa, ne manje iznenađena od njega.

– Džordže... – rekla je tiho – ... da li je to gospodin Sandans?

– Jeste. Sandanse, ovo je moja žena Irena.

Džim skide šešir, pa se nakloni.

– Sedite – ponovio je Kolfaks, obraćajući se Sandansu, a onda je upitao ženu: – Hoćeš li nam se pridružiti, ljubavi moja?

– Da... – promucala je žena. – Zašto da ne...

Kolfaks je sačekao da Sandans i njegova žena sednu, a onda je od sluge zatražio da donese brendi za njega i njegovu ženu, i kafu za gosta.

Kad su bili posluženi, Kolfaks je doneo veliki koverat, stavio ga pred sebe i izvadio iz njega nekoliko papira.

Gledajući u jedan list hartije, rekao je:

– Džime Sandanse, vi ste prošle godine bili na Misuriju, sa generalom Šermanom. Slučajno sam ga pitao za savet, i on mi je preporučio upravo vas.

Sandans je samo klimnuo glavom, ne rekavši ništa.

– Da vidimo, da li sam dobro obavešten... – opet je Kolfaks gledao u

hartiju. – Vaš otac je bio Englez, jedna, što se kaže, crna ovca dobre porodice. U Sjedinjene Države je došao kao trgovac krznima, živio je kao Indijanac, među Indijancima, a oženio se ćerkom jednog poglavice iz plemena Čejena, pa je tako primljen u to pleme.

– Da li je sve to vama napisao general Šerman? – interesovao se Sandans.

– Da. Vaš otac nije trgovao samo sa Čejenima nego i sa Indijancima iz drugih plemena, a vi ste, u svojoj mladosti, živeli u gotovo svim plemenima. Stoga i govorite većinu njihovih jezika.

– Tačno je – rekao je Sandans. – Samo, ne sviđa mi se što Šerman trubi okolo o mojoj prošlosti i poreklu. Sve to se nikoga ne tiče.

– Kad nekog hoću da zaposlim – rezonovao je Kolfaks – želim da znam o njemu što više. Dakle, vaš otac se nije prezivao Sandans...

– Nije. To ime je dobio kod Indijanaca. Bio je prvi belac koji je učestvovao u ceremoniji »sandans«¹⁾, najvećoj religiozno-ritualnoj igri Indijanaca iz plemena Preri. Tako su mu i dali ime, a onda...

Kolfaks mu upade u reč:

– A onda ste se obojica trudili da nikada ne pominjete svoje pravo prezime, kako ne biste sramotili svoju porodicu u Engleskoj.

Sandans se nestrpljivo vrpolio u stolici.

– Predite na stvar – rekao je s osećanjem nelagodnosti. Imate, dakle, neki problem, koji treba da se reši uz moju pomoć. Zato ste me i pozvali, a ja sam se odazvao i došao iz daleka.

– U redu, imam problem, i potreban mi je neko ko može da se pojavi i među belcima, i među Indijancima, ko može da se pojavi i kod jednih i kod drugih. Šerman mi je rekao da ste vi pravi čovek za to.

– Hoćete li mi najzad reći o čemu se radi? Onda ću i ja vama

moći da kažem da li sam pravi čovek za vas, ili nisam. I, ako jesam, koliko će vas to stajati.

– Slažem se – rekao je Kolfaks.

– Želeo bih, naime, da vratite moju ćerku od Čejena. Moju ćerku, i sto hiljada dolara u zlatu, koje je ponela sa sobom.

Sandans se iznenadio.

– Vašu ćerku? – upitao je.

– Da. Barbara Kolfaks se zove...

– Kolfaks pokaza njenu fotografiju. – To je moja ćerka iz prvog braka.

Sandans je posmatrao fotografiju. Nije bila naročito jasna, pa se nije ni moglo videti bogzna šta, osim da je devojkica plava i lepušasta.

– Kako je dospela kod Indijanaca? – pitao je Sandans.

– Sama je tako htela, mada je nisam hteo da je pustim. A Irena ju je podsticala na to. Nije trebalo da popustim, ali neko je morao da se pobrine za ono zlato.

Kolfaks kao da se zbunio. Odjednom je ućutao.

– Govorite konfuzno, gospodine Kolfaks – primetio je Sandans kasnije. – Ispričajte mi sve, iz početka, i to redom.

– Da... – uzdahnio je Kolfaks.

– Dakle, ja sam bankar. Razumete li se u bankarstvo? Znae šta je to?

– Pa – nasmeja se Sandans – imam jedan konto, u Sent Luisu i jedan u Nju Orlensu. Nisam baš pravi divljak, što se toga tiče.

– Nisam želeo da vas povredim

– izvinjavao se Kolfaks. – Dobro, znate šta je to. Onda treba da znate i to da sam bogat čovek, i to veoma bogat, zahvaljujući tome što sam neke povoljne prilike predvideo pre drugih, bio brži od njih. Uvek sam se držao onoga: treba preduhitriti konkurenciju, i uvek dobro prolazio. Železnica je posebno velik posao, Sandanse. Jednoga dana, mreža železničkih pruga izbrazdaće celu zemlju. Ova ovde, koja je deo Južnopacifičke pruge, treba da

¹⁾ Sundance (engl.) – Sunčeva igra

vodi do Santa Fea, i kad bude gotova, ceo taj kraj će doživeti procvat. Ceo jugozapad. Biće potrebni i banke i kapital, a bankari, koji će biti prvi, samo će gledati kako im se novac umnožava. Vidite, svi bankari na istoku čuće i vrebaju priliku, čekajući da pruga bude gotova. Tek tada će nagrnuti. A ja, za razliku od njih, već sam ovde. Zato ću proći bolje. Jer, kad bude bilo mnogo bankara, neće svi moći da profitiraju. Veliki kolač će morati da se deli na mnogo kriški. Ovako, on će, sve dok meni to odgovara, biti samo moj... Dakle, iz tih razloga sam, unapred, dok pruga stigne do Santa Fea, hteo da obezbedim novac u tom gradu, pa sam poslao tamo sto hiljada dolara. Moja ćerka je bila u pratnji tog novca...

Sandans nabra čelo.

— Za ime sveta, kako ste mogli mladu devojkicu poslati s toliko novca, čak u Santa Fe? — upitao je iznenađeno. — Pa ceo taj kraj vrvi od Indijanaca!

— Rekao sam vam već malopre da je ona insistirala da bude tako. Barbara je veoma energična devojkica. Bilo joj je dosta Njujorka, pa je valjda želela da doživi nešto posebno. Morao sam da maskiram taj transport zlata, ali u isto vreme sam morao i imati nekog sasvim pouzdanog. Zlato smo rasporedili u Barbarin kofer, ispod dvostrukog dna, i osim nje niko nije znao da u tom koferu nije samo ženska garderoba, kao i u drugih nekoliko.

— Pa ipak... — počeo Sandans.

— Čekajte! Razume se da je nisam pustio bez zaštite — nastavio je Kolfaks. Najmio sam čitavu ekipu jakih momaka. Da li ste čuli ime Tod Brekman?

— Jesam. Dobar skaut, koji u isto vreme odlučno barata oružjem.

— On je na čelu grupe od deset ljudi koji nisu manje sposobni od njega, kad je u pitanju izviđanje i baratanje oružjem. Dakle, njih sam poslao s kolonom kola u Santa Fe.

Karavan mi je bio miliji nego poštanska kočija, jer sam smatrao da će Barbara tako biti bezbednija. Ali, izgleda da sam se prevario.

— Šta se dogodilo?

— Znam samo ono što mi je napisao Brekman, a i armija je bila upoznata s tim, pa imam i taj izveštaj. Velika grupa Čejena napala je karavan u blizini Simaron Springsa. Onesposobljeni su svi ljudi iz Brekmanove grupe, kao i ostali pratioci karavana. Jedini je živ ostao sam Brekman. Kad je došao sebi, shvatio je da je skalpiran. Izgleda da su Indijanci mislili da je mrtav, pa su ga tako i ostavili. Nekako je dospelo do utvrđenja Fort Union, pa ispričao šta se dogodilo. Odatle su odmah poslali jednu patrolu u Simaron Springs, koja je kasnije, posle uviđaja, potvrdila Brekmanove reči. Patrola je pronašla gomilu leševa, ali moja ćerka nije bila među njima. Očigledno su nju Indijanci povelili sa sobom, zajedno sa njenim koferima, odnosno s mojim zlatom.

Sandans uzdahnu duboko.

— Ako je Barbara kod Čejena, nije joj se moglo dogoditi ništa loše — rekao je. — Mislim, neće je ubiti.

— Nisam ni mislio na to — prigušenim glasom je rekao Kolfaks.

— Ako bude radila sve onako kako joj oni naređuju, neće joj biti ništa, odnosno neće joj biti gore nego drugim ženama koje žive među Čejenima. Naravno da je moguće i to da ju je u međuvremenu jedan od Indijanaca uzeo za ženu.

— Eh, o tome se radi — uzdahnuo je Kolfaks.

Sandans se nasmeja.

— Pa valjda postoji na svetu i nešto gore nego udati se za Indijanca — komentarisao je. — A da li ste razgovarali lično sa Brekmanom?

— Nisam; posle toga ga više nisam ni sreo. U svakom slučaju on ne zna više nego to da su Čejeni napali karavan. Bili su naoružani puškama. Brekman je zadobio

lakšu ranu, bio je pogođen u glavu, i onesvestio se. Kasnije je sam previo ranu, a posle toga potražio pomoć, ali uglavnom zbog skalpiranja.

— Gde je on sada?

— Bio je u Santa Feu, a potom u Džilsburgu, u Koloradu. Bar njegov trag smo našli. Ali, od moje ćerke i zlata nema nikakvog traga.

— Razumem... — reče Sandans, izvadi iz džepa tanku dugu cigaru od tamnog duvana, stavi je u usta i pripali, pa nastavi: — Treba, znači, da vam vratim ćerku i novac, odnosno vaše zlato.

— Molim vas da mi pomognete, gospodine Sandans — rekao je Kolfaks učtivo. — Spreman sam da vam za tu uslugu platim pet hiljada dolara.

Sandans se nasmejao.

— Zaista? — upitao je ironično. Bankar pocrvene.

— Pa pet hiljada dolara predstavlja pravo bogatstvo! — rekao je uverljivo. — Toliko jedan skaut u vojsci zaradi za desetak godina.

— Ali vama i nije potreban skaut, gospodine Kolfaks — hladnim glasom je primetio Sandans. — Ja sam vam potreban zato što sam specijalista koji može da vrati bele zarobljenike od Indijanaca, kao i obrnuto, jer, to treba da znate, dogadalo se da oslobađam i Indijance od belaca.

— Stvarno? — začudio se Kolfaks. — znači da radite i sa Indijancima?

— Radim za one koji me plaćaju, i, uvek na strani pravde, ako niste znali — odgovorio je Sandans. — Zar nikada niste čuli kako belci otimaju indijansku decu, samo da bi napakostili Indijancima, ili iz nekih drugih, samo njima znanih razloga?

Kolfaks se osećao neprijatno, mada ga je pitanje indijanske dece ostavljalo ravnodušnim. Njega su trenutno zanimali samo njegova ćerka i zlatni dolari.

— U redu, prihvatam zadatak — rekao je Sandans. — Ali, tražim za tu uslugu deset hiljada dolara, odnosno taj iznos za vraćanje vaše ćerke, a uz to i dvadeset odsto od zlata koje ćete dobiti natrag zahvaljujući meni.

I Kolfaks i njegova žena su razočarano gledali u Sandansa. On je zaprepašćenim glasom upitao:

— Zar toliko?...

— Vi ste veoma bogat čovek, što ste i sami tvrdili malopre — nastavio je Sandans. — Pretpostavljam da vam ćerka znači više od deset hiljada dolara.

— Ali... ja... — počeo je Kolfaks da zamuckuje.

— Kako hoćete... — reče Sandans i naglo ustade. — Možda ćete naći nekog drugog ko će pristati da za manje novca ode kod Čejena i oslobodi vašu ćerku. Zaboravio sam da vam kažem da se kod njih ne ide bez poklona, a ja bih na poklone morao potrošiti bar hiljadu dolara...

— Čekajte! — ustade i Kolfaks. — Smatram da je vaša ponuda ucenjivačka, ali nemam drugog izbora nego da prihvatim. Armija je pokušala da mi pomogne, ali nije uspela. General Šerman mi je pak rekao da ako vi ne uspete to da mi uradite, da niko neće. Znači, pristajem na vaše uslove. Deset hiljada za Barbaru i dvadeset odsto od novca koji mi budete doneli.

— Može tako — bio je zadovoljan Sandans. — Pošto ja ozbiljno shvatam sve što radim — nastavio je — doneću vam gotov ugovor, koji ćete vi samo potpisati.

Kolfaks zinu od čuda.

— Ugovor?! — ponovi.

— Ja sam poslovan čovek, gospodine Kolfaks. — Kad radim za belce, uvek sklapam ugovor, jer iz iskustva znam da oni neće uvek da održe datu reč, kad se radi o Indijancima. Belci često imaju običaj da zaborave i sporazum i svoje obaveze, čim uspeju u onome što im je

bilo potrebno. Prilikom zaključenja ugovora daćete mi akontaciju od pet hiljada dolara i hiljadu dolara za troškove. Sve će biti obračunato, a ako ne obavim zadatak, akontaciju vam vraćam, dok će ostali troškovi ići na vaš teret. U redu?

— Pa to je... to je... Vi ste, Sandanse, jedan bestidnik! — negodovao je Kolfaks.

Irena se tiho nasmejala.

— Treba da pristaneš — rekla je mužu. — Ovoga puta imaš posla sa čovekom koji ti je u svemu dorastao. Trebalo bi da ga shvatiš, jer, najzad, i ti si poslovan čovek, kao i on.

Kolfaks pogleda u ženu, a onda opet u Sandansa.

— U redu, donesite mi taj prokleti ugovor. Potpisaću ga i dati vam jedan ček.

— Ne treba mi ček — odbio je Sandans. — Potreban mi je gotov novac. Dolari, i to u zlatu. Kao bankar, trebalo bi da znate da u ovom kraju nema ni prilike ni uslova da se ček unovči. Sada idem. Naići ću pre zalaska sunca.

Rekavši to, Sandans se nakloni pred Irenom Kolfaks, a onda izađe i pojaha svog konja.

Hikok je još sedeo u salunu kad je naišao Sandans; pred njim je boca bila prazna.

Kad je Sandans seo za sto, stavio na njega list hartije i mastilo i počeo da piše, Hikok ga je radoznalo posmatrao.

— Jako lepo pišeš, Džime — rekao je Bil Hikok zadivljeno. — Gde si to naučio?

— Otac me je naučio da pišem — odgovorio je Sandans, ne bez ponosa. — Još dok sam bio dete, svake večeri sam morao da vežbam pisanje, pod njegovim nadzorom.

Kad je završio pisanje, Sandans je odložio pero, sačekao da se mastilo osuši, a onda smotao list hartije.

Podigao se od stola.

— Reći ću ti još nešto, Džime — gledao je Hikok u Sandansa, pomalo staklasto. — Moraš biti oprezan. Danas si navukao na sebe gnev pukovnika Kastera i njegovog pratioca. Taj narednik je veoma opasan, jer uradi sve što mu Kaster naredi, pa ako treba, i ubija umesto njega.

— Hvala ti što si me upozorio, Bile — rekao je Sandans. — Čuvaću se.

— Video si kakav je taj tip. Kao bik. Ne mora on da nišani na tebe iz zasede. Oružje mu čak i nije potrebno. Bio sam svedok u dva maha, kad je sopstvenim rukama ubio dvojicu ljudi.

— Civila? — interesovalo je Sandansa.

— Ne. Bila su to dva vojnika. Sedmi konjički puk ti je inače pravi pakao na zemlji. Kaster i danju i noću nadgleda svoje ljude, i čim mu se nešto ne sviđa, ili smatra da neko nije rekao ono što njemu odgovara, nahuška O'Meleja, i jadni vojnik je gotov. Ili bude izbičevan, ili jednostavno ubijen. Prošle sedmice je dezertiralo oko četrdeset vojnika. Nisu više mogli podneti takvo zlostavljanje. O'Melej je Kasterova produžena ruka. I, ne zaboravi, Džime, da je on ubica.

— Dobro ću zapamtiti to što si mi rekao, Bile. — Sandans stavi presa-vijeni list hartije u džep. — Idem. Vidimo se posle — dodao je.

Predao je pribor za pisanje barmenu, od kog ga je i uzeo, a onda napustio salun.

Odjahao je do Kolfaksovog salonvagona.

Kolfaks je bio sam.

Kad je proučio ugovor, začuđeno je nabrao obrve, i rekao:

— Nije loše. Gde ste naučili da sastavljate ovakva dokumenta, gospodine Sandans?

— Nije to ništa komplikovano — odvratio je Sandans. — Dovoljno je držati oči otvorene, pa čovek, to-

kom godina, nauči ponešto od poslova.

Kolfaks otvori ladicu pisaćeg stola, izvadi platnenu vreću i daje je Sandansu.

— Tu ima šest hiljada dolara u zlatu. Možete ih prebrojati.

— Neće biti potrebno. Pouzdajem se u vašu reč — rekao je Sandans, stavljajući vrećicu u džep. Zatim je uzeo i ugovor, koji je Kolfaks potpisao. — Želeo bih da mi date i pismo Toda Brekmana i onaj izveštaj od vojske, o tom događaju.

— Znao sam da ćete to tražiti od mene, pa sam vam pripremio prepise — rekao je Kolfaks. Ponovo je otvorio onu istu ladicu i iz nje izvadio jedan koverat. Zatim je upitao Sandansa: — Da nije previše opasno nositi toliko novca sa sobom?

— Ne nameravam da ga nosim na put — odvratio je Sandans. — Najveći deo te sume ostaće kod jednog mog prijatelja.

— Razumem. To bi bilo sve, gospodine Sandans. I, molim vas da me ne razočarate. Treba da znate da nemam običaj da unapred dajem novac za nešto što nije urađeno. Hoću da mi bude vraćen moj novac.

Sandans ga pogleda iznenađeno.

— A ćerka? — upitao je glasom koji je nedvosmisleno ukazivao na to da bi ćerka ipak trebalo da ima prednost nad novcem.

— Da, želeo bih da mi bude vraćena i Barbara — dodao je bogataš.

— Potrudiću se — obećao je Sandans.

— Hvala vam. Hoćete li prolaziti pored Forta?

— Da.

— Ako tamo sretnete moju ženu, poručite joj, molim vas, da se vrati pre mraka. Pukovnik Kaster nas je posetio, i odveo je da razgleda utvrđenje.

— Da, izručiću joj to, ukoliko je budem sreo.

— U redu. A ja ostajem u Elsvortu sve dok ne budem čuo vesti od vas. Nemojte da čekam predugo.

— Učiniću sve što budem mogao — odvratio je Sandans, pozdravio Kolfaksa i izašao.

Posle nekoliko minuta, njegov konj je galopirao prema naselju improvizovanih zgrada, okruženih ogradom od palisada, nazvanom Fort Harker. Na najvišoj tački velikog brda, Sandans je zaustavio konja i osmotrio predeo prema jugozapadu.

Na drugoj strani Smoki Hil Rivera prostirala se valovita prerija, sve do horizonta. Iza nje, bila je indijanska teritorija. Na njoj su živela plemena Čejena, Komanča, Kajova, Sijuksa i mnogih drugih Indijanaca, i belom čoveku nije uspelo ništa drugo do da na toj teritoriji izgradi poneki put i nekoliko drvenih utvrđenja.

Plemena, koja su stalno bila u ratnim pohodima jedna protiv drugih, sada su se bila ujedinila protiv belaca. Belci su za njih bili uljezi, varalice i neprijatelji, pa je bilo lako moguće da će i Sandansa smatrati istim, ako bude tražio od njih da oslobode belu devojkicu.

Koliko god je Sandansova boja kože izazivala podozrenje kod belaca, isto toliko je bila opasna njegova plava kosa kad bi se našao među Indijancima.

Čovek, koji je, kao Sandans, posedovao osobine dveju rasa, imao je neke prednosti, ali i dosta nedostataka.

Sandans je odlučio da više ne razmišlja o tome. Preuzeo je zadatak, i jedino što mu je preostalo bilo je da ga što savesnije obavi, ili bar da pokuša da ga izvrši.

Odjednom se setio Čarlija Benta, sina čuvenog Vilijama Benta. I Čarli je bio melez — njegova majka je bila Čejenka. Čarli se toliko bio uživao u to da je Indijanac, da se svim silama trudio da zaboravi svoju belu polovinu. Bio je, po svemu, pravi Čejen i, samim tim, ogorčeni protivnik belaca, protiv kojih se borio žešće nego bilo koji

Indijanac kog je Sandans poznavao.

Sandans je voleo i jedne i druge, i osećao se pripadnikom i belaca i Indijanaca. Nikada nije mogao da se ponaša ili oseća kao Čarli, ali mu zato nije uspelo ni to da se oseća i da živi kao belac. Vremenom se pomirio s činjenicom da u stvari ne pripada ni jednima ni drugima, da on zapravo i nema svog naroda kom bi sasvim pripadao.

Bio je svestan činjenice da nije sam odabrao takav život. Stvari su se, jednostavno, dogodile upravo tako, i to je bila njegova sudbina. Nije bio nezadovoljan zbog toga. A, zašto bi? Znao je da mu nezadovoljstvo ne bi pomoglo da se oseća drugačije.

Nastavio je da jaše prema Fort Harkeru.

Stigavši u blizinu utvrđenja, zastavio je konja ispred trgovine.

Ušavši, srdačno se pozdravio sa trgovcem Snejderom, onizim sredovečnim muškarcem, koji je u tom kraju živio toliko dugo da je poznavao još Sandansovog oca.

Veoma se obradovao kad je ugledao Džime. Ovaj mu je odmah rekao zašto je došao.

— Naravno, Džime, da ću sačuvati taj novac za tebe — rekao je trgovac spremno, kad je čuo šta Sandans hoće. — U međuvremenu sam nabavio čeličnu kasu. Ne mogu ti plaćati kamatu, ali ti zato garantujem da će te taj novac sačekati, kad se budeš vratio.

— Hvala ti — nasmejao se Sandans. — Nisam znao gde bih mogao da sklonim i sačuvam to blago — dodao je.

— Ah... zabrinut sam za ovo stanje, Džime. Henkok i Kaster su uleteli u osinje gnezdo, ali im nije uspelo da unište nijednu osu. Kaster je gonio Indijance kroz Kanzas, Nebrasku i Kolorado, ali nije uhvatio nijednog. U međuvremenu su Indijanci naučili da rukuju i lokomotivom... Veruješ li da ćeš u ovo

opasno vreme uspeti da sačuvaš svoj skalp?

— Imam prijatelje u svim plemenima — odvratio je Džim.

— Da, ali zahvaljujući Henkoku i Kasteru, imaš i neprijatelje. Jedan polubelac je za Indijance isto što i belac, možda i nešto gore... Verovatno si čuo da su porasle cene bivolje kože na istoku?

— Ne, nisam to znao. Novost svakako nije prijatna.

— To znači da će doći lovci, kao kada su svojevremeno došli ljudi iz planina, da love dabrove. Loviće bivolje i bizone, a to će izludeti Indijance. Naravno, to im se ne može zameriti. Uz to, tamo su i Teksašani, koji teraju svoja goveda prema severu, u Misuri. Kad železnica bude gotova, toga više neće biti. Zapravo, oni će goveda terati drugim pravcem, tražiće prečice, a one će ih voditi kroz indijanske teritorije, tako da će već sledeće godine u ovom kraju sve vrveti od dugorogih goveda. Bića rata, to je neizbežno. Pazi na svoj skalp, Džime.

— Naravno. Nemoj da brineš o tome.

Sandans je gledao dok je Snejder sklanjao njegov novac, njegove dolare u zlatu. Kad je to uradio, trgovac je dao Džimu priznanicu.

Sandans se pozdravio sa njim, a onda se uputio prema vratima. Izašao je pred radnju.

Tamo je naglo zastao.

Ugledao je, na prostoru za vežbe, u unutrašnjosti utvrđenja, jednog muškarca i jednu ženu, kako lagano šetaju. Bili su to pukovnik Kaster i Irena Kolfaks. Iza njih, na izvesnom odstojanju, išao je narednik O'Melej.

Očigledno je i O'Melej primetio njega, jer je prišao Kasteru i nešto mu rekao. Potom je Kaster pogledao u Sandansa, pa i on nešto rekao naredniku.

O'Melej se velikim koracima uputio prema Snejderovoj radnji. Za to vreme je Irena Kolfaks nešto rekla

Kasteru, na šta se on nasmejavao i odmahnuo glavom.

Sandans se brzo vrati u radnju i ostavi ostatak novca na pult.

— Zasad neka novac bude ovde — rekao je Snejderu. — Predosećam da će biti neprilika.

Okrenuo se prema vratima i pošao. Na pragu se susreo sa narednikom O'Meilejem.

Narednik začkilji i zlobno reče:

— Vidi ti ovog obojenog! Šeta po utvrđenju kao da je pravi, časni belac!

Naslonio se na dovratak, i rukama i nogama, tako da je sprečavao Sandansa da izađe.

Sasvim tiho i učtivo, Sandans mu je rekao:

— Pustite me da prođem, naredniče. Molim vas.

— Oho! On hoće da prođe! — ironično je uzviknuo narednik. — Čujte ovog Indijanca! Malopre je potcenjivao generala i bio neučtiv, a sada čak zna da kaže i „molim.“ General je napolju, Indijanče. Imaš prilike da izađeš i da mu se izviniš, inače ćeš imati posla sa mnom. A ja sam prvi narednik O'Meilej.

— Ne pada mi na pamet da se izvinjavam oficiru kog ti nazivaš generalom. On je običan strvoder, baš kao i ti. Sklanjaj mi se s puta!

O'Meilej je pocrveneo od besa.

— Mnogo pričaš, Indijanče — rekao je kroz zube. — Da li si tako pričljiv i kad nemaš kod sebe ove velike revolvere i noževe?

— Ne moram da ih imam kod sebe — odvratio je Sandans. — Mogu privremeno da iz ostavim u radnji, ako treba.

— U redu... — O'Meilej je bio zadovoljan. Skinuo je opasač i dobacio ga Snajderu.

I Sandans je svoj opasač sa koltovima i nožem dao Snejderu. Posle toga su i on i O'Meilej, za kog je Hikok rekao da golim rukama može

da ubije čoveka, krenuli prema vežbalištu.

3.

Kaster i Irena Kolfaks lagano su se približavali mestu na kom su bili O'Meilej i Sandans.

— Generale — obratila se žena pukovniku Kasteru — to ne biste smeli dozvoliti! Taj čovek radi za nas! Ima zadatak od gospodina Kolfaksa, koji mora da obavi.

— Žao mi je, gospodo Kolfaks, ali takve tipove moramo naučiti da poštuju armiju. O'Meilej! — doviknu Kaster naredniku. — Dajte mu lekciju, ali nemojte preterati!

Time je Kaster pred mladom ženom pokazao da zna da bude i plemenit.

— Ne brinite — odvratio je O'Meilej. — Samo ću mu malo oguliti tu njegovu crvenu kožu! Ostaviću ga živog.

O'Meilej skide jaknu. Bio je veoma mišićav, podsećao je na dobro uhodanog drvoseču.

Sandans je skinuo šešir i bacio ga na zemlju, a potom skinuo i kožnu košulju.

O'Meilej ga je pažljivo posmatrao, i po njegovom licu se moglo zaključiti da je zadržan Sandansovim izgledom i snagom kojom je ovaj zračio. Nije bio toliko mišićav kao njegov protivnik, ali je njegov grudni koš, ovoga puta neskriven širokom kožnom košuljom, ipak delovao imponantno.

O'Meilej se zabavljao na svoj način. Ubeden da je najjači, rekao je smejući se:

— Vidi, vidi... Nisi toliko slabak kao što bi čovek zaključio na prvi pogled. A otkud ti koliko ožiljaka?

— Moja stvar. Ne vidim razlog da ti odgovorim na to pitanje — rekao mu je Sandans ležerno. — Uostalom, ko zna da li bi shvatio ono što bih ti ispričao, jer sam bio u kraje-

vima o kojima ti sigurno nisi čuo, niti znaš gde se nalaze.

– I, znači, u tim meni nepoznatim krajevima, dobijaju se ti ožiljci – potcenjivački je rekao O'Melej.

– Pa, može se i to dogoditi... – odvratio je Sandans.

Stajao je, spreman da reaguje, u očekivanju O'Melejevog napada.

O'Melej se naglo sagnuo, a odmah potom poleteo na njega. Bio je brži na nogama nego što je Sandans pretpostavljao, ali ne dovoljno brz.

Sandans je uspeo da se izmakne i izbegne njegove pesnice, s tim što je uz put on snažno udario protivnika u slepočnicu.

Imao je utisak kao da je udario u stenu, toliko ga je ruka zbolela. O'Melej je zatresao glavom i zateturao se. Ovoga puta ga je Sandans udario u predelu bubrega. Njegova pesnica se odbila o narednikovo telo kao da je ono od tvrde gume.

O'Melej se održao na nogama.

– Znam ja takve kao što si ti – procedio je kroz zube. – Ti si običan plesač, i miluješ umesto da udaraš! – izazivao je i dalje.

Iako je to rekao, bilo je očigledno da je posle ta dva udarca ozbiljno shvatio Sandansa. Zauzeo je bok-sersku pozu, po čemu je Sandans zaključio da on to radi rutinski, jer ima mnogo iskustva u tučnjavama po utvrđenjima i, verovatno, po salunima.

O'Melej je i dalje pretio, izazivao, vređao, zamahivao, izmicao, tako da je Sandans imao velike muke da ga održi na odstojanju.

Pošto je narednik stalno poskakivao, Sandans je samo čekao povoljnu priliku da mu zabije pesnicu u stomak.

Ovoga puta je O'Melej izgubio dah. Jeknuo je i zastao kao ukopan, a onda se zateturao prema napred.

Mlatao je rukama, ali tako snažno, da je pogodio Sandansa u lice, i to tako jako da je iz rane odmah potekla krv. Zapravo, Sandans je bio pogođen u jedan ožiljak,

jednu staru ranu, koju je zadobio u borbi protiv Indijanaca, a poticala je od strele.

Ali, sada ga to nije brinulo. Morao je da se brani od jakog i nasrtljivog narednika.

I dalje su se tukli. Jedan snažan Sandansov udarac izbacio je narednika iz ravnoteže.

O'Melej je riknuo kao bik, i zatresao glavom. U tom trenutku ga je Sandans još jednom udario pesnicom u bradu, i to svom snagom.

Ali, narednik jedva da je reagovao na taj udarac. Razgnevjen, snažno je zamahnuo, i ovoga puta mu je uspeo da po prvi put jače udari Sandansa, i to tako da je ovaj odleteo kroz vazduh, nekoliko metara dalje.

Mogao je da se podigne, ali to nije učinio, jer je narednik već bio pored njega, i već zamahnuo. Tako je Sandans opet izbegao snažni udarac.

Pošto je Sandans bio pored same ograde od palisada, narednikova pesnica se, umesto u protivnika, zabila u drveni zid, ali je zato uspeo da Sandansa priklješti uz ogradu.

Sandans se borio za vazduh, a uz put je, koliko je to mogao, udarao pesnicama po narednikovom stomaku. U isto vreme je imao osećaj kao da ga neka čelična klešta stežu oko grudnog koša.

Poslednjom snagom, Sandans je podigao ruku i snažno zabio svoj palac u narednikovo oko.

O'Melej je opsovao i trgnuo glavom, i pogodi narednika u već udareni nos.

Sad je O'Melej popustio. Sandans je disao duboko i ubrzano. Osećao se kao da je bio zatrpan ispod velikog brda, kog je uspeo da se oslobodi.

Nejasno je video Irenu Kolfaks, koja je zadivljeno zurila u njega. Usta su joj bila otvorena, a desnom rukom pritiskala je levu stranu grudi.

— O'Melej! — vikao je Kaster. — Dokrajčite ga!

Ali, narednik je odlučio da bude oprezniji. Dišući glasno kao lokomotiva, obrisao je krv sa oka i opet navalio na Sandansa.

Sandans se izmače i tako se nade pored Kastera. Ovaj brzo ispruži nogu, o koju se Sandans spotače, te pade na leđa. Narednik je likovao.

— Sad te imam! — viknuo je. — Dokrajčiću te, tako mi svega!

Nogom je udario Sandansa u glavu. Sandans obema rukama uhvati narednikovu nogu, povuče je snažno, a onda je pusti. Krupni narednik se opruži po zemlji.

Pre nego što je O'Melej uspeo da se pridigne, Sandans se već bacio na njega. Kleknuo mu je preko stomaka, opkoračivši ga, zgrabio njegovu veliku glavu, i počeo da je lupa o suhu zemlju. Bio je toliko razgnevljen, da je udarao O'Melejevu glavu sve dotle dok je narednik pokušavao da se brani. Pustio ga je tek kad je primetio da je ovaj izgubio svest.

Kao iz velike daljine, Sandans je čuo Snejderov glas:

— Džime, dosta je bilo!

Trgovac mu je prišao i povukao ga, uspravivši ga na noge. Potom ju je rekao:

— Prestani, inače ćeš ga ubiti. Dosta mu je i ovo. Sigurno je dobio jak potres mozga, i ako ne bude imao sreće, celog života će ostati poluidiot.

Sandans se oslobodi Snejderovog stiska, pa se okrenu prema Kasteru:

— Sada ste vi na redu, jer ste mi podmetnuli nogu i uticali na tok moje borbe protiv O'Meleja.

Kaster ustuknu. U isto vreme, on izvuče revolver.

— Ruke sebi, Indijanče, i drži se dalje od mene — rekao je ljutitim glasom.

Sad se Irena Kolfaks umešala u razgovor:

— Generale, on je u pravu. Ja

sam videla kad ste mu podmetnuli nogu.

— Bilo je to sasvim slučajno — branio se Kaster. Onda se obratio Sandansu: — Indijanče, uhapšen si!

Umesto Sandansa, progovorio je Snejder:

— Ne bih rekao — obratio se pukovniku Kasteru. Nije ga se plašio.

— Biće bolje da se Džimu Sandansu sklonite s puta. I, sklonite oružje, inače vam se može dogoditi da dobijete koju sačmu.

Kaster se okrenuo prema trgovcu. Isto je učinio i Sandans. Izgledalo je neverovatno da jedan čovek, običan trgovac, kakav je bio Snejder, tako razgovara sa visokim oficijom.

U međuvremenu je Snejder uleteo u kuću i izašao iz nje, sa sačmaricom u ruci. Odmah je cev puške uperio u Kastera. Irena Kolfaks je brzo stala u stranu.

— Snejdere — počeo je Kaster — sklonite oružje, inače ću vas prijaviti komandantu utvrđenja!

— Oružje ću skloniti kad Sandans bude vratio opasač sa njegovim koltovima. Kad se to bude dogodilo, onda obojica možete i dalje da vodite borbu mišljenja, na svoj način.

Kaster je oklevao.

— To je apsurdno! — uzviknuo je najzad. — Neću valjda ja da se natežem s ovim tipom! Zašto bih ja ukrštao svoje oružje s njim?!

Snejder je mirno rekao:

— Džimov otac je bio moj prijatelj. Nik Sandans bi mi se stalno priviđao pred očima i opterećivao bi moju savest, ako sada ne bih sprečio da ubijete njegovog sina. Ali, ako hoćete da pokušate da se borite sa njim u jednoj fer borbi, kad ste obojica naoružani, to je druga stvar...

— Koješta! — viknuo je Kaster. Ustuknuo je nekoliko koraka, i vratio revolver u korice. — Mislim da je najpametnije da zaboravimo ovaj incident.

– Sto se mene tiče, zaboravite ga
– najzad je progovorio i Sandans.
– Vi ga zaboravite, Kasteru, ali tako nešto ja ne mogu zaboraviti. Kad-tad, vratću se na to. Trenutno imam posla, prihvatio sam se jednog zadatka, i ne smem dozvoliti sebi da me obese samo zato što sam ubio ništariju kakva ste vi.

Sandans je prošao pored Snejdера, i ušao u radnju. Tamo je našao kofu sa vodom. Jednom krpom, koju je pokvasio, obrisao je krv sa lica.

Snejder mu je doneo košulju i šešir. Sandans se brzo obukao i stavio opasač. Stavio je u džep vrećicu sa novcem i pošao prema vratima.

Kastera nije video.

Četvorica ljudi odvlačili su onesvešćenog O'Mejeja.

U radnju je ušla Irena Kolfaks. Tek tada je Sandans primetio da ta žena nije obučena onako kako je bila obučena kad ju je ugledao u salun-vagonu. Sada je imala na sebi tesnu svilenu bluzu, kožne pantalone i, na glavi, šešir sa širokim obodom. Obratila mu se:

– Gospodine Sandans, zar ne mislite da bi trebalo da se obratite lekaru, ovde, u utvrđenju?

– Pobrinuću se sam za svoje zdravlje – odbrusio je Sandans neprijateljski.

– A možda ćete lekara naći i u gradu... – nastavila je Irena Kolfaks.

– Bez brige, sve je u redu – odvratio je Sandans nestrpljivo, kao da je hteo pokazati Ireni Kolfaks da mu dosađuje svojom brigom.

– Moram vam reći – nastavila je uporna žena – da u našem vagonu imamo jedan krevet više, i ja mislim da moj muž ne bi imao ništa protiv kada biste...

– Hvala vam, prenoćiću negde pored reke. Zasad više ne bih želeo da se susrećem sa vojnicima. Sutra ću ustati veoma rano, kako bih krenuo u potragu za vašom počerkom.

– Kako hoćete... – razočaranim glasom je rekla Irena Kolfaks.

Onda se Sandans setio šta mu je Kolfaks rekao, pa se obratio njegovoj ženi:

– Suprug vam je poručio da se vratite do mraka. Do viđenja. Javiću vam se – Onda se okrenuo prema Snejderu. – Hvala za sve – rekao mu je.

Snejder se smejaao.

– Sve sam to učinio sa velikim zadovoljstvom – rekao je. – Mada, priznajem, više bih voleo da mi je Kaster dao neki razlog da ga pošaljem na onaj svet. Užasan je to čovek.

Sandans pride svom konju i vinu se u sedlo.

Irena Kolfaks je stajala na vratima i posmatrala ga. Mahnula mu je kad je odlazio, a on je nju pozdravio tako što je dodirnuo obod sombrera.

A onda je, laganim galopom, pojahao prema reci.

Dva sata pre zalaska sunca, Sandans se zaustavio u gustišu na obali reka Smoki Hil. Sjahao je i skinuo sav prtljag sa konja, zajedno sa sedlom.

Napojio je konja, a potom ga pustio da pase. Nije se plašio da će životinja otići dalje i da se neće vratiti. Jer, čim je bude pozvao, ona će se pojaviti pred njim.

Svukao se i ušao u reku, da bi sprao prašinu sa sebe. Kad je izašao iz vode, oko bedara je obmotao ubrus koji je izvadio iz prtljaga obukao mokasine i založio vatru.

Onda je izvadio čejensku opremu koju je dobio za svoj dvadeseti rodendan. Sastojala se od perjanice iskićene srebrnim školjkama i orlovim perjem. U to vreme, on je već bio indijanski ratnik – borio se na strani Čejena, a protiv Šošona i Asinibiona. Svako pero je dobio posle uspešne bitke, a dva su mu dali kad je, jednom prilikom, ubio velikog grizlija.

Kao sledeće, izvadio je tobolac i u njega smestio strele; imao je luk od čvrstog savitljivog drveta, čiji su

krajevi bili izrađeni od bivoljeg roga.

Lukom i strelom je mogao da pogodi cilj udaljen oko četiri stotine jardi. Tobolac je bio izrađen od štavljene kože pume, a vrhovi strela od oštrog kamena. Takve strele su se pravile poslednji put dok je Sandans bio još mali, pa ih je stoga čuvao i uzimao natrag pošto bi ih iskoristio.

Većina Indijanaca je u to vreme koristila strele sa čeličnim vrhovima, ali kamen je bio bolji, jer su i rane zadobijene takvim strelama bile dublje, veće i, samim tim, smrtonosnije.

Puška može da pogodi i cilj koji je dalje, ali je razlika u tome što luk i strela ne izazivaju nikakav šum, što je, u određenim okolnostima, od velike prednosti.

Najzad, Sandans je uzeo sekiru – oružje koje belci nazivaju tomahavkom – zatim jednu pištaljku, kao i tabakeru koja ne propušta vodu.

Sekira je imala dršku od specijalnog drveta, a bila je odlično izbalansirana i oštra kao brijač.

Kad je pripremio sve to, Sandans je čučnuo i pripalio duvan, kojim je napunio svoju lulu. Duvankesa je bila od teleće kože, a bila je ispunjena specijalnom mešavinom, naročito omiljenom kod Čejena.

Posle kratke pauze, Sandans je odmotao i drugi prtljag.

Izvadio je najpre jedan štit, ne naročito velik, ali od najboljeg drveta, savijenog na pari, preko kog je bila razapeta koža od bivoljeg vrata. Ta koža je bila sušena i štavljena sve dok nije postala tvrda gotovo kao gvožđe. Preko nje je bila, zatim, razapeta koža od jelena, a na njoj bio nacrtan jedan orao.

Takav štit ne samo da je zaustavljao strele nego i metak iz bilo kog oružja. Doduše, možda i nije sasvim sigurno štitio od sve modernijih pušanih patrona, ali je za jednog čejenskog ratnika taj štit predstavljao mnogo više nego deo ratničke

opreme: neku vrstu amajlije, koja je donosila sreću i uspeh, te ohrabri-vala ratnika i doprinosila njegovom samopouzdanju.

Na štitu je visilo šest skalpova – tri sasvim crna, u dugim pramenovima, dakle od Indijanaca – a tri svetla, sivlenkasta. Jedan od tih skalpova bio je ride, drugi smeđe, a treći plave boje.

Sandans je zamišljeno posmatrao te skalpove. Sećao se kako je došao do njih.

Pre desetak godina, njegov otac Nikolas Sandans, on, Džim, i njegova majka Nasmějana Žena, otišli su u Bentovo utvrđenje, da bi prodali krzna i kože.

U utvrđenju su se upravo odvijale konjske trke, i on je ostao da ih posmatra, dok su mu roditelji otišli dalje, na sever, da bi se sreli sa ocem Nasmějane Žene.

Sledećeg dana je Džim krenuo njihovim tragom. Našao ih je tridesetak milja dalje, prema severu. Lešinari su se već bili bacili na njih.

Njegovi roditelji bili su ubijeni i skalpirani.

Pregledao je tragove i utvrdio da su ubice bili šestorica muškaraca. Setio se trojice pijanih Pevnija, koji su, zajedno sa trojicom belaca, napustili Bentovo utvrđenje gotovo u isto vreme kad i njegovi roditelji.

Belci su bili traperi, zapravo obične lutalice i pljačkaši, pošto su na zapadu gotovo istrebili dabrove i zaradu potrošili na piće.

Sandans je ubio nekoliko bivola, odrao im kože i u njih umotao svoje nesrećne roditelje, i smestio ih na jedno visoko drvo u mirnoj dolini obližnje reke.

Posle toga se dao u potragu za ubicama. Oni su se posle izvesnog vremena razdvojili, ali to Džimu nije smetalo, jer je bio odlučio da ih uhvati, pa makar morao da ih traži do na kraj sveta.

Toliko mu ipak nije trebalo; prevodio je oko hiljadu milja, a dok je došao do poslednjeg ubice, istekla

je godina dana od onoga dana kad je svoje roditelje pronašao ubijene i skalpirane.

Od tada nije skalpirao više nikog, iako je, braneći svoj ili tuđ život, bio prinuđen da ubije još ponekog. Bilo mu je dovoljno i šest skalpova.

Posle toga je retko učestvovao u borbama na strani Čejena. Jer, nije mu su ubijalo iz čista mira, odnosno samo zato što bi ratobornim Indijancima palo na pamet da krenu u ratni pohod. Ipak, bio je belac koliko i Indijanac, pa je i način njegovog života bio drugačiji.

Shvatio je da osim ratnih pohoda postoji i nešto drugo, pa je želeo da radi i zarađuje. Naučio je da ceni novac i njegovu vrednost, a znao je i kako da ga zaradi. Više mu se sviđalo da živi od novca nego od lova i ratnog plena.

Zarađivao je dobro, ali je samo deo tog novca koristio za sebe, a ostalo mu je služilo u druge svrhe, o čemu su, osim njega, znala još samo dvojica ljudi.

Konj je zarzao i trgao ga iz misli. Sandans je skočio. Desnom rukom je izvukao henrijevku iz skabarda, a levom uzeo nož.

Oprezno se došunjao do ivice gustiša i provirio. U polutami, ugledao je, na obali, jednog konja.

Na konju je bila Irena Kolfaks!

Sandans je umirio svog konja Sokola i izašao iz zaklona. Irena ga je ugledala, i odmah poterala konja prema njemu.

— Sandanse! — uzviknula je kad je stigla do njega, kao da je bila iznenađena što ga vidi. Posmatrala je njegovo polunago telo; u očima joj je nešto bljesnulo. — Tražila sam vas... — dodala je tiho.

— Pa vi ste ljudi! — odvratio je Sandans. — U ovo doba ne bi trebalo da ste na putu, jer je to previše opasno za vas.

— General Kaster tvrdi da u blizini utvrđenja nema Indijanaca.

— To je tačno, ali zato ima belaca koji bi se s posebnim zadovoljstvom

poigrali vama, kad bi naišli na vas. Zar niste mislili na to?

Irena sjaha.

— Ne plašim se — rekla je. — Uostalom, ja uvek radim ono što hoću, bez obzira na sve. Gde je vaš logor? Htela bih obavezno da porazgovaram sa vama.

Sandans je malo oklevao, a onda je krenuo puteljkom prema mestu na kom je ostavio svoje stvari i zapalio vatru. Irena Kolfaks ga je sledila na svom konju.

Nasmejala se.

— Ovaj konj nije moj nego Kastorov — rekla je. — Zato je bolje da me niko ne vidi ovde, sa njim.

— U redu. Dovedite i konja do vatre, pa ga vežite za drvo — odvratio je Džim Sandans.

Pošto je sjahala i vezala konja, Irena Kolfaks pogleda opremu raširenu po zemlji, u blizini vatre. Razrogačila je oči i začuđeno upitala:

— Zar ste vi zaista Indijanac? Iznenađena sam, moram vam priznati.

— Da, Indijanac sam, ponekad — odgovorio je Sandans.

Irena sede na smotano čebe i skide šešir. Potom zatrese glavom, a njena crvenkastosmeda duga kosa se rasu po zaobljenim ramenima.

— Šta ste da ste, moram vam reći da ste najinteresantniji muškarac kog sam ikada srela — rekla mu je.

— Kad ste, danas popodne, premlatili onog krupnog Irca, poželeva sam da...

Ućutala je i zagledala se u njega.

— Šta ste poželevi?

— Da uskliknem od radosti — odgovorila je lepa žena. — A otkud vam, zaista, svi ti ožiljci?

— Iz lova i ratova... Svi osim ova dva — pokazao je na dva duboka ožiljka na grudima. — Oni su mi ostala od »sandans«-ceremonije. Ta dva ožiljka na grudima. — Ona su bili su, svojevremeno, rezovi kroz koje su bili provučeni konopci. Za vreme »sandans«-igre, na konop-

cima sam vukao bivolje lobanje, a igra, po pravilu, traje sve dok se ti konopci ne pokidaju.

— Koje divljaštvo! — zgrozila se žena.

On slegnu ramenima.

— Šta ćete, tradicija... Nego, gospodo Kolfaks, šta ste hteli od mene?

Irena je kratko vreme razmišljala, a onda odgovorila:

— Htela sam da vam predložim jedan posao. Možete zaraditi još pet hiljada dolara.

Sandans čučnu pored vatre.

— Naravno, novac me u principu zanima. O kakvom poslu se radi?

— Moj muž je spreman da vam plati deset hiljada dolara u slučaju da mu vratite ćerku — gledala je u njega prodorno. — Ja ću vam platiti petnaest hiljada da je ne vratite.

— Hm... Dalje?

— Pričaću vam dalje ako mi se zakunete da o ovome ništa nećete reći mome mužu.

— A šta ako i kažem? — nasmejao se Sandans. — U svako vreme možete tvrditi suprotno, i on će više verovati vama nego meni.

— Dajete li reč?

— U redu, dajem. Ali, ja ukupno treba da dobijem trideset hiljada, od vašeg muža. Vi mi nudite petnaest. A šta ćemo sa drugih petnaest?

Ona duboko uzdahnu.

— Sandanse, vi ste avanturista — zaiskrilo joj je u očima. — Ionako uzimate sve što hoćete da uzmete, pa čak i kad je to opasno. Mislim da vi i ja imamo mnogo zajedničkog.

— Moguće... — rekao je Džim oprezno.

— Znae na šta mislim, zar ne? Ah, ne, ne. To je besmislica, otkud biste znali? Dakle, slušajte... Kao dete, radila sam u jednoj tekstilnoj fabrici u Louelu, Masačusets. Sa svojih deset godina, šest dana u nedelji radila sam po dvanaest časova. Tada sam vidala bogate muškarce sa njihovim negovanim i udešenim ženama, i shvatila da postoji i drugi život osim onoga koji sam ja

vodila. Već tada sam odlučila da se udam za bogatog čoveka i postanem jedna od tih negovanih, lepo obučениh žena, koje ne moraju da se muče i rade teške poslove da bi imale koji cent za hleb.

— I, uspeali ste u tome — zaključio je Sandans.

— Jesam, ali ne lako. Dugo je to trajalo. Planirala sam, pokušavala, rizikovala... I, najzad, to mi je uspelo pre tri godine. Udala sam se za bogatog Džordža Kolfaksa.

Dok je govorila, disala je brzo, a njene grudi su se dizale i spuštale ispod svilene, tesne bluze.

— Ne bih želela da sve to što sam teško postigla izgubim zbog one devojčure. Ono što ja očekujem od Džordža, ima svoju cenu. Dvostruko je stariji od mene, ne volim ga...

— Teške su to reči, gospodo Kolfaks — rekao je Sandans tiho. — Naročito ona koja se odnosi na Barbaru. Ipak, vi ste njena maćeha...

— Ne vredi ona ništa — nastavila je Irena. — Ona me mrzi i učinila je sve što se može učiniti da bi me ponizila u očima svog oca a mog muža. Naravno, pri tom se služila i lažima, i...

Brzo je ućutala, kao da je rekla nešto što nije smela da kaže.

Sandans se nasmejao.

— I, ona je naslednik vašeg muža, zar ne? To ste hteli da kažete?

Irena se odjednom zbunila.

— Da, ona je naslednica. Kad je izrazila želju da ode za Santa Fe, ja sam je ohrabrivala, jer sam htela da ona ode što dalje od mene. Nadala sam se da će joj se na tom putu dogoditi nešto, i, dogodilo se. Isplati mi se da vam dam petnaest hiljada dolara da je ne vratite. Ne znam da li je još živa, ali za tih petnaest hiljada dolara tražim od vas garanciju da je ni Džordž ni ja više nećemo videti.

— Ako je još živa... — ponovio je Sandans njenu misao. — Znači, ta garancija bi važila samo u slučaju da je ja pronađem i da...

Odustao je od namere da završi rečenicu.

Ali, Irena je rekla brzo: — Razumemo se nas dvoje. Dakle, gospodine Sandanse, prihvatite li moju ponudu?

— Imam ugovor sa vašim mužem. To znači da bih morao odustati od svega onoga što je njime predviđeno. To tražite od mene, zar ne?

Žena se nasmeja lukavo.

— Pa zato vam nudim petnaest hiljada dolara. A i više od toga — smeškala se.

— A to bi bilo?

Irena ga pogleda u oči i nasmeši se.

— Šta mislite, šta je to što vam još nudim? — upitala je.

Zatim je lagano počela da svlači bluzu. Kad ju je skinula, oslobodila se i onoga što je bilo ispod, a onda je otkopčala i suknju i pustila je da joj klizne niz telo.

Naga je stajala pred Sandansom i smeškala se. Obema rukama je sugestivno milovala sopstvene grudi i bedra.

Najzad je izgovorila šapatom:

— Nudim vam sebe...

Sandans se podiže, obide oko vatre i dođe do nje. Ona se pripila uz njega i gledala ga svojim krupnim očima, koje su naprosto mamile.

Zagrllili su se. Sandans obično nije propuštao slične prilike, kad bi mu se već pružale. Mnogo je bio na putu, najčešće sam, doživljavao grube i teške trenutke, i žensko telo, pogotovo privlačno, predstavljalo je za njega nešto što je ulepšavalo njegovu neveselu svakodnevicu.

Osećao je kako se njeni nokti zadržavaju u njegovu leđa.

— Oh, Sandanse... uzdahnula je Irena Kolfaks.

*

Kasnije, kad se sasvim smrklo, Irena Kolfaks je ležala pored vatre,

pokrivena ćebetom, i gledala u Sandansa, koji je ležao pored nje.

Zatresla je glavom da bi sklonila duge pramenove kose sa lica, i rekla:

— Pa, Sandanse, sada je jasno da se sasvim razumemo... Nema sumnje, zar ne?

— Da — odvratio je Džim hladno. U potpunosti razumemo jedno drugo.

Ustao je i obmotao ubrus oko bedara. Irena ga je gledala, naprosto ga gutajući očima.

— Znači, učinićeš mi to — rekla je samouvereno. — Pobrinućeš se za to da se Barbara nikada više ne pojavi?

— Obuci se — pogledao ju je Sandans ravnodušno.

— Ne shvatam...

— Rekao sam ti da se obučeš. Već je kasno i tvoj muž će se zabrinuti što te nema.

— Čekaj malo... — skočila je privlačna žena. Odjednom je postala nervozna. — Još mi nisi rekao da ćeš...

— Tačno je, nisam rekao — odvratio je Sandans. — Složio sam se s tobom da se razumemo. Ti si shvatila da ja imam ugovor sa tvojim mužem, i ja želim da se pridržavam tog ugovora, prvo, zato što sam ga potpisao, a drugo, jer sam shvatio koliko si lukava i pokvarena.

Irena Kolfaks sevu očima, ali joj Sandans nije dozvolio da išta kaže. Dodao je brzo:

— Žao mi je Džordža Kolfaksa što je naleteo na ženu kakva si ti, i još se oženio njome.

Sad se Irena razgnevila.

— Znači li to da ne nameravaš da...

Sandans joj upade u reč:

— Da prihvatim tvoj predlog? To si htela da pitaš? Pa, delimično sam ga prihvatio — smeškao se dvosmisleno. — Ostalo, dakako, nisam prihvatio.

— Ti... ti, prokleti melezu! — vikala je Irena, van sebe od gneva. — Nitkove! Bitango!

– Smiri se, gospodo Kolfaks. Dobro znaš da te nisam ja zvao, niti napastvovao, sama si došla i ponudila mi se. U potrazi za avanturom, tačnije rečeno za muškarcem, slučajno si odabrala mene, a da nisam bio ja, bio bi neko drugi, na primer Kaster... Dakle, slušaj me: ako pro-nađem Barbaru, nastojaću da je vratim ocu, kao što sam se i dogovorio sa njim. Međutim, obećavam da tvom mužu neću ispričati ništa, ni o tvojoj ponudi u vezi sa Barbarom, ni o našem zabavljanju, tu, ispod čebeta. Eto, čula si me. Ništa drugo me ne zanima.

Irena je zauzela položaj kao da će napasti Sandansa. Procedila je kroz zube:

– Da sam na tvom mestu, ne bih tako...

Naglo se okrenula i obukla se.

I Sandans se obukao.

Irena ga je pogledala još jednom, nasmejala se ironično i s prizvukom pretnje u glasu, a onda je počela da se udaljava u pravcu mesta gde je bio vezan Kasterov konj.

Sandans je naložio vatru i osluškivao topot koji se udaljavao. Kad je sve utihnulo, večerao je.

4.

Posle dva dana, Sandans je stigao na indijansku teritoriju.

Gornji deo njegovog snažnog tela bio je obnažen. Preplanule boje, njegova koža se presijavala na suncu.

Na obrazima i grudima, imao je iscrtane simbole, a u njegovoj kosi, koja je bila upletena u dve pletenice duge do ramena, vijorila su se dva orlova pera. Da su u kosi stajala uspravno, značilo bi da je mladi Indijanac na ratnoj stazi, ali, onako spuštена, značila su da je on u mirovnoj misiji.

Čejeni su mesec jun nazivali mesecom kad konji postaju debeli. Ali,

i bivoli su u to vreme postajali debeli. Te krupne životinje pasle su svuda po preriji.

Sandans se nadao da će za dva dana pronaći čejetskog poglavicu Visoko Tele, i ako kod njega ne bude našao Barbaru, bar će čuti nešto o njoj.

Razmišljao je o tome ne bi li bilo bolje najpre odjahati u Džilsburg, potražiti Brekmana i od njega saznati neke podatke koji bi mu pomogli da uđe u trag Kolfaksovoj ćerci. Ali, odustao je od te namere, jer je Brekman verovatno više znao o novcu, a devojkа je bila mnogo važnija.

Iako je Sandans sada na indijanskoj teritoriji bio pravi Indijanac, pazio je na to da mu pri ruci stalno bude oružje kojim se služe belci. U stvari, oko sebe je imao sve oružje belaca a i Indijanaca.

Dok je jahao, oprezno je posmatrao horizont, ne bi li otkrio eventualne neprijatelje. Pri tom je u mislima ponovio sve što je o Barbari Kolfaks saznao iz priče njenog oca, Brekmanovog pisma i izveštaja patrolе iz Fort Uniona.

Sve je izgledalo jednostavno, pa ipak je Sandans imao teškoća da skuje neki plan.

Bilo mu je lako da zamisli karavan kojim je putovala Barbara. Pratioci takvih karavana obično su bili iskusni i sposobni ljudi, koji su danoćno na oprezu, a ima ih najmanje dvadeset ili trideset, svi naoružani do zuba, koje nije lako ni iznenaditi ni savladati. Uz to, bili su tamo Brekman i deset njegovih revolveraša...

Od takve ekipe zaziralo bi i sto Čejena.

Ili su pratioci karavana bili sasvim neoprezni, ili je bilo dve ili tri stotine Čejena, koji su napali karavan. Uz to, nije bilo nekog vidnog razloga da bi toliko Indijanaca napali jedan karavan. A i da su ga napali, otkud to da baš čovek kao što je Tod Brekman dozvoli da ga na takav način zaskoče?

Brekman je bio Teksašanin, koji se sa rendžerima borio protiv Komanča, a kao pratilac karavana bezbroj puta je prokrstaro taj put do Santa Fea, i natrag. Dobro je znao svoj posao i ne bi dozvolio da ga iznenadi grupa Indijanaca.

Ali, upravo se to moglo zaključiti iz izveštaja. Vojska iz Fort Uniona pronašla je karavan, pratioce i revolveraše. Svi oni su bili ubijeni i mecima i strelama, i svi, bez izuzetka, bili skalpirani. Životinje koje su vodile karavan bile su delimično ubijene, delimično odvedene, devojka je nestala bez traga, tovar i prtljag bili spaljeni.

Sve je bilo tako kao što je Brekman ispričao.

Sve se to slagalo, pa ipak je Sandansu bilo nešto sumnjivo u toj priči. Nije mu, zato, preostalo ništa drugo nego da potraži Visoko Tele i razgovara s njim.

Pretpostavljao je da su Čejeni sada u lovu, jer su im Henkok i Kaster spalili vigvame, pa im je bila potrebna koža da bi razapeli nove.

U međuvremenu, velika krda bivolova pomerila su se jugozapadno od Arkanzasa i južno od Santa Fea. Tamo je vrvelo od Indijanaca, pa nije bilo preporučljivo pojaviti se među njima u odeći kakvu nose belci.

Pred veče, Sandans je otkrio malu šumu, u kojoj je, ispod jedne stene, izvirala bistra voda, i odlučio da prenoći na tom mestu.

Oprezno je pregledao tragove koji su se nalazili na tom terenu. Našao je sveže tragove kopita, između ostalih, i nepotkovanih konja, ali ljudski tragovi bili su prilično stari.

Izvor je bio tako reći na ničijoj zemlji. Na severu su bili belci, dalje na jugu Indijanci.

Pa ipak, Sandans nije hteo da rizikuje. Podigao je logor ne pored samog izvora nego na steni iznad njega, jer je odatle mogao videti ljude koji bi eventualno došli po vodu.

Napojio je konja, uzeo luk i strelu, i pešice napustio svoj logor. Morao je da nade mesa, da ulovi nešto, ali nije poneo pušku, da ne bi pravio buku i privukao pažnju nekog ko je, možda, u blizini.

Uz put je s jednog drveta odsekao granu dugu oko deset stopa i na nju stavio belu košulju, koju nije nosio još od vremena kad je bio u Nju Orlinsu.

Povijen, odšunja se do sledeće uzvišice. Legao je potrbuške i gledao, kroz travu, kud mu je pogled dopirao.

Na jednoj zaravni, udaljenoj oko pet stotina stopa paslo je dvadesetak bivola i dugorogih goveda.

Sandans zabode štap u zemlju pored sebe; pošto su životinje bile van dometa njegove strele, a on im se nije mogao približiti a da ne izazove njihov stampedo, nije mu preostalo ništa drugo nego da namami jednu. Znao je da su dugoroga goveda prilično neoprezna i nespособna da prepoznaju opasnost, a da su, uz to, veoma radoznala.

Povukao se prema drugoj uzvišici i čekao.

Izvadio je dve strele iz tobolca i jednu odmah stavio na luk, a drugu na zemlju.

Nekoliko dugorogih goveda je brzo uočilo belu košulju koja se vijorila na vetru. Ali, trebalo je da prođe dosta vremena dok su se neka od njih počela približavati, tako da su zastala tek na desetak jardi od štapa sa košuljom.

Sandans se nije ni mrdnuo. Čekao je povoljan trenutak. Kad mu je sasvim blizu jedna mlada junica prišla, odapeo je luk i ustrelio je...

Potom je pogledao na sve strane, da bi se uverio u to da je jedini čovek na zaravni, pa je napustio skrovište. Oprezno je iz životinje izvadio skupocenu strelu, a potom joj bovi- nožem presekao grlo, da bi iskrvarila.

Ubrzo ju je odvuкао u gustiš, tamo napravio vatru, i pripremio sebi ukusnu večeru.

Posle jela je popužio lulu, još jednom pregledao okolinu, i, još pri poslednjoj svetlosti dana, legao. Njegov konj Soko pasao je malo dalje, a Sandans se pouzdao u to da će ga, u slučaju opasnosti, blagovremeno upozoriti. Nije mu drugo ni preostalo, jer nije mogao danonoćno da bdi, da bi na vreme primetio da mu pretila opasnost.

I, ubrzo pošto je Sandans zadremao, Soko je tiho zanjista.

Sandans se u istom trenu razbudio, zgrabio ispod sedla, koje mu je služilo kao jastuk, pušku henrijevku. Noć je bila zavladała celim krajem. Mesec se nije video, ali zato je sjalo na hiljade zvezda.

Sandans se bešumno izvukao iz zaklona i pogledao dole, prema izvoru.

U istom trenu ugledao je četvoricu jahača. Bili su gotovo nagi, pa je po tome Džim Sandans zaključio da su to Indijanci iz plemena Kajova. Poznavao je dobro taj narod, jer je izvesno vreme živio sa njim.

Znao je i to da su trenutno u savez sa Čejenima. Nije sumnjao u to da su obavešteni o njegovom prisustvu na toj teritoriji. Možda po noći nisu uspeli da nađu njegove tragove, ali su svakako čuli Sokolovo njištanje.

Viknuo je:

— Braćo! Ovde je Sandans, od Isio-me-tan-iu-Čejena! Imam mesa za vas. Dođite da jedete!

Četvorica Indijanaca se okrenuše. S henrijevkom u ruci, Sandans je mogao bez teškoća da ih učini bezopasnim, pre nego što bi i otkrili mesto na kom se on nalazi. Neki belac bi to učinio da je na njegovom mestu.

Međutim, Sandans nije imao nikakvog razloga za to, a osim toga, bar u toj divljini, nije se osećao belcem.

Jedan od Kajova napravi znak koji je trebalo da Sandansu da na znanje da nisu na ratnoj stazi.

— Jesi li ti Čejen? — upitao je jedan od Kajova.

— Da. Već sam vam rekao ko sam. Zovem se Sandans.

— Dobro, dolazimo. Veoma smo gladni i ješćemo sa tobom — čuo se Indijančev odgovor.

Poterale su konje uz stene, prema mestu na kom se Sandans ulogorio. On je ostao u mraku sve dok nisu prošli pored njega.

Indijanac koji je jahao napred bio je visok i koščat, naoružan lukom i strelom, i jednim koltom. Za njim je jahao jak, zdepast ratnik sa spensericom. Treći je takođe imao luk i strele, i bio jake građe.

Na kraju kolone bio je sitni čovečuljak sa jednometnim šarpom.

Zaustavili su konje pred vatrom koja je već jenjavala. Sandans im pride i dade znak, isti koji su oni njemu dali malopre, da nije na ratnoj stazi.

Indijanci se zagledaše u njega.

Onaj koščati, koji je jahao napred, zadivljeno je gledao u Sandansovu plavu, dugu kosu.

— Sta je to? Pa ti imaš žutu kosu!

— Moj otac je bio belac — odvratio je Džim, a majka mi je bila Čejenka i zvala se Nasmejana Žena.

Bacio je komad drveta na vatru, pri tom ne ispuštajući iz oka Indijance; pokazao je na junicu, koja je, oderana, visila o jednom drvetu.

— Uzmite meso i pridružite mi se — rekao im je.

Košcati se zahvali, pa dodade:

— Čuo sam o tebi...

Sjahao je, što su, posle njega, učinili i njegovi pratioci. Jedan od njih odvede u stranu sva četiri konja, i priveza ih o drveće.

Svi su sada čučali pored vatre. Koščati se opet zagledao u Sandansa. Ovaj ga upita:

— Ko si ti?

— Ja sam Vetar Koji Duva — odgovori Kajova. Zatim pokaza na zdepastog Indijanca: — Ovo je Brzi Konj, a čovek sa šarpom se zove Ju-

tarnje Jezero, dok je naš četvrti pratilac Dva Talasa.

Sandans zamišljeno klimnu glavom, ali ne reče ništa.

— Naš poglavica je Santana — objašnjavao je Veter Koji Duva. — Ubio je mnogo belaca, ali je, na žalost, ostalo još više belaca...

— Poznajem Santanu, on mi je prijatelj — rekao je Sandans. — Slobodno se raskomotite, uzmite meso, pecite ga i jedite. Malo ćemo se zabavljati.

Dok su dvojica Indijanaca pripremali meso za pečenje, Veter Koji Duva je otišao do svog konja i iz bisinga uzeo bocu viskija.

— Oho? Vatrene vode — rekao je Sandans otegnuto.

Vetar Koji Duva se nasmejao.

— Imamo mnogo toga — rekao je. Zatim je zubima izvadio čep i bocu pružio Sandansu, preko vatre.

— Pij. Ako mi već jedemo s tobom, možeš i ti da piješ sa nama.

Sandans je oklevao, ali je uzeo bocu. Popio je nekoliko gutljaja užasno lošeg viskija i vratio bocu. Nije imao poverenja u te ljude. Naprosto je osećao njihovu podlost i opasnost koja mu je pretila.

— Dobar viski — rekao je. — Otkud vam?

— Sada belci svuda prodaju viski. Možeš dobiti koliko hoćeš, i to vrlo jeftino. Nikada dosad nismo plaćali tako malo za vatrenu vodu.

Nagnuo je bocu i pustio da viski teče u njegovo grlo. Zatim je bocu predao Brzom Konju, koji je pekao meso. Otpio je nekoliko gutljaja, a onda bocu ostavio na zemlju.

Vetar Koji Duva se i dalje hvalio:

— Imamo mnogo viskija. Ovaj smo nabavili na Vetston Kriku. Tamo su bili belci sa mnogo kola i oružja, i pazili da im ne ukrademo viski. Ali, mi to sigurno ne bismo uradili, jer ga belci više ne bi donosili u naš kraj. Znaš li koliko sam platio ovaj viski? — pitao je.

— Ne — kratko je odgovorio Sandans.

Vetar Koji Duva se nasmejao.

— Dve kojotske kože! Da li si ikada čuo da se viski može kupiti tako jeftino?

— Čudno... — zamišljeno je rekao Sandans.

— A i svi belci su čudni — reagovao je Veter. Dok jedni pokušavaju da nas upucaju čim im okrenemo leđa, drugi nam jeftino prodaju viski. Mogu ti dati savet: ako hoćeš jeftino da nabaviš viski, u bilo kojim količinama, samo idi u Vetston Krik ili na Južnokanadsku železnicu, i obrati se Brekmanu.

— Brekmanu? — ponovi Sandans.

— Tako se čovek zove — odgovori Veter, i opet nateže bocu. Brzi Konj uze od njega bocu i opet otpi iz nje.

Oči Vetra Koji Duva odjednom su neobično blistale, a glas mu postao hrapav kad je rekao:

— Brekman će ti budzašto dati mnogo vatrene vode...

— Razumem, ali znam i to da ne valja piti mnogo viskija — odvratio je Sandans. Čovek od njega gubi razum. Znam po sebi. Kad sam pijan, mogao bih ubiti i najboljeg prijatelja. I, ne znam šta radim kad sam pijan.

— Ne vidim ničeg lošeg u tome — rekao je Veter i zgrabio bocu od Brzog Konja. — Viski je moćan lek. Kad sam bio mladi, jednom prilikom sam sanjao kako sam se popeo na jednu visoravan, bez hrane i vode, i ostao tamo sve dok nije počeo da duva severac. Doterao je do mene, iz oblaka, jednog bivola... Trebalo mi je tri dana da se setim svog imena... Ali, od vatrene vode, od jedne boce, može mnogo, mnogo da se sanja. Ne moraš ni jesti, ni piti vode, ni čekati da ti bogovi nešto udele. Svaki ratnik može biti sam sebi iscelitelj, samo ako ima vatrene vode. Stvarno je to moćan lek...

Onda je Dva Talasa uzeo bocu i prišao vatri. Nasmejao se na Sandansa i rekao:

– Znači, to je on? Ili, možda nije?
– Budi miran – opomenuo ga je
Vetar prigušenim glasom.

Sandans je shvatio.

Sad je bio siguran da su njega tražili. Brzo je podigao pušku i ispalio hitac u grudi Vetra Koji Duva. Ovaj pade. Sandans je brzo repetirao pušku, a u istom trenu se Dva Talasa bacio na njega. U ruci mu je bio nož.

Sandans se sagnuo kad je Indijanac zavitlao nož na njega, i tako se spasao. Iskoristio je priliku što je Dva Talasa bio u njegovoj blizini, i bridom šake snažno ga udario u vrat. Dva Talasa se opustio i pao kao vreća.

Kad je Sandans počeo da se uspravlja, primetio je Brzog Konja kako nišani na njega. Sandans se baci na zemlju i otkotrlja se dalje, istovremeno potežući revolver.

Indijančeva spenserica je grunula, i projektil se zabio pored Sandansa, u zemlju. Spremao se da ponovo puca, a onda je, pogoden, pao i nije se više micao.

Ostao je samo Jutarnje Jezero. Bio je dohvatio luk i strelu, čiji je vrh već bio uperen u Sandansove grudi. Instinktivno, Sandans podiže ruke, a strela udari u burence kolta, koji pade na zemlju. Sandans poseže za sekirom, koja je još visila o sedlu. U istom trenutku Jutarnje Jezero odape i drugu strelu.

Sandans se izmače i baci sekiru. Dok se strela zabila u drvo, sekira je pogodila Kajovu u čelo.

U međuvremenu, Dva Talasa je došao k sebi od snažnog udarca u vrat.

Sandans brzo podiže svoj revolver i uperi ga u Kajovu.

– Nemoj slučajno da pokušaš nešto – opomenuo ga je. – Mrdneš li, ubiću te.

Kajova je gledao mutno, ali mu je razum ipak nalagao da bude oprezan.

– Nemoj pucati – rekao je molećivim glasom.

Sandans ustuknu.

– Preostala trojica su mrtvi – rekao je. – Hoću da znam zašto ste došli k meni. Da li vas je Brekman poslao?

– Da...

– Ispričaj mi šta vam je rekao. Šta vam je obećao kao protivuslugu za ono što ćete uraditi za njega?

Gledajući u cev kolta, Kajova je odgovorio:

– Juče ujutro smo sreli Brekmana na Vetston Kriku. Bio je sa svojim ljudima. Imao je mnogo kola, mnogo ljudi i mnogo oružja. Rekao nam je da potražimo jednog plavokosog Čejena. Ako mu donesemo tvoj skalp, rekao je, daće nam toliko viskija koliko možemo da natovarimo na naše konje. Zamisli, toliko viskija za samo jedan skalp. Zaista džabe. Pošli smo tvojim tragom. Jedno vreme smo te držali na oku, znali da si to ti, jer si Indijanac sa žutom kosom. Malo si nam izmaknuo, ali smo stalno ostali u tvojoj blizini i znali da si naš.

– Hteli ste da me skalpirate?

– Da. Vetar Koji Duva je rekao da, ukoliko te ne skalpiramo, nikada više nećemo imati toliko viskija.

Kajova je zažmurio i počeo da peva uspavanku za večni san, jer nije verovao da će to mesto napustiti živ.

– Prestani da zapevaš! – viknuo je Sandans na njega.

Dva Talasa naglo ućuta. Pažljivo pogleda Sandansa i s nevericom upita:

– Ostavićeš me živog?

Neću te ubiti. Umrlo je ovde dosta ljudi – pogledao je u tri leša. – Ustani. Ako se budeš ponašao pristojno, ostaćeš živ.

– Onda ću ostati živ!

Dva Talasa se uspravi. Bio je oznojan po celom telu. Iznenada, zgrabio je iz Sandansove ruke revolver, i uperio ga u njega, rekavši:

– U svakom slučaju ću ostati živ

toliko da stignem da te ubijem! Da ubijem žutokosog Čejena!

On brzo istrže nož kojim je malo pre napao Sandansa, stade na noge i baci se na protivnika. Sandans je uspeo da se izmakne u poslednjem trenutku.

Dok je Dva Talasa zamahivao nožem, i Sandans se dočepao svog. Indijanac je začuđeno gledao u sečivo koje je bilo duže od njegovog čitava tri cola, a onda se sagnuo.

Sandans je shvatio da ima posla sa profesionalcem, bar što se tiče baratanja nožem.

— Čemu sve to? — upitao je. — Nisam hteo da te ubijem. Podelio bih s tobom i hranu...

Dva Talasa mu nije odgovorio. Samo ga je prezrivo gledao.

— Kako hoćeš — promumlao je Sandans.

Nastavili su. Bilo je teško unapred predvideti ko će od njih dvojice pobediti. I jedan i drugi su bili veoma vešti. Delili su udarce, izmičali, zamahivali. Ipak, na kraju je Sandans, zahvaljujući nekim pogodnim okolnostima, prvi konačno oborio protivnika.

Kad je video da Kajova ne daje znake života, Sandans je bolno uzdahnuo. Nije osećao radost što je savladao protivnika. Smrt čoveka koji je hteo njega da ubije a igrom slučaja bio ubijen, uvek ga je bolela, jer je mislio da je sve moglo proći i bez ubijanja.

Ali, sada nije mogao ništa da promeni.

U tim trenucima, gledajući mrtvog Kajovu, jedino je osećao mržnju prema Brekmanu, koji je bio pravi krivac za smrt četvorice Indijanaca. On im je doneo nesreću, svojim obećanjima i velikim količinama viskija, koji im je dao.

Sandans je osećao i gnev zbog nemoći da išta uradi da bi bio kažnjen čovek koji je četvoricu ljudi poslao u smrt, a pri tom sam bio na bezbednom mestu.

Počeo je da razmišlja o tome za-

što ga se Brekman plaši i zašto želi njegovu smrt. I, otkud Brekman zna da on, Sandans, traži devojkicu i zlato? Ko mu je to rekao?

Odgovor se Sandansu nametao sam od sebe. Postojala je samo jedna osoba kojoj je stalo do toga da Barbara Kolfaks ne bude pronađena i vraćena kući. Verovatno je poslat telegram koji je od poslednje poštanske stanice »putovao« kočijom do Džilsburga. Tako je Brekman mogao primiti poruku i pre nego što je Sandans krenuo na put, dakle imao je dovoljno vremena da razgovara sa Kajovima i pošalje ih da ga ubiju.

Ali, šta je Brekman imao da krije? Kakva je to veza bila između njega i Irene Kolfaks?

Sandans je odlučio da se pozabavi tim ljudima, ali ne odmah, jer mu je bilo preče da nađe Čejene i raspita se o Barbari Kolfaks.

Opet je uzeo sekiru, očistio je i okačio o jabuku sedla. Potom je napunio henrijevku, podigao sa zemlje kolt, očistio ga i napunio mecima, pa ga zadenuo za pojas.

Pokupio je i oružje Indijanaca i stavio ga na njihova nepomična tela. Njihova sedla i čebad je stavio na gomilu, pored vatre, a onda tiho zapevao čejensku tugovanku. Njihove konje je pustio, svog Sokola osedlao, natovariv prtljag na njega, a potom pošao u potragu za novim logorom.

Tražio je mesto koje je dovoljno daleko od onoga na kom se tukao sa Indijancima, i na kom se, ako ima nekog u blizini, ne može čuti ništa.

Uskoro je našao novi bivak. Zaspao je s koltom u ruci...

5.

Čejene je Sandans pronašao na Arkanzasu, gde su razapeli svoje

šatore. Stigao je predveče.

Indijanci su upravo obrađivali ulovljene bivole, odvajajući meso od kože, koju su odmah razapinjali, da bi je osušili.

Sandans je pozdravio ljude među kojim je proveo detinjstvo. Odmah je počeo da se raspituje o svom starom prijatelju Dvonožnom Medvedu. Kad ga je pronašao, pozdravili su se kao braća.

— Brate — rekao mu je Čejen srdačno — lepo je što si ponovo među nama. Gde si bio tako dugo, i šta te je posle toliko meseci, ponovo dovelo do nas? Jesi li gladan? Hoćeš da jedeš bivoljeg mesa?

— Mnogo sam gladan — nasmejao se Sandans. — I ja sam srećan što sam ponovo među vama. U međuvremenu sam bio sa belcima...

Odjednom je prestalo dobro raspoloženje Dvonožnog Medveda. Uzviknuo je:

— Sa bledolikima si, znači, bio?! Pih! Znaš, kad budemo završili prolećni lov, krenućemo na neke bledolike, koje hoćemo da pošaljemo u večna lovišta. Jesi li čuo šta su uradili sa nama kod Pevni Forka? Rekli su nam da hoće sa nama da pregovaraju o miru, pa smo ih primili. A oni su otvorili vatru na nas, iz svojih velikih pušaka, a potom spalili naše šatore.

— Da, čuo sam... — ozbiljnim glasom je potvrdio Sandans.

— Otada im ne verujem. To, naravno, ne važi za tebe, jer ti i nisi belac. Imaš samo neke sličnosti sa njima, ali ti si moj prijatelj, i tvoje srce je dobro. Nikada više neću verovati nijednom čoveku sa žutom kosom, osim tebi.

— Veoma si mudar — rekao je Sandans. — I, pametan. Dvonožni Medved se opet nasmejao. Vratilo mu se dobro raspoloženje.

— Da — nastavio je — sve što se odnosi na bledolike ne važi ni za tebe ni za ženu koja je kod nas. Uz tebe, ona je jedina osoba sa žutom kosom koju smo prihvatili kao nekog svog.

Sandans se trže i oštro pogleda u svog prijatelja.

— Kakva žena? — pitao je.

— Uzeli smo je kod Simaron Springsa... To je jedna mlada žena, čije bivše ime ne mogu da ti odam, ali, otkako je kod nas, zove se Žena Dve Staze, i član je našega plemena.

— Da li je bila povređena kad ste je uzeli? — raspitivao se Sandans.

— Nismo joj učinili ništa nažao. Živi kod poglavice Visoko Tele, kao njegova ćerka. Dobra je, i veoma lepa. — Dvonožni Medved se nasmejao i laktom munuo Sandansa, dodavši: — Mislim da ću uskoro otići kod Visokog Teleta, da pregovaram sa njim da mi da Ženu Dve Staze. Možda će, ako je dobijem, biti još Čejena sa žutom kosom...

Ostavio je Sandansa i pristupio grupi ljudi koji su vukli velikog bivola prema skloništu.

Sandans lagano pođe između dva reda šatora, vodeći Sokola za sobom. Pažljivo je osmatrao, i uskoro ugledao belu ženu.

Bila je udaljena od njega stotinak jardi. Oko nje su stajale Indijanke, koje su drale kožu s jednog bivola. Pod zracima zalazećeg sunca, njena kosa presijavala se kao zlato.

Sandans udahnu vazduh, vinu se u sedlo, i, kao u šetnji, lagano dođe do nje.

Bela žena nije obraćala pažnju na njega. Razgovarala je sa Indijankama, na čejenskom jeziku, i izgledalo je da se među njima oseća sasvim dobro. Nije se ponašala kao zarobljenica ili osoba koja je prinuđena da živi sa njima.

Iz blizine je zapazio da je koža lica te mlade žene preplanula, mada je i pored toga bila nešto svetlija nego u Indijanki. Na nogama je imala mokasine, a na telu dugačku haljinu od tanke, meke kože. Lice joj je bilo musavo, tu i tamo s tragovima krvi, ali je i pored toga Sandans mogao zaključiti da je veoma lepa.

Okrenuo je Sokola i pojahao prema zapadu, gde je, po visokom

dimnom stubu, zaključio da se nalazi veliki logor Čejena. Nije mu bilo potrebno mnogo vremena do logora; dok je jahao prema njemu, sustigao ga je Dvonožni Medved.

Henkok i Kaster su, doduše, uništili mnogo indijanskih šatora, ali u međuvremenu ih je bilo podignuto još oko dve stotine, u maloj dolini, koja je sa tri strane bila okružena šumom, a sa četvrte rekom.

Na suprotnoj strani obale, paslo je krdo od oko dve hiljade konja. Većina su bili mustanzi, ali je među njima bilo i ukradenih armijskih konja; mladići, koji još nisu bili stasali za lov na bivoie, čuvali su veliko krdo.

U samom naselju bilo je veoma živo. Svi su radili. Podizali su se šatori, drala koža sa velikih bivola, obrađivalo i sušilo meso... Tu i tamo su se na vatru postavljali veliki kazani.

Jedan stari Indijanac je lupao u bubanj i pevao pesmu u čast uspešnog lova. Mnogi ratnici bili su postavljeni na mesta s kojih su mogli osmatrati širu okolinu i na vreme primetiti dolazak nezvanih.

Sandans je osetio nostalgiju; imao je utisak kao da se vraća kući, posle dugo, dugo vremena.

U jednom trenutku, Dvonožni Medved ga je upitao:

— Sandanse, hoćeš li noćas da spavaš u mom šatoru?

Sandans mu nije odgovorio nego je zemišljeno rekao:

— Ona žena sa žutom kosom... rekao si da živi kod Visokog Teleta?

Dvonožni Medved naglo povuče uzdu i zaustavi konja.

— Tako je — odgovori i skupi obrve, pa dodade: — Zašto pitaš?

— Hoću, noćas ću spavati u tvom šatoru, brate, ali moram razgovarati sa belom ženom.

Dvonožni Medved je ćutao izvesno vreme, a onda rekao smrknuta lica:

— Prijatelju Sandanse... malopre sam ti saopštio da nameravam da

pregovaram sa Visokim Teletom da mi da Ženu Dve Staze. Nisam se šalio. Gledam je svakoga dana, gleda i ona mene, i već sam pred Visokim Teletom pevao tipi-pesmu i svirao u frulu. Ja nemam ženu, a Žena Dve Staze bi bila dobra za mene...

— Ali ona nije Čejenka — oprezno je rekao Sandans. — Belkinja je.

— Varaš se. Ona jeste Čejenka — odvratio je Dvonožni Medved. — Visoko Tele ju je učinio svojom ćerkom. — Indijanac se zagledao u Sandansa. — Sada shvatam — nastavio je. — Shvatam... Došao si po nju. Hoćeš da je odvedeš kući, njenom narodu.

Sandans nije ništa hteo da krije od svog prijatelja.

— Poslao me je njen otac — priznao je Dvonožnom Medvedu. — Daće mnogo poklona i platiti za mnogo konja, samo da je dobije na traga.

Dvonožni Medved se nasmeja uzdržano.

— Ne verujem. Tako mnogo konja nema...

Sandans sjaha i povede Sokola prema vodi. I Dvonožni Medved sjaha.

— Ona je samo jedna belkinja koja je uhvaćena i dovedena ovamo

— konstatovao je Sandans. — Ne želim je za sebe, ali njen narod je hoće... Dosad sam otkupio mnogo takvih žena, kao i žena i dece iz indijanskih plemena, koji su bili kod bledolikih. Posredovao sam već mnogo puta... Uveren sam da bi Visoko Tele pristao da da Ženu Dve Staze za mnogo konja, za mnogo više nego što je uobičajeno, ali i dobiće ih. Dobiće sve što za nju bude tražio, jer je njen otac veoma bogat.

— Mislim da o tome ne treba ni da razgovaramo — ozbiljnim glasom je rekao Dvonožni Medved. — Siguran sam da nećeš odvesti odavde Ženu Dve Staze.

Sandans zastade i pogleda prijatelja pravo u oči.

– Brate – rekao je blagim glasom – nije valjda da mi pretiš?

Dvonožni Medved uzdahnu duboko.

– Ne želim da ti pretim – odgovorio je. Razmišljao je neko vreme, a onda dodao:

– Da mi je neko, pre tri meseca, pre nego što je Žena Dve Staze došla kod nas, rekao da ćemo se ti i ja svadati zbog neke žene sa žutom kosom, rekao bih da je lud. Ali, tebi sada kažem da ne nameravam pustiti tu ženu iz našeg plemena. Nadam se da si me razumeo i da mi veruješ.

Sandans se osećao neprijatno. Nije računao na takve teškoće kad je dolazio ovamo.

– Žena zasad pripada Visokom Teletu, kao njegova ćerka, i on odlučuje o njoj – oprezno je nagovestio Sandans. – Ona je njegova zarobljenica. Ako on pristane da mi je ustupi, odnosno proda, onda je to stvar koja se tiče samo njega i mene.

– Tačno je – potvrdio je Medved. – I, čim ona bude kod tebe, ja mogu preduzeti sve da bih je uzeo. Tada će biti moja zarobljenica, i u tom slučaju će to biti stvar koja se tiče samo tebe i mene.

Sandans je primetio da je Čejenova ruka na dršci šarpa. Nastavio je da ide prema reci.

– Ne dopada mi se način na koji razgovaramo – rekao je. – Ti i ja smo prijatelji veoma dugo, i ne bi trebalo tako da razgovaramo. Osim toga, znaš zakon. Ako jedan od nas ubije onog drugog zbog žene, ne može više ostati kod Čejena. Mora preći ili kod Sijuksa, ili kod Arapahosa. Našem narodu taj ne znači više ništa, i on ga ne priznaje za svog.

– Možda je Žena Dve Staze vredna toga – rezonovao je Dvonožni Medved. – Pitam se samo da li si zaista toliki belac da po svaku cenu vratiš tu ženu, kako bi, ver-

ovatno, dobio zlato koje ti je njen otac obećao zauzvrat...

Sandans opet zastade. Jedno vreme su se njih dvojica gledali, a onda Sandans slegnu ramenima.

– Ja nju volim – tiho je rekao Dvonožni Medved. – Ona je lepa i dobra žena, i njoj pripada moje srce. Imam godina koliko i ti ali dosad još nisam video ženu koju bih pozeleo. Ona je prva. Ona je kod nas, i ja neću dozvoliti da ode. Nije važno šta ću zbog toga morati da uradim. Eto, rekao sam svoje. Upozoren si, brate.

Ali, Sandans nije hteo da se preda. Nije mogao dozvoliti sebi da popusti, ali nije želeo ni da se sukobljava sa svojim starim i dobrim prijateljem.

– Njenom ocu sam potpisao jednu hartiju – počeo je – i time se obavezao da ću je vratiti. Za belce je takav jedan papir velika stvar i predstavlja sveto obećanje, koje se ne sme prekršiti.

– Ah, to je samo ugovor – potcenjivački je odmahnuo rukom Dvonožni Medved. – Mi stalno potpisujemo sa belcima takve papire, i oni stalno krše dogovor. Znači, to za njih nije nikakvo sveto obećanje kog se moraju pridržavati.

– Na žalost, belci čine tako nešto – odvratio je Sandans, i dodao: – Ali, ja kad potpišem, obavezno i uradim ono što sam obećao.

– Ja takođe nikada ne prekršim ono što obećam – rekao je Dvonožni Medved. – A obećao sam ti da je neću dati.

Sandans nije znao šta da kaže na to.

– Ako se ne varam, rekao si da ćeš spavati u mom šatoru? – pitao je Dvonožni Medved.

– Hoću... – odgovorio je Sandans.

Dvonožni Medved se okrenuo i odjahao.

Dok je Sandans gledao za njim, primetio je kako prema njemu idu dve žene.

Bile su to Belo Krilo, žena poglavice visoko Tele, i Barbara Kolfaks. Bile su sasvim blizu, tako da je Sandans primetio kako Barbara ima veoma svetle plave oči. Kad ga je videla, trgla se, i pokrila lice rukama. Rekla je nešto drugoj ženi. Ova je pogledala u Sandansa, dok se Barbara okrenula i brzo ušla u jedan tipi.

*

Čejeni su bili podeljeni u deset plemena, od kojih se svakih deset godina biralo po četiri poglavice. Uz to su bili birani i glavni poglavica svih plemena, kao i po jedan vođa ratnika, iznad kojih je bio glavni zapovednik.

Po čejenskom zakonu, birani su i vračevi i proroci, kao i stari, mudri ljudi, od kojih bi se tražili saveti na raznim skupovima, i čija bi se reč uvažavala i pored toga što zvanično nemaju nikakvu titulu. Bile su birane i stare žene, koje su imale pravo da se jave za reč na skupovima, i izraze svoje mišljenje. Tako se događalo da prođe mnogo vremena dok se donese neka odluka ili zaključak.

Te večeri se jedan takav skup održao u šatoru Visokog Teleta. Visoko Tele je bio jedan od četiri poglavice, i želeo je da od Sandansa sazna sve novosti.

Sandans je ispričao o raznim bitkama koje su se odigrale u poslednje vreme, o borbi Sijuksa sa armijom, o ugovoru koji su Sijuksi sklopili sa tragačima za zlatom, da ih štite, zatim o savezu koji su Ogalale sklopile sa drugim Indijancima, da razore vojna utvrđenja... Poglavice su sa zadovoljstvom slušali Sandansov izveštaj. Bili su, ipak, ogorčeni zbog takozvane mirovne ekspedicije, o kojoj je Sandans saznao u Elsvortu, od Hikoka. Morali su da pobegnu i ostave sve što su imali, a

zato što je armija uništila njihovo naselje, nameravali su da joj objave rat, čim se završi sezona lova.

— Ne, nećemo rat — izjavio je Visoko Tele. — Hoćemo samo da pokušamo belcima da se moraju držati dogovora, odnosno ugovora koji potpisujemo sa njima. Mi nemamo drugog izbora nego da primenimo silu. Nikada više nećemo pregovarati sa Hikokom ili Kasterom, ali ako Veliki Otac iz Vašingtona stvarno ima razumevanja za nas i naš položaj, poslaće nam nekog časnog i poštenog pregovarača.

Sandans ga je pažljivo slušao.

— Kad bi došao bolji čovek — rekao je — da li biste pregovarali sa njim pre nego što biste objavili rat belcima?

Visoko Tele nije znao da odgovori na to pitanje, a nisu znali ni ostali koji su imali pravo na to. Na takvu mogućnost i nisu pomošljali dotad.

— Još nismo sreli poštenog pregovarača — rekao je Visoko Tele. — Poznajemo samo jednog poštenog belca, ali on nije pregovarač. Zove se Vajnkop, on je čejenski agent.

— Ipak, postoji jedan, ja ga znam — javio se Sandans. — Zove se Šerman, komandant je cele armije na Zapadu. Ima dobro srce, njegove reči su iskrene, nema zadnjih misli. Kad bi vas on pozvao na razgovor, da li biste odjahali k njemu, saslušali ga i sporazumeli se s njim, na primer u pogledu sklapanja mira?

Svetlucavih očiju, Visoko Tele je odgovorio:

— Samo pod uslovima prihvatljivim za nas. Ali, mi nismo obične babe! Dosta nam je tuđih laži, i više ne dozvoljavamo da nam ubijaju naše mlade muškarce kao kakve kojote, bez obzira na razloge. Ako veliki vojnik hoće da razgovara sa nama, saslušaćemo ga, ali samo ako su njegove reči iskrene i poštene, i ako se belci budu pridržavali dogovora.

Sandans potvrdno klimnu glavom.

– To mi zvuči razumno. Možda bi nešto moglo da se udesi – odvratio je.

Visoko Tele je dao znak da je savetovanje završeno. Svi su izašli, ostali su samo on i Sandans.

Poglavica je bio čovek četrdesetih godina, ali je njegovo lice delovalo starački i izmučeno, kao da je pokupio sve jade ovoga sveta i kao da se više ne zavarava da ipak postoji nešto dobro u ljudima, posebno u belim.

Jedno vreme je zamišljeno gledao pred sebe, a onda se obratio Sandansu:

– Imamo u logoru jednu belu ženu – rekao je rezervisanim glasom. – Dvonožni Medved je pozeleo da ona postane njegove, i ja sam pristao na to. Ni ona više nije ćerka belca, nego moja. Žao mi je, ali ona ne može otići s tobom. On mi je rekao da si došao samo zato da bi je otkupio i vratio njenoj porodici.

– To je tačno – potvrdio je Sandans.

– Ne mogu ti je prodati – odvratio je Visoko Tele. – Već sam je obećao Dvonožnom Medvedu. Ali, to nije glavni razlog. Glavni razlog je taj što jedan Indijanac svoju ćerku ne prodaje belcima.

Sandans je nastojao da ne pokaže koliko je razočaran poglavičnim odgovorom. Nije imao utisak da Visoko Tele govori tako samo zato da bi povišio cenu devojci. Očigledno je mislio ozbiljno.

– U tom slučaju sam uzalud prešao ovako dug put – uzdahnuo je Sandans. – Ipak, ako mi ispričaš kako si došao do te žene, možda mi sve to ni neće biti uzaludno. Ta informacija će za mene biti prilično važna.

Visoko Tele slegnu ramenima.

– Zašto ti ne bih to ispričao? Međutim, mislim da će biti najbolje da ti ona sama sve kaže.

On se podiže i ode do ulaza u jedan tipi. Uzviknuo je nešto, zatim se vratio Sandansu i seo.

Ubrzo je plavokosa devojka ušla u poglavičin šator. U međuvremenu se okupala na reci i očešljala, pa je sada bila još privlačnija i lepša.

Neprijateljski je gledala u Sandansa. Njene plave oči posmatrale su ga hladno.

– Znači, vi ste čovek koji hoće da me odvede odavde? – rekla je.

– Da, to je tačno... – potvrdio je Sandans.

– Pa, u tom slučaju ću morati ponešto da vam objasnim – nastavila je devojka. – To je neophodno, gospodine Sandans, kako kasnije ne bi bilo nesporazuma. Neću poći sa vama. Ja pripadam ovamo, i ovde ću ostati.

6.

Džim Sandans i Barbara Kol-faks su se dugo ćutke gledali. Tišina je postajala sve mučnija. Najzad je Visoko Tele progovorio, nastojeći da situaciju reši diplomatski.

– Belo Krilo verovatno ima posla u šatoru – rekao je na izgled bezbrižno, kao uzgred. – A ni ja više nisam mlad, potrebno mi je da se odmorim. Upozorio sam Dvonožnog Medveda da Sandans mora makar da porazgovara sa devojkom.

Ona nije rekla ništa, a ni Sandans nije reagovao. Poglavica pokazala prema reci.

– Zašto ne izađete i ne porazgovarate tamo, napolju? – pitao je. – Niko vas ne požuruje, možete razgovarati koliko dugo hoćete, ali zahtevam da se devojka vrati ovamo čim se razgovor završi.

Sandans ustade i namesti opasač sa koltom i bovi-nožem. Zatim pogleda u Barbaru.

– Čuli ste šta je poglavica rekao. Hoćete li da izađete i porazgovarate sa mnom?

Barbara je dugo razmišljala. Tek posle nekoliko minuta je odgovorila:

— Da... Ne bi trebalo da je sav taj put za vas uzaludan — rekla je tiho. Izašla je ispred Sandansa.

Između šatora tinjale su vatre. Psi su trčkarali okolo, kevući, dok su žena i deca bili zauzeti oko sečenja i pripremanja mesa za sušenje.

Nebo je bilo gotovo crno, dok je mesečina donekle osvetljavala celo selo.

Sandans se uputi prema reci. Barbara je ćutke išla pored njega.

U jednom trenutku je uplašenim glasom počela da govori:

— Znam sve o vama. Visoko Tele i Dvonožni Medved su mi pričali... Znam da vas je poslao moj otac, da me vratite kući.

— To je tačno — nije protivurečio Sandans. — Dao mi je novac, da vas otkupim. Ali, vidim da ne želite k njemu. To je vaša stvar i ja nemam prava da se mešam u to. Jedino bih voleo da znam razlog koji vas navodi da ostanete. Kad biste hteli o tome da mi kažete nešto...

— Hoću, zašto ne bih rekla. Međutim, moram biti malo opširnija, da biste me shvatili... Vi ste upoznali mog oca i... moju maćehu?

— Jesam.

— Mislim da vam u tom slučaju ništa ne moram objašnjavati — odgovorila je Barbara rezignirano. U tom trenutku su u njihovoj blizini prolazili neki Indijanci, i Barbara ih pozdravi mahanjem ruke. On shvati da ona tu nije zarobljenica, bar ne više. Sada je član plemena.

— Moja prava majka — nastavila je — bila je divna žena. Umrla je pre deset godina, a ja sam je dugo, dugo žalila. Mnogo mi je nedostajala. Otada sam imala mnogo guvernant, ali ne i roditelje. Moj otac je i danju i noću bio zauzet trkom za novcem. Nije imao vremena za mene.

U glasu joj se osetila gorčina. Sandans nije znao šta da joj kaže.

Nije se osećao prijatno u ulozi čoveka koji sluša nečiju ispovest.

— Razumem vas... — rekao je mehanički.

— Ne verujem, Sandanse — nasmejala se Barbara gorko. — Nikad mi ništa nije nedostajalo. Imala sam sve što sam poževela da imam, ali ne mogu reći da sam imala oca. Kad sam napunila osamnaest godina, organizovao je, u moju čast, luksuzni bal, koji ga je stajao čitavo bogatstvo. Posle toga sam mogla da imam novca koliko god sam želela, a svakoga dana su dolazili lepo obučeni mladi muškarci, da mi se udvaraju, naročito dok je trajao rat. Tada smo živeli u Njujorku, i ko nije želeo da postane vojnik, mogao je da pošalje zamenika, kome bi platio tri stotine dolara. Svi mladi muškarci koje sam poznavala imali su novca, jer nisu želeli svoje dragocene živote da izlažu opasnostima.

Stigli su do reke.

Posmatrali su kako se na drugoj obali, gde su mladi Indijanci čuvali konje i goveda, bore dva pastuva.

— Dosađivala sam se — nastavila je Barbara. — Nisam imala nikakva posla osim da slušam brbljanje tih mladih bogatih muškaraca. Bilo je užasno. Osećala sam se kao u košnici, i znala sam da mi ne preostaje ništa drugo nego da se udam za jednog od tih razmaženih momaka, i preselim u drugu košnicu.

Sandans je ćutao. Lagano je koraćao pored Barbare, uz obalu. Barbara se nasmejala i opet počela da govori:

— A onda se, iznenada, pojavila Irena. Svidala mi se, čak sam joj se i divila. Svim srcem sam želela da postanemo prijateljice. Ona je za mene predstavljala osveženje. Bila mi je interesantna, živahna, sa njom nikad nije bilo dosadno. Međutim, ona mene nije želela za prijateljicu. Čini mi se da je bila ljubomorna na mene, i nije mi davala više ni oca, ni novac. Novac mi nije ni bio potreban, jer mu nikad ni-

sam pridavala neku važnost, što ona nije mogla znati. Najzad, želela sam samo da odem od njih, ali me ona nije shvatila. Nikako joj nije bilo jasno da je neko spreman da ode i odrekne se novca i udobnosti. Nije shvatala da se ja odričem borbe za novac.

— I onda vam je iskrsla šansa da odete u Santa Fe — rekao je Sandans. — Prihvataili ste je.

— Želela sam da upoznam Zapad, da doživim nešto. Moj otac se protivio tome, ali, naravno, Irena me je podržavala. Žarko je želela da odem, da bi me se otarasila. Na kraju je otac dao svoj pristanak. Sto hiljada dolara smo stavili ispod dvostrukog dna mog kofera, koji smo pomešali sa ostalim prtljagom, a otac je angažovao Toda Brekmana i njegovih deset revolveraša, da čuvaju mene i zlatan novac. Otputovali smo u Livenvort, gde smo nabasali na karavan, koji se kretao prema Santa Feu.

Devojka je zastala i zagledala se u tamnu površinu vode. I Sandans je stao.

— Osim Brekmana i desetorice revolveraša, u pratnji je bilo još tridesetoro ljudi — nastavila je Barbara. — Navodno niko, pa čak ni Brekman, nije znao o zlatnom novcu, koji sam nosila sa sobom. U početku je sve bilo u redu, a onda smo stigli do Simaron Springsa.

Sada se njen glas promenio. Više nije govcrila pribrano i tiho.

— Sve se dogodilo tako iznenada — gotovo je viknula. Izgledalo je kao da joj se odjednom vratilo sećanje na neku neprijatnu situaciju, i njen glas je bio pun straha. — Brekman je bio izviđač, odgovoran za ceo karavan, pa je, navodno zbog nekog dogovora, pozvao sve ljude iz pratnje. Njegovi ljudi su stajali sa repetiranim oružjem u rukama. Ljudi iz pratnje ništa nisu posumnjali, a onda... onda je...

Prestala je da govori. Sandans je primetio kako ona drhti. Već je slušao šta se tada dogodilo.

— Brekman i njegovi ljudi su, dakle, otvorili vatru — rekao je. — Pobili su ostale članove pratnje?

— Da... — šapnula je Barbara. — Bilo je to... užasno... strašno... Ti ljudi nisu imali prilike da se brane.

A Brekman je pucao i smejaio se pri tom. Smejaio se kao da nije normalan.

— Jezivo — zgrozio se i Sandans, jer je mogao zamisliti kako je sve to izgledalo u očima te mlade devojke.

— Brekman i njegovi ljudi su uz sebe imali i strele — nastavila je. — Njima su pobili konje koji su vukli kola, a gađali i već ubijene. Posle svega su skalpirali tu tridesetoricu ljudi.

— A šta ste vi tada radili?

— Htela sam da pobegnem, da se sakrijem, ali me je Brekman uhvatio. Prinudio me je da gledam kako njegovi revolveraši ubijaju ostale. Kad je sve to prošlo, hteo je da uzme moj novac. Čak me nije ni pitao gde se nalazi, jer je znao. Isekao je kofer i ispraznio ga. Još je bio zabavljen oko dvostrukog dna kofera, kad su naišli Indijanci.

— Čejeni, pretpostavljam...

— Da, Čejeni — potvrdi Barbara.

— Visoko Tele, Dvonožni Medved i još oko dvadeset ratnika. Bili su u lovu na bivoile, i čuli su pucanje. Kad su se pojavili na horizontu, Brekman i njegovi ljudi su otvorili vatru na njih. Međutim, Čejeni su ih ubrzo opkolili i sve ih poubijali. Mislila sam da ni mene neće ostaviti živu. Jedan od njih me je uhvatio, vezao mi ruke i bacio na konja...

Sandans je prekidao:

— Ipak je neko od njih ostao živ.

— Kako to? — čudila se devojka.

— Brekman tom prilikom nije ubijen.

Barbara ga je gledala iznenađeno, kao da nije razumela o čemu on govori.

— To je nemoguće! — uzviknula je. — Videla sam kad su ga Čejeni skalpirali.

— Ali nije umro. On je jedini čo-

vek koji je bio skalpiran a ipak ostao živ.

— Neverovatno... — šapnula je devojka.

— Izvukao se — nastavio je Sandans. — Napisao je vašem ocu pismo, gde kaže da su Čejeni oteli i vas, i novac u zlatu.

— Laže! — uzviknula je Barbara gnevno. — Indijanci nisu uzeli to zlato! Uzeli su, doduše, sadržinu, kofera, ali nisu znali šta je u dvostrukom dnu, a ja im to nisam rekla. Znam sigurno da nisu uzeli novac. Samo su pokupili razbacane stvari.

— Vojnici iz Fort Uniona otišli su na lice mesta, na Simaron Springs, i proverili Brekmanovu izjavu. Nikakav zlatni novac nisu našli. Bio je nestao.

— Onda ga je uzeo neko drugi, ali Čejeni nisu — odvrtila je Barbara. Sandans je razmišljao.

— Da — rekao je najzad. — Onda ga je zaista uzeo neko drugi. No, to bi zasad trebalo ostaviti po strani, o tome ćemo misliti kasnije. U svakom slučaju, sada bi trebalo da podete sa mnom u Elsvort.

Devojka ustuknu, pa uzviknu:

— Ne, to neću učiniti! Radije ću umreti.

— Nećete — nasmejao se Sandans. — Razmislite dobro. Možda ćete se predomisлити.

Barbara odmahnu glavom.

— Dok nisam došla ovamo, nisam znala šta znači zapravo živeti i biti slobodan. Nisam znala ni to da ima ljudi koji misle i o nečem drugom, ne samo o novcu. Nikada nisam osećala šta zapravo znači imati roditelje, kao što sada imam Visoko Tele i Belo Krilo.

Ozbiljno se zagledala u Sandansa, a kad je opet progovorila, njen glas je bio tih ali nametljiv: — Sandanse, morate me razumeti. Već gotovo tri meseca sam Čejenka, a intimno sam već odlučila šta ću. Više volim da ostanem Čejenka nego ćerka Džordža Kolfaksa i Irenina poćerka. Prvi put se osećam kao ljudsko biće. Razume

se da radim, kao i sve Indijanke: cepala sam i drva, drala kožu bivolima, bila umrljana krvlju i prljava... Čak sam i ubijala i kuvala divlje životinje, šila kožne haljine i radila, veoma mnogo, ali sam zato i po prvi put uradila nešto korisno, ne samo za sebe nego za celo pleme, koje je veliko i mnogo važnije od mene kao pojedinca. U Njujorku sam tako reći bila mrtva, a da toga nisam bila svesna. Ovde živim! Ne, neću da se vratim s vama tamo, u ono mrtvilo!

— Ali ništa drugo vam ne preostaje — izgovorio je Sandans polako i hladno, pa dodao: — Vaš otac mi je obećao deset hiljada dolara, ako vas vratim kući, a meni je novac veoma potreban.

Barbara Kolfaks ga pogleda lju-tito i potcenjivački, a onda upita:

— Čemu takav razgovor? Uostalom, zašto vam je neophodan toliki novac? Da nećete negde da organizujete luksuzne balove, ili da se kupate u ptičjem mleku?

— Biće bolje da ćutite i slušate šta ću vam reći — grubo ju je prekinuo Sandans.

— Ja neću da...

— Budite mirni! — viknuo je Džim Sandans. Grubo ju je uhvatio za ruku. — Jeste li me čuli?! Treba da umuknete i držite jezik za zubima!

Pogledala ga je zapanjeno; očigledno nije bila navikla na takav tretman. Ipak, učutala je.

— Slušajte... — počeo je Sandans šapatom. — Pretpostavljam da biste želeli nešto da učinite za ovo svoje pleme. Isto tako bih ja želeo da učinim. Ako se vratite sa mnom u Elsvort, učinićete više za Čejene nego ako ostanete ovde sa njima i derete kožu ustreljenim bivolima.

— Ne shvatam vas...

— Sve ću vam objasniti. Još nikome dosad nisam govorio o tome. Ali, kako stvari sada stoje, čini mi se da biste vi morali znati o čemu se radi. Slušajte me pažljivo...

Devojka ga je gledala s nerazumevanjem; Sandans zamahnu rukom, u širokom luku, pokazujući na prostranstvo na suprotnoj obali reke.

— Zar zaista mislite da će se sudbina Indijanaca, odnosno Čejena, rešiti između Rio Plate i Arkanzasa? — Nasmejao se gorko. — Ono što se događa i što će se dogodati sa tim ljudima isključivo zavisi od Vašingtona, Kongresa i Bele kuće.

— Manje ili više ste u pravu — rekla je devojka tiho — ali ipak...

— Čejeni mogu da se bore kao vuci — nastavio je Sandans, ne dozvolivši da Barbara završi svoju misao. — Boriće se, to je sigurno, ali je isto tako sigurno da nikada neće pobediti. Na žalost, mnogo je onih koji bi želeli da se Indijanci jednostavno izbrišu sa lica zemlje. Previše je onih koji bi njihovu zemlju hteli za sebe: železnice, špekulanti, pa i bankari kakav je Džordž Kolfaks. U krajnjoj liniji, vi ćete odlučiti o tome da li će Indijanci umreti ili živeti, da li će zadržati svoju zemlju ili izgubiti i ono malo što im zasad nije oteto. Ti ljudi mogu dozvoliti sebi da podmićuju, potplaćuju, nagovaraju i ucenjuju senatore i uticajne ljude, da utiču na štampu i javnost. Ne, nije armija pravi neprijatelj Indijanaca nego oni u Vašingtonu, koji raspolažu velikim svotama novca i koji bi želeli da prigrabe za sebe indijanske teritorije, i to ne delimično nego potpuno. Vojska samo izvršava njihova naređenja.

— Još uvek ne razumem — počela je devojka, zbunjeno gledajući u Sandansa. — Recite mi jasno ono što tako komplikovano želite da mi date na znanje.

— Hoću da kažem da jedino novac odlučuje o sudbini Indijanaca. Novcem može da se kupi politička moć, a u Vašingtonu ima bezbroj ljudi koji su spremni da svoje milione dolara ulože u borbu protiv Indijanaca, dok niko od njih ne bi dao Indijancima nijedan peni. Niko osim mene.

— Osim vas?...

— Tačno. Poznajem jednog vojnika koji zaista shvata Indijance i koji bi želeo da se sa njima postupa ljudski i pošteno. Radi se o generalu Džordžu Kruku. Zajedno smo odlazili u lov, pa smo razgovarali o indijanskom pitanju. Rekao mi je šta treba da uradim. Povezao me je i s pravim čovekom u Vašingtonu. Imam sada tamo i jednog pravnika, prilično je uticajan. Čini sve što je u njegovoj moći da pokrene Kongres da se o Indijancima i o svemu što je u vezi s njima donose poštene odluke. Ne preza ni od toga da podmiti neke uticajne ljude. To staje mnogo novca. Ja, doduše, zaradim mnogo, ali mi treba više, upravo zbog toga. Deset hiljada dolara, koje vaš otac hoće da mi da ako vas vratim kući, mogu da kupe još nekoliko glasova za Indijance. Potrebni su mi ti dolari, i ja ću ih imati. Zato ćete početi sa mnom u Elsvort, hteli vi to ili ne. Dakle, rekao sam vam sve.

Barbara je jedno vreme bila kao skamenjena. Kad se malo pribrala, rekla je:

— To je najfantastičnija priča koju sam ikada čula. Čovek kakav ste vi...

— Upravo je za to potreban čovek kakav sam ja: melez, koji podjednako može da razume i jednu i drugu stranu, koji može da pripada i Indijancima i belcima. Ko bi drugi inače mogao da uradi tako nešto?

Barbara stavi ruke na lice.

— Razumem — šapnula je. Sandans je čuo kako ona tiho plače. — Međutim, ja ipak ne želim da odem odavde. Volim ovaj život, i ako se jednoga dana bude promenio, želim da budem prisutna, da i ja učestvujem u toj promeni. Ima tu još nečeg...

Sandans ju je preduhitrio:

— Dvonožni Medved? — upitao je.

— Da. Želela bih da budem njegova žena. Još nikada nisam srela

sličnog čoveka. Želim da se udam za njega i da imam dece sa njim.

— Meleze — dodao je Sandans hladnim glasom. — Treba da znate da će ta deca već svojim rođenjem početi da budu nesrećna. Znam iz sopstvenog iskustva.

— Možda će se u tom pogledu nešto promeniti — odvrtila je Barbara s puno nade.

— Čejen može da ima više žena i vi sigurno nećete biti jedina žena Dvonožnog 'Medveda. Da li ste to znali? Jeste li razmišljali o tome?

Sandansa je iznenadio Barbarin odgovor, jer je pretpostavljao da će svojim rečima izazvati njenu ljubomoru.

— Kakve veze sve to ima ako ga ja volim? — upitala je devojka prkosno.

Sandans ju je posmatrao začuđeno. Svemu se nadao, samo ne tome da će se jedna razmažena i bogata bela devojka, kakva je bila Barbara Kolfaks, zaljubiti u Indijanca, i da joj neće biti ni na kraj pameti da se vrati svom preboga-
tom ocu i nastavi da živi u blagostanju, okružena svakojakim luksuzom, kao što je to bilo pre nego što je dospela kod Čejena.

— Ja vas ne mogu ubediti da radite ovo ili ono — rekao je Sandans.

— Sami najbolje znate šta radite. Međutim, ja sam sa vašim ocem zaključio ugovor u kom sam se obavezao da ću vas vratiti kući, i ja ću se tog ugovora pridržavati. U ugovoru ne piše da vi i morate ostati kod svog oca. Niko me posle ne može sprečiti da vas vratim Čejenima.

Barbara skide ruke sa lica.

— Čekajte, Sandanse... Čekajte, sve mi se to zbrkalo u glavi, sve ste mi ispričali brzo, premnogo je podataka i kombinacija da bih sve shvatila u trenu...

— Kad stignem s vama u Elsvort, uzeću svoj novac od vašeg oca. Posle toga ja memam više nikakve obaveze prema njemu. Ako budete želeli da se vratite Indijancima,

sam ću vas dovesti ovamo. Dopratiću vas.

Barbara sede na malo uzvišenje na obali i zagleda se u reku. Delovala je iscrpljeno.

Sandans je, primetivši da se devojka dvoumi, nastavio, nadajući se da će ubrzati njenu odluku:

— Ozbiljno mislim, Barbara. Potreban mi je onaj novac, i ja ću doći do njega, ovako ili onako. A ako vam obećam da ću vas vratiti, morate mi verovati na reč. Osim toga, čak i ako nećete da mi verujete, odrasla ste osoba, u svako vreme možete i sami da odete kuda želite.

Odmahnula je glavom.

— Ipak ništa neće biti od toga — rekla je odlučnim glasom. — Čak i ako ja budem htela da idem, Čejeni mi to neće dozvoliti. To su mi Visoko Tele i Dvonožni Medved nedvosmisleno dali na znanje.

— Znam — odvrati Sandans — Po svemu sudeći, moraću da vas otmem.

Barbara uzdahnu duboko. Ona je, doduše, intimno već odlučila, jer ju je Sandans ubedio, ali nije znala kako tu svoju odluku da sprovede u stvarnost.

— Pratiće vas — opomenula ga je. — Doći ćete u situaciju da pucaete, i ubijete nekog od njih. Ili... ili će oni vas ubiti.

Sandansa to nije pokolebalo. Mirno je rekao:

— Možda će me ubiti, ali ja sigurno neću ubiti nikog od njih. Oni su moj narod, ja sam njihov. Spreman sam da rizikujem život.

Barbara je ironičnim glasom odvratila:

— Zvuči neverovatno herojski.

— U pravu ste... — Nekoliko sekundi je oklevao, a onda dodao: — Ako budemo imali sreće, niko neće biti ubijen, samo treba pravilno da se postavimo. Treba da se probijemo do Elsvorta, da ja uzmem novac od vašeg oca, i potom da se vratimo. Pri tom niko ne mora nastradati.

– Kako to mislite, da se postavimo pravilno? Šta ste time hteli da kažete?

– Mislio sam da krenemo noćas – odgovorio je Sandans. – Čejeni su umorni od lova, a i oni koji će biti na straži, sigurno neće biti budni. U najgorem slučaju će dremati. Otići ćemo, vi i ja, u šator Visokog Teleta, da se zna da ćemo tamo prenoćiti. Moj konj je vezan pred šatorom, i to nikom neće biti sumnjivo, jer Indijanci svoje omiljene konje drže ispred šatora a ne u krdu. Kad Visoko Tele i njegova žena zaspe, mi ćemo se izvući, pojahati mog Sokola, i odjahati.

– Čejeni će nas sustići, sve i da krenu ujutro – mislila je Barbara. – Ni vaš inače sjajni konj neće moći da napreduje brzo sa dva jahača na leđima.

– A možda nas i neće sustići. Tokom noći ćemo odjahati daleko i steći veliku prednost. Druge mogućnosti nema. Barbara, moramo pokušati. Deset hiljada dolara će možda odlučiti o ratu ili miru, i o tome da li će Čejeni preživeti ili biti istrebljeni. Ako vam je zaista stalo do njih...

Devojka nije odgovorila. Nepomično je sedela, zagledana u reku.

Posle dužeg ćutanja, najzad je odgovorila:

– U koliko sati? – pitala je.

Sandans se nasmešio.

– Treba samo da ostanete budni i posmatrate mene. To će biti dovoljno.

– A kako ćete znati da napolju nema nikog ko bi primetio naš odlazak? – Izaći ću i uveriti se u to. Ako se ne vratim za tri minuta, biće to znak da i vi treba da izađete iz šatora.

– Obećavate li da ćete me ponovo vratiti ovamo? – tiho je upitala Barbara.

– Dajem vam reč.

Uzdahnivši, devojka se podiže.

– U redu – reče. – Idemo, dakle, u šator Visokog Teleta...

*

Vatra u šatoru bila je već dogorela; širila je samo još bledocrvenkasti sjaj oko sebe

Sandans se oprezno uspravio i naslonio bradu na lakat.

Visoko Tele i njegova žena Belo Krilo ležali su pokriveni bivoljom kožom i spavali, dok je Barbara Kolfaks ležala pomalo sa strane. U polutami, njena svetla kosa mogla se lako zapaziti.

I ona se uspravila. Sandans joj dade znak da ponovo legne, i ona to učini.

Procenio je da je dva sata posle ponoći. U naselju je bilo tiho, samo s vremena na vreme bi se čulo tiho rzanje konja ispred šatora ili daleki lavež nekog psa-čuvara sa ivice sela.

Sandans je stavio pojas i uzeo pušku. Lagano se podigao i nečujno tapkao, u mokasinama, po podu ispod šatora. Visoko Tele i Belo Krilo nisu se pomerili. Čvrsto su spavali. Kad je izašao iz šatora, Sandans se osvrnuo na sve strane, pažljivo osmatrajući. Stare žene, koje su bile određene da čuvaju meso stavljeno da se suši, dremale su čučeci. Psi u samom naselju su se u toku dana prejeli, i sada su i oni spavali. Soko je bio osedlan; vezan, stajao je ispred šatora.

Sandans namesti pojas, a pušku stavi u skabard. Čuo je neki šum iza sebe i okrenuo se. I Barbara Kolfaks je izašla iz poglavičinog šatora.

Najpre je pomogao Barbari da se popne u sedlo. Dao joj je uzde u ruke i upravo hteo da se vine u sedlo, kad je neko iza njegovih leđa viknuo:

– Ti, lažljivi bledoliki! Mrdneš li, upućaću te!

Sandans se ukočio.

Potom se lagano okrenuo. Bio je to glas Dvonožnog Medveda. Imao

je u rukama pušku, čija je cev bila uperena u Sandansov stomak.

— Samoga sebe sam pokušao da ubedim da si ti Čejen i prijatelj, i da tako nešto nećeš uraditi — govorio je Dvonožni Medved glasom punim mržnje, sasvim tiho. — Ali, ja sam posumnjao, i nisam mogao da spavam, pa sam došao ovamo, da pazim na šator moje buduće žene. A sada...

Kažiprst Dvonožnog Medveda savio se oko obarača. U istom trenutku se Sandans bacio u stranu. Hitac je odleteo nekud pored Sandansa. Indijanac je pucao iz jedno-metnog šarpa, i pošto nije imao vremena da ponovo stavi metak, podigao je cev, da je upotrebi kao to-ljagu.

Sandans se odbranio od cevi le-vom rukom, a desnom je zamahnuo i snažno udario Čejena u bradu. Ovaj se samo skljkao na zemlju.

Sandans se brzo okrenuo i uzjahao Sokola. Zgrabio je uzde i mu-nuo konja u slabine. Životinja po-juri kao vior, i ubrzo napusti selo. Barbara je nešto vikala, dok je Sandans pokušavao da je spreči u tome, držeći na njenim ustima levu ruku.

Iznemada se pred njim pojavi drvena konstrukcija za sušenje mesa, a jedna starija žena prenu se iz drmeža, i zavrišta. Soko je no-gama zgazio sušilicu i nastavio da juri.

Već posle jednog minuta, posled-nji šatori bili su iza njih. Sada su Sandans i Barbara bili u otvorenoj preriji.

Sandans se nagnuo i tako terao konja. Čuo je fijuke oko sebe. Iz na-selja se čula graja. Čuvši je, on se opet uspravi u sedlu. Trenutno su bili van dometa metaka, ali je nje-gov plan da postigne izvesnu pred-nost nad progoniocima, propao. Jednostavno u taj svoj plan nije ukalkulisao veliku ljubav i nepover-enje Dvonožnog Medveda.

Ipak se nadao da će Soko izdržati napor i da će on, zajedno sa Barba-rom, nekako stići u Elsvort.

Sa izvesnog odstojanja čuo je to-pot, pa je zgrabio pušku. Ispalio je nekoliko hitaca u vazduh. Čejeni su znali da je on izvrstan strelac, bolji od svih njihovih ratnika, koji nisu imali dovoljno metaka da bi re-dovno vežbali, tako da su Sandan-sovi hici u vazduh za njih mogli da znače samo to da on ne želi borbu. Jer, kad bi hteo, sve bi mogao da ih savlada u borbi vatrenim oružjem.

I, bio je u pravu.

Čejeni su očigledno shvatili da sa njim nema šale, pa su odustali od pucnjave.

Znao je da oni nisu definitivno odustali od gonjenja. Treba najpre da se organizuju. Tako je ipak postojala mogućnost da on ostvari neku prednost.

7.

Sandans i Barbara su jahali celu noć. On je naprosto osećao njen strah; jer, Barbara se bila naslonila na njega, pa je mogao osećati podrhtavanje njenog tela.

Sokolu nije bilo teško da na svo-jim jakim ledima nosi dva jahača. Jurio je isto kao kad ga jaše samo Sandans. I, posle cele noći jahanja, nije pokazivao znake premora. još je bio sasvim suv, iako ga je Sandans žestoko gonio, želeći da odjaše što dalje od gonilaca.

Koristili su i sporedne puteljke, i one kroz gustiš, prečice. S vremena na vreme je Sandans zaustavljao konja i osluškivao. Samo jednom mu se učinilo da čuje daleki topot jednog konja. Odmah je pomislio na Dvonožnog Medveda.

Ako bi se njegove slutnje obisti-nile, onda bi imao šanse da um-akne; a slutio je da će Dvonožni Medved tražiti od plemena da ga

samog puste u poteru, jer je u pitanju žena koju on voli. Čak i ako bi i ostali ratnici krenuli za njim, to bi moralo potrajati, jer je Visoko Tele najpre morao da organizuje i ljude i poteru.

Crveno sunce se promaljalo na horizontu.

Sandans začkilji i pomisli na stara vremena, kad je u ovim krajevima išao u lov na bivoie, zajedno sa svojim ocem i ostalim Čejenima. Pitao se koliko dugo će Čejeni slobodni smeti da jašu ovom prerijom. Nije znao odgovor.

Pomislio je i na mnoga velika krda goveda koja će uskoro biti poterana prema severu, za Kanzas, kroz indijanske teritorije. Setio se i železnice, gde glavne poteze vuku ljudi kakav je i Džordž Kolfaks. Naravno, i tu se računalo na indijansku zemlju.

Sandans je bio svestan činjenice da je njegova dugotrajna borba za prava Indijanaca uzaludna. Međutim, nije hteo ni da se preda. Osećao je da mu život ne bi ništa vredeo kad bi odustao od te borbe, ma kako mu ona izgledala besmislena.

Bilo je i previše belaca kakav je i Džordž Kolfaks. Njihova nezajažljivost za novcem bila je beskonačna, gotovo neshvatljiva. Nisu oni marili ni za čovečnost, ni za ugovore, niti su držali zadatu reč. Bili su kao poplava, koja nezaustavljivo hrli napred i potapa sve pred sobom.

Soko odjednom počeo da posrće. Zapeo je kopitom o jedan kamen i zaneo se. Znajući da konj tek što nije pao, zajedno sa njih dvoje, Sandans pruži ruku unatrag i uhvati Barbaru, koja je, ionako prestrašena, vrisnula.

Soko je uspeo da se zadrži na nogama.

— Dobro, dobro, stari moj... — milovao ga je Sandans, sjahajući. Morali su napraviti pauzu, jer je konj očigledno počeo da posustaje i bio mu je potreban odmor.

Imali su još oko dvanaest sati jahanja do Elsvorta. Dvostruki teret, na toliko vreme, Soko sigurno ne bi izdržao bez imalo odmora.

Sandans podiže i Barbaru iz sedla. Kad joj je pogledao u lice, video je, po njenim očima, da je plakala. Možda je oplakivala svoj život među Čejenima, rastanak od njih i pomisao da će odsad morati da bude uz oca.

— Idite tamo preko, i sedite uz stenu — savetovao joj je Sandans.

— Koliko se zadržavamo? — pitala je devojka.

— Otprilike jedan sat će trajati naš odmor. Pokušajte da odspavate malo.

Sandans je u njenom pogledu video izraz tuge, ali i prekora. Nije joj rekao ništa, nije se pravdao. Ono što je Barbara trebalo da zna, znala je, jer joj je on ispričao.

Barbara je progovorila prva:

— Noćas sam čula nekog jahača.

— I meni se učinilo da ga čujem. Sigurno je to bio Dvonožni Medved.

— Hoće li nas pronaći?

— Za jedan sat, neće.

Ona mu pride sasvim blizu i uhvati ga za mišicu, tako snažno da su joj se nokti zarili u nju.

— Morate mi obećati nešto — rekla je prodornim glasom. — Ako bi nas Dvonožni Medved sustigao, vi... vi ga nećete ubiti!

— Dvonožni Medved i ja smo braća — odgovorio je Sandans. — Takvo prijateljstvo, kao što je naše, obično traje ceo život, ako se ne dogodi da žena postane razlog da se ono prekine. Ne, ne obična žena nego ona koju obojica vole...

Barbara se zagleda u njega.

— Zar vi...

Sandans odmahnu glavom.

— Barbara, vi od jednog zaljubljenog muškarca ne možete očekivati da shvati razloge onog drugog, koji mu odvodi ženu. Ni ja, ni bilo ko drugi njemu u normalnom razgovoru ne može objasniti zašto vas ja sada vodim u Elsvort. Šta god da

mu se kaže, iza toga će videti nešto drugo. Problem, dakle, nije u tome da li ću ja ubiti Dvonožnog Medveda nego da li će on ubiti mene. Sigurno će to učiniti ako ugrabi priliku, mada zna da će biti proteran od Čejena, gde vlada zakon da se saplemenici među sobom ne smeju ubijati zbog žene. Međutim, možda misli da me Visoko Tele i ostali Čejeni više i ne smatraju svojim, pošto sam zloupotrebio njihovo poverenje i odveo yas iz logora.

Barbarine oči se ispuniše suzama. Sandans je odvede do stene na suprotnoj strani puteljka.

— Spavajte — rekao joj je tiho. — Danas će vam biti potrebno još mnogo snage.

Potom se okrenuo i vratio do Sokola. Olabavio mu je kaiš od sedla i napojio ga. Posle toga je otišao na jednu uzvišicu, da osmotri okolinu.

Na zapadu je još bilo mračno. Nekoliko minuta je posmatrao put kojim su on i Barbara stigli. Nigde se ništa nije videlo, ništa se nije čulo. Da li to možda znači da su uspeli da se otarase Dvonožnog Medveda, pitao se Sandans.

A onda se nasmešio i pomislio na to da Dvonožni Medved još nikada nije dozvolio da ga neko nasamari. Pogotovo ne muškarac koji mu je oteo ženu.

Sandans se okrenuo i hteo da se vrati na mesto gde je ostavio Barbaru, kad je iznenada zastao i oslušnuo. Zagledao se u horizont.

Crven od sunca, horizont je bio čist, ali uskoro je Sandans na njemu ugledao jedva приметni trag jahača, u vidu pokretnih tačaka i oblaka prašine.

Primetio je da ih ima najmanje četvoro. Pomislio je da je to možda Visoko Tele, sa nekoliko svojih ratnika, koji su uspeli da mu tokom noći uđu u trag.

Onda odmahnu glavom. Ne, to ne bi bilo moguće.

Vratio se do Barbare. U jednom trenutku je hteo da je probudi i da

odmah pođu dalje, ali kad je primećio da premorena devojka spava, pustio ju je da se odmori bar onaj sat koji joj je obećao.

Dok je pregledao oružje, pitao se ko bi mogli biti oni jahači. Približavali su se sa juga. Setio se i četvorice Kajova koji su ostali kod onog izvora. Možda su ih pronašli njihovi saplemenici, pa sada tragaju za počinocima.

Ili, da nisu to Brekmanovi ljudi, koji sada sami žele da okončaju ono što nesrećnim Kajovima nije uspelo?

Sandans odlučio je da ne razbija glavu oko toga. Ako nastavi da jaše prema zapadu, jedva da će biti prilike da svoj put ukrsti sa nepoznatim jahačima.

Ali, Sandansu se nije dalo da bude miran.

Po reakcijama premorenog Sokola, a i sam, osetio je da ima nekog u blizini. Toga se sve vreme i plašio otkako su krenuli. One tačke i oblak prašine na horizontu nije više video. Njegove nade da su jahači zastali da se odmore, raspršile su se kad je u rano popodne primećio ispred sebe, na maloj uzvišici, odsjaj metalnog predmeta, koje je moglo da bude samo oružje.

To sigurno nisu bili belci, jer oni nikada ne bi uspeli da obmanu Sandansa. Bilo je samo pitanje da li su to Čejeni pod vodstvom Visokog Teleta, ili Kajove.

Sandans o svojim opažanjima ništa nije rekao Barbari Kolfaks.

Kad se probudila, nastavili su da jašu. Ona je ćutala, držeći ga čvrsto oko bedara. Njen obraz bio je naslonjen na Sandansova obnažena leđa. Po toplini obraza i otkucajima njenog srca, koje je osećao na ledima, on je znao koliko je devojka uplašena i uznemirena. To ga je brinulo više nego prisustvo nevidljivih pratilaca, za koje je znao, iako ih nije video, da su tu, negde blizu.

Lagano se okrenuo u jednom trenutku. Barbara se trgla i podigla

glavu. Njene svetle oči upitno su ga gledale, pa je morao da joj kaže:

– Nismo sami.

Devojka je pobledela.

– Dvonožni Medved... – šapnula je. – Da li je to on?

Sandans odmahnu glavom.

– Radi se o četvorici jahača, verovatno Indijanaca. Sad ne verujem da su to ljudi Visokog Teleta. Možda su Kajove.

Onda joj je Sandans ispričao o napadu kod izvora. Znao je da će je uplašiti tom pričom, ali, s druge strane, smatrao je da Barbara mora znati šta je čeka; trebalo je da joj bude jasno da se i ona mora boriti ako želi da ostane živa.

Pogledala je mimo njega. A onda se Sandans okrenuo i napregao oči.

Četvorica jahača zaustavili su se na brdašcu ispred njega. Na kopljima, koja su držali, bili su okačeni skalpovi. Lica su im bila išarana bojama za lov.

Barbara Kolfaks je užasnuto upitala:

– Jesu li to Kajove?

– Ne nego Komanči – tiho je odvratio Sandans. – Ko bi znao šta rade ovde, na severu.

– Nisu na ratnoj stazi – dodade Barbara. – Nose boje lova, a soko-lova pera spuštenu su im nadole.

Sandans se nasmeja.

– To su Kocotekasi – rekao je. – Verovatno su sledili bivole. Jedan od njih mi izgleda tako kao da bi rado uzeo naše svetle skalpove.

– Ali... zar oni ne idu u lov zajedno sa Kajovima i Čejenima? – čudila se Barbara.

– Idu, ali im to nimalo ne smeta da u međuvremenu love sami, i nešto drugo, ako im se ispreči na putu.

On izvuče henrijevku iz skabarda, i obode Sokola.

Apaluza ode nekoliko metara u stranu, a onda zastade i pogleda u Komanče, kao da je znao da pretila opasnost od njih. Sandans gurnu Barbaru u senku jedne stene

obrasle mahovinom i dade joj svoj revolver, kad su oboje sjahali.

– Ponašajte se sasvim mirno. Nemojte nipošto pucati pre nego što ja budem pucao – upozorio ju je.

Njene oči se opet ispuniše suzama. Sandans se upita da li se prevario u pogledu njegovog mišljenja o toj devojci. Ona nije bila dovoljno jaka za život sa jednim Indijancem, niti za život među Čejenima.

Kocotekasi su nepomično posmatrali Sandansove pripreme. »Kocoteka« je na jeziku Komanča značilo »oni koji jedu bivole«, a to potpleme živelo je daleko na severu teritorije Komanča i održavalo prijateljske odnose sa Kajovima. Čejeni su ih prihvatili kao prijatelje Kajova, inače ih ništa više nije vezivalo za njih.

Sva četvorica su se istovremeno pokrenuli sa mesta. Sandans se, po ko zna koji put, iznenadio i zadivio gipkosti njihovih pokreta i veštini jahanja. Svoje ponije su upravljali isključivo pokretima nogu, dok su uzde bile skupljene i opuštene niz sapi životinja.

Kocotekasi su svoje konje zaustavili dvadesetak jardi pred Sandansom i skliznuli iz primitivnih sedala, koja su se sastojala od običnih čebadi.

Sandans je primetio njihov zadivljeni pogled koji je bio upravljen u Barbarinu zlatnožutu kosu.

Pošli su prema njima.

Sandans je sačekao da se približe na samo tri jarda. Indijanci su zastali, pa čučnuli. Sandans učini isto. Sad je henrijevka ležala na njegovim kolenima, a Komančima sigurno nije promaklo da je puščana cev uperena u njih.

Jedan od njih ispusti neke čudne glasove, kucnu u svoju lulu koja je visila na ogrlici od bisera, a potom napravi znak kao da bi je želeo napuniti duvanom.

Znači, tražio je duvan.

Sandans ih je gledao ozbiljno, a potom reka:

– Ja sam ratnik od Iso-me-tan Čejena – govorio je na jeziku Komanča. – Zovem se Sandans.

Indijanci nisu mogli sakriti iznenađenje. Ratnik koji je čučao pored onoga što je tražio duvan, prede rukom preko svog lica s velikim ožiljkom.

– Šta tražiš ovde sa belom ženom? – upitao je vrebajući. – Svi Čejeni su sada u lovu na bivole. Jesi li je uhvatio?

– Ona je moja skvo – odgovorio je Sandans. Pri tom je primetio sumnjiv pokret Indijanca koji je čučao sasvim levo. Sad mu je bilo jasno da ovo mesto neće moći napustiti bez borbe. Komanči su naslutili dobar plen i niko ih neće sprečiti u nameri da samo jednim metkom dođu do njega.

– Ulovili smo mnogo bivola – rekao je onaj sa ožiljkom na licu. – Koliko koža hoćeš da ti damo za skvo?

Sandans je po izrazu njihovih lica video da oni ne nameravaju da trguju, da će ženu uzeti ovako ili onako, a da je to pitanje samo uvod u ono što upravo nameravaju da izvedu. Jer, dobro su znali da Čejeni ne prodaju svoje skvo.

Bili su spremni da pucaju, i Sandans je procenio da će biti bolje da ih on iznenadi pre nego što shvate da je uopšte spreman da se bori i da je prozreo njihove namere.

Prvi hitac iz henrijevke oborio je Komanča sa leve strane, koji je izgledao najopasniji. Istovremeno kad je Sandans povukao obarač, taj Komanč je već bio zamahnuo sekirama prema njemu. Ali, sada sekira ispade iz njegove ruke.

Iz čučućeg stava, Sandans skoči u stranu. Čuo je vrisak Barbare Kolfaks, ali sada nije imao vremena da se brine o njoj. Morao je da upotrebi svu svoju veštinu i izbegne vrh strele, kojom se jedan od Komanča bio okomio na njega.

Njegova henrijevka zagrmje i po drugi put. Video je kako hitac pro-

leće tik pored lica onoga sa ožiljkom, te pogađa jednog od ponija. Konj pade, dok ostala tri odjuriše, preplašeni.

Njih trojica se baciše na Sandansa, koji shvati koliko je promašeni metak doprineo težini njegove situacije. Nikad mu ne bi uspeo da eliminiše trojicu protivnika a da pri tom ne rizikuje sopstveni život.

Očajan, nemajući kud, on pode napred, prema svoj trojici.

Sve su Komanči očekivali, samo ne to. Odmah su prestali da ga napadaju. Dvojica skočiše u stranu, samo je onaj sa ožiljkom stajao, podižući ruku u kojoj je držao sekiru.

Sandans primeti da je ušica sekire još krvava, po čemu zaključuje da ju je Indijanac koristio za dranje kože ulovljenog bivola. Trenutno je pretela opasnost od tog Komanča, pa je Sandans ispalio metak u njega.

Čim je ispalio hitac, Sandans podiže pušku i njome se odbrani od bačene sekire, pa čučnu. Uto oseti kako nešto zapara njegova leđa. Indijanac sa lulom je po drugi put upotrebio svoj široki bovi-nož. Sa njegove sečice kapljala je krv. Moja krv, pomislio je Sandans.

Potom se baci na tog Komanča, zarivši mu svoju glavu u stomak. Komanč jeknu, izgubivši vazduh. Mlatao je rukama, nastojeći da zadrži ravnotežu. Ipak, seti se da u ruci još ima nož i da ga može upotrebiti za odbranu, ali je za to već bilo prekasno.

Sandans uze strelu koja je bila zabijena u travu, pored njega, i njome se odbrani od ratobornog Komanča. Ovaj ispusti nož i, pobledevši od bola, pade u travu. Obema rukama je pokušavao da izvuče strelu iz svog stomaka, ali mu to nije uspeo.

Sandansove vratne žile se zategoše u očekivanju smrtnog udarca četvrtog ratnika.

A onda je čuo pucanj.

U trenutku se trgnuo, a onda se brzo okrenuo.

Komanč je, uspravljen, stajao iznad njega. U njegovoj podignutoj ruci presijavalo se sečivo sekire. Oči su mu bile široko razrogačene.

Sandans je hteo da se baci u stranu, ali je primetio da taj Komanč umire. Lagano je padao, sve više savijajući kolena, okrećući se pri tom oko sopstvene ose. Na njegovim ledima počeo da se širi mrlja od krvi. Ratnik se još jednom trgao, a onda ostao da leži sasvim miran.

Sandans podiže glavu.

Barbara Kolfaks je bila bleđa kao kreč. Revolver, iz čije se cevi još pušilo, pao je na zemlju pre nego što se onesvestila. Ali, pre nego što je pala, Sandans je već bio pored nje i pridržao je, lagano je spuštajući na zemlju.

Krajičkom oka primetio je nečiju senku.

Odjednom ga uhvati panika. Od samog početka su, znači, bila petorica! Shvatio je da je pomalo potcenio lukave Kocotekase, verujući da ih može savladati i pobediti.

Njegova henrijevka još je ležala pored Komanča sa ožiljkom, čije je beživotno telo bilo sklupčano na zemlju, malo dalje od njega. Bilo je nemoguće da je dohvati brzo.

Do njegove svesti, kao iz ogromne daljine, dopre škljocanje oroza.

Nije se okrenuo.

Zagledao se u Barbaru i pri tom se nadao da je Dvonožni Medved dovoljno blizu, spreman da je spase, kad Komanči budu ubili njega, Sandansa.

A onda je iza sebe čuo hrapavi glas ispunjen mržnjom:

– Diži se, lažljivi belče! Diži se, i umri kao čovek!

Sandans proguta prve reči pesme za opraštanje od života, koje su mu već bile na jeziku. Podigao se i lagano se okrenuo. Smeškao se.

– Zar ćeš ubiti svog brata? – upitao je.

Dvonožni Medved žestoko zatrese glavom.

– Čejen ne sme bratu da ukrade ženu – odgovorio je. – To može da učini samo lažljivi, prokleti belac. Ti, dakle, nikada nisi bio moj brat.

Sandans je nastojao da sačuva hladnokrvnost, kako bi mogao razumno da razgovara sa Dvonožnim Medvedom. Nadao se da će se ovaj smiriti, te da će njih dvojica naći zajednički jezik.

– Nisam ti je ukrado – rekao je.

– Pričao sam ti o ugovoru koji sam potpisao sa njenim ocem. Moram da se držim zadate reči i svoga imena, koje stoji na ugovoru. Ja nikada ne gazim svoju reč, brate.

– Ipak, moraćeš to da učiniš – odvratio je Dvonožni Medved. – Nećeš moći da održiš obećanje, ni reč, jer ću te ja sada ubiti.

U glasu mu se osećao prizvuk mržnje i gneva.

Sandans je čuo neki šum iza sebe. Ali, nije se ni mrdnuo, pa čak ni onda kada je Dvonožni Medved na trenutak odvojio pogled od njega, skrenuvši ga malo u stranu.

Čuo je Barbarin šapat:

– Dvonožni Medvede... Brzo se okrenuo. Cev spenserice bila je uperena u njega.

– Ako budeš pucao, mrzeću te, Dvonožni Medvede – tiho je izgovorila Barbara Kolfaks.

Sandans je po izrazu Indijančevog lica video da se ovaj dvoumi, da se bori sam sa sobom. Kao da ništa ne shvata, zurio je u mladu ženu. Nije mogao poverovati da je tačno ono što je izgovorila.

Izgledalo je da je shvatio da je Barbara dobrovoljno posla sa Sandansom.

Sandans nije gubio vreme. Iskorištio je trenutke nesigurnosti i zamišljenosti Dvonožnog Medveda, pa mu je nogom pokušao izbiti pušku iz ruku. Ali, pogodio je samo kundak, pa je spenserica ostala u Indijančevoj ruci.

Gnevno gundajući, Dvonožni Medved pritisnu obarač. Hitac prolete pored Sandansovog vrata.

Sandans ponovo pokuša da se dočepa spenserice. Kako je pogodio ruku Dvonožnog Medveda, puška se izokrenu, ali je Indijanac ne ispusti, samo se zatetura. Sandans brzo zamahnu, i snažno, pesnicom, udari Indijanca u bradu.

Dok je padao, razjareni Čejen izvadi iz pojasa sekirū, ali mu Sandans nije učinio po volji i nije krenuo na njega, kao što je ovaj očekivao. Predobro je poznavao sve čejenske trikoŕe da bi im naseo.

Potrčao je do Komanča sa ožiljkom, pa podigao sa zemlje svoju henrijevku. Odmah je ispalio hitac u vazduh, a potom uperio cev prema Dvonožnom Medvedu, koji je već bio na kolenima.

— Baci noŕ, brate — rekao mu je Sandans.

Indijanac ljutito zavitla svoj noŕ, i uspravi se.

— Ne nazivaj me bratom, beli psu! — izgovorio je glasom drhtavim od gneva.

Barbara Kolfaks stade pored Sandansa. Ispruŕila je desnu ruku prema Dvonožnom Medvedu i zaustila da kaŕe neŕto, ali, pre nego ŕto je iŕta rekla, Čejen se okrenuo i prekrstio ruke na grudima.

Sandans je slegnuo ramenima kad ga je Barbara pogledala upitno. U njenom pogledu bilo je i razočaranosti.

Poznavao je Dvonožnog Medveda joŕ dok su bili dečaci, pa je znao da je on sada u takvom stanju da mu ne vredi niŕta reći, da je uzaludno pokušavati urazumiti ga. Dvonoŕni Medved je verovao da Sandans ŕeli za sebe tu ŕenu i da se ona s tim sloŕila, inače zaŕto bi dobrovoljno poŕla sa njim i branila ga?

— Idi, Dvonoŕni Medvedu — tiho mu je rekao Sandans. — Idi, a nas pusti da jaŕemo dalje. Posle nekoliko meseci, uvideŕe da si se ponaŕao onako kako ti ne dolikuje.

Dvonoŕni Medved se dvournio trenutak. Izgledalo je kao da će se okrenuti, ali onda se uspravi i odlučno krenu, ne pogledaŕi ih viŕe.

Sandans se setio Indijančevog konja, ali sada nije imao vremena da ga traŕi. Moŕda je Visoko Tele sa svojim ratnicima ipak u blizini, i ako jeste, onda je morao čuti hice. Ako niŕta drugo, moŕda će naići na jednog od tri pobegla ponija...

Sačekao je da Dvonoŕni Medved nestane sa vidika.

Potom je otiŕao do Sokola, koji je mirno stajao na svom mestu, i vratio pušku u skabard, poŕto ju je prethodno napunio.

Barbara Kolfaks je nepomično stajala i gledala u brdo iza kog je nestao Dvonoŕni Medved. U njenim oćima nije bilo viŕe suza. Ipak, izgledala je jadno, oćajno. Po prvi put se Sandans upitao da li se isplati sav taj trud i izlaganje opasnosti.

Novcem koji će dobiti od Dŕordŕa Kolfaksa hteo je da pomogne Indijancima da se spasu uniŕtenja. Ali, zar sve to ŕto on radi i ŕto preŕivljava zajedno sa ostalim ućesnicima, zar sve to vredi uraditi za deset hiljada dolara? Nije li ulog prevelik za tu svotu? Koliko ljudi će joŕ stradati? Devojci su bili rasprŕeni snovi, a on je izgubio najboljeg prijatelja, kog je smatrao bratom.

— Moramo dalje — rekao je bezvoljno. — Sledećeg puta, imam utisak, Dvonoŕni Medved neće odustatati od toga da vas odvede sa sobom.

Devojka nije rekla niŕta, niti je pokazivala da ga je uopŕte ćula. Reagovala je tek kasnije, poŕavŕi tromim koracima prema konju.

8.

Dan kasnije, Sandans je potbuŕke leŕao na jednoj uzviŕici i posmatrao oblak praŕine koji se valjao na oko pet milja dalje od njega, kroz priju.

Stisnuo je zube. Shvatio je da se ne može otarasiti Dvonožnog Medveda i njegovih Čejena.

Pogledao je na drugu stranu, gde je, umorna od puta, spavala Barbara. Soko je mirno pasao; ovoga puta je bio oznojan i prašnjav. Posle dva dana, sa dvostrukim tere-
tom, bio je iscrpljen. I on i njegovi jahači bili su na izmaku snaga.

Retko su zastajali da se odmaraju ili jedu, jer im je svaki minut bio dragocen. Svaki minut je za njih mogao da znači život ili smrt.

Oblak prašine se valjao i sve im se više približavao. Sandans je odsutno procenio da u koloni ima oko petnaest ratnika, a bio je siguran da iza njih, na određenoj razdaljini, ima bar još toliko Čejena, koji jašu lagano, da bi pošteđeli konje, za kasnije, kad se premore oni iz prve grupe.

To je značilo da su Čejeni čvrsto odlučili da sustignu Sandansa. Da Soko nije bio tako izvanredan konj, već bi ih sustigli, a i sada je to samo pitanje vremena.

Sandans je, doduše, mogao svojom henrijevkom da obori Indijance sa konja, ali nije želeo nikog da ubije, a uz to bi druga grupa postala opreznija.

Čejene je smatrao svojim rodnom hteo je da izbegne sukob sa njima. Ni u kom slučaju nije hteo da puca u njih, mada je bio u situaciji koja je za njega bila gora od same smrti.

Uspravio se i pošao prema Barbari.

Nežno joj je prodrmao ramena.

— Probudite se. Moramo dalje.

Kao opijena, Barbara se uspravi.

— Ne... — rekla je plačnim glasom. — Ne mogu... Tako sam umorna...

Sandans nije gubio vreme oko ubeđivanja. Otišao je do Sokola, doveo ga do devojke i podigao je u sedlo, a i sam uzjahao, smestivši se iza nje. Soko je krenuo nesigurnim korakom. Barbara je ubrzo bila sasvim budna. Okrenula se i upitno pogledala u Sandansa.

— Pretpostavljam da ste se bar malo okrepili — rekao joj je. — Ovoga puta smo zbog odmora izgubili dosta vremena, ali, šta smo mogli, bio nam je potreban... — govorio je.

Odjednom, devojka reče:

— Sandanse, zar ne bi bilo najbolje da se predamo? Zar niste rekli da nas Čejeni ne bi ubili, a mislim da je to zasad najvažnije...

— Ne, ubiti nas sigurno neće. Vas će išibati kožnim remenom, da bi vam dali lekciju, a mene bi predali mladim ratnicima, koji bi me udesili tako da bih ostatak života proveo kao invalid, tako da više nikada ne mogu jahati ili držati pušku u rukama. Pustili bi me da odem tek kad bi videli da nisam sposoban ni za šta. Ali, razumećete da neću da dozvolim tako nešto. — Pogledao je preko ramena. — Radije ću izdržati ovaj tempo i rizikovati da se još borim.

— Ali konj ne može više da ide kako treba! — pobunila se Barbara.

— Još je na nogama, a mi smo sve bliži cilju. Nismo daleko od železnice, a tamo ima i vojnih patrola, koje bi nas štitile ako bismo bili u opasnosti. Nikada nisam ni pretpostavljao da bih se jednoga dana mogao radovati susretu sa vojnom patrolom, i to zato što će me štititi od sopstvenog naroda. Međutim, kako stvari sada stoje, izgleda da je to naša jedina šansa.

Devojka se opet zagledala napred, prema ogoleloj zaravni, koja je u stvari bila veliki kamen, a prekidao se četiri ili pet milja dalje.

— Nećemo uspeti — rekla je. — Tamo kuda nas ovaj put vodi, nema železnice, i biće bolje da napustimo svaku nadu.

— Nadu nikada ne treba napustiti. To čoveka može da održi. Sve dok je čovek živ, postoji i nada.

Upravo je konja prema ravnoj kamenoj gromadi.

— Ako dospemo tamo gore, možda ću hicima moći da onespobim konje Čejena, tako da će rat-

nici izgubiti volju da nas i dalje slede. Ako je konjica u blizini, čuće pucnje i nastojace da nam pomogne. A sada, budite mirni i stisnite zube.

Barbara se grčevito uhvati za jakbu sedla.

Sandans se opet okrenuo i pogledao je preko ramena. Onda je njegov pogled odlutao malo dalje, do gonilaca.

Čejeni su upravo stigli do brda na kom je Barbara doskora spalivala. Jasno su se videli, a i oružje im je blistalo na suncu. Jedan od Indijanaca je prednjačio — bio je nekoliko desetina jardi ispred ostalih.

Sandans u njemu prepoznaše Dvonožnog Medveda. Nešto je vikao i gestikulirao, i Indijanci su počeli da se raspoređuju oko kamenog bloka. Očigledno su nastojali da preseku put Sandansu i Barbari.

Sandans je poterao Sokola, koji je dao sve od sebe. Postepeno se odstojanje između njih i Čejena ponovo povećalo. Soko je napregnuo svu snagu, ali nije mogao da izdrži dugo; odjendom su mu kolena klecnula, i on pade. Ali, teškom mukom se ponovo uspravi i nastavi, ali hladno.

— Sandanse! — viknula je Barbara uspaničeno, kad je čula kako Indijanci pobedonosno kliću, videvši da im je dvoje begunaca nadohvat ruku.

On izvadi henrijevku iz skabarda.

Napred, je bio stenoviti zaklon kom je do malopre, stremio Sandans, ali je sada shvatio da neće pre Indijanaca stići do njega. Bio se pomirio i s tim. Sada mu je jedino bilo preostalo da se od gonilaca brani puškom. Pucaće, i ako ih to ne zaplaši i ne odvraća od dalje potere, moraće da puca u njihove konje. Ako ga i posle toga budu sledili, u nameri da ga se dočepaju, moraće da im se preda. Možda će ga ubiti, što bi i bilo najbolje za njega,

mislio je Sandans. Bolje to nego da bude bogalj celog života i da samo vegetira kao biljka.

— Sjahaću — rekao je devojci. — Jašite lagano prema onom stenovitom zaklonu. — Imate prilike da se izvučete dok Čejeni budu zabavljeni oko mene.

— Sandanse! — izviknula je devojka. — Zar niste čuli?!

U tom trenutku je Sandans zastavio dah i oslušnuo. Čuo je duvanje u rog, zapravo signal za napad. I Čejeni su ga morali čuti.

Dvonožni Medved je naglo zaustavio konja, a zastali su i konji ostalih Indijanaca.

Signal za napad se ponovio. Čuo se iz blizine, najverovatnije iza stenovitog zaklona, prema kom je Sandans doskora terao Sokola.

— Vojska... — konstatovao je, pa dodao: — Znači, čudo ipak postoji...

Osetio je olakšanje, jer se u svojim toliko teškim trenucima više ničemu nije nadao, osim čudu. I, ono se desilo.

Soko je bauljao prema napred, a Čejeni, povrativši se od iznenadjenja, nastavili su za njim.

Iza kamene gromade odjeknula je nekoliko hitaca. Projektili su se zabijali u zemlju oko nogu čejenskih konja. Dvonožni Medved je krenuo u stranu, a i ostali su ga sledili.

U međuvremenu je Soko stigao do kamene gromade i došao iza nje. Tu je jedna trupa vojnika iz konjice zauzela položaj, i nastojala da Čejene održi na odstojanju, a ako treba i otvori vatru na njih, ukoliko bi se usudili da im sasvim pridu.

Sandans uzdahnu s olakšanjem. Soko je zastao i pognuo glavu, nemajući snage da je drži uspravno.

Sandans sjaha, a zatim pomože i Barbari da se spusti na zemlju. Pridržavao ju je dok su išli prema vojnicima.

Jedan zbunjeni vojnik mu pođe u susret i počeo da ga posmatra kritički.

— Gde je oficir? — upitao ga je Sandans.

Vojnik se nasmejao i palcem pokazao iza sebe.

Sandans i Barbara pogledaše u pokazanom pravcu. U istom trenutku, iza stena izađoše dvojica ljudi. Obojica počeo da se smeju grohotom.

— Oho?! Koga mi to imamo pred sobom? — upitao je O'Melej. — Dve ptičice su nam upale pravo u gnezdo!

— Da — rekao je drugi. — Ne bih, međutim, rekao da je to za nas iznenađenje.

Taj je bio visok i vitak; na glavi je imao crni sombrero, dok je bio obučen u masnu kožnu košulju, tesne crne pantalone i crne čizme sa visokom potpeticom.

Njegova tamna kosa dopirala mu je do ramena, a njegov nos bio je polomljen najmanje već dva puta. Imao je tanke nausnice i zelene vodnjikave oči.

Skinuo je šešir i ironično se naklonio, pokazujući ogolelo teme. To mesto nije bilo veće od srebrnog dolara, a nije bilo ništa drugo nego parče prišivene kože.

Sandans je znao da je čovek bio skalpiran, i već je slutio koga ima pred sobom. A onda mu je i Barbara to rekla:

— Brekman! — čuo je njen užasnuti glas.

Brekman se tiho nasmejao i vratio šešir na glavu, pa nastavio:

— Dakle, gospodice Kolfaks, opet smo se sreli. Izgleda da se ne radujete naročito tom susretu.

Upravo je pušku, koju je držao u rukama, prema Sandansovim grudima.

— Vi ste, znači, Džim Sandans — nastavio je. — Skinite opasač, ali polako i oprezno, bez sumnjivih pokreta.

Sandans se nije ni mrdnuo. Njegov pogled je lutao između O'Mejeja i Brekmana.

— Što to treba da znači? — pitao je.

O'Melej ga pogleda gnevno, a zatim izvadi kolt iz korica na pojasu.

— Moraš uraditi ono što ti je naređeno, crvenokošče! — uzviknuo je. — Sada si zarobljenik vojske Sjedinjenih Država, i ako se i dalje budeš opirao, dobićeš metak u grudi!

Sandans otkopča pojas i spusti ga na zemlju.

O'Melej podiže njegov revolver i nož.

— Ovo je već razumnije — rekao je. — A sada, Brekmane, oboma svežite ruke.

— Ne! — uzviknula je Barbara. — Naredniče, gospodine Brekmane, molim vas da nam kažete šta se ovde događa, šta se događa sa nama. Imamo pravo na to. Ako nam to ne kažete, ja ću morati da svom ocu...

— Šta god da budete rekli vašem tati, on vam želju neće moći ispuniti, gospodice. Vi ga, uostalom, više nikada nećete videti — govorio je Brekman sa zadovoljstvom.

Naslonio je pušku na stenu, a iz bisaga izvadio nekoliko kožnih remenova.

— Najpre vi, Sandanse, ispružite ruke — rekao je.

Sandans opet nije ni mrdnuo.

O'Melej nabra čelo i istupi jedan korak, podigavši revolver, u nameri da njegovom drškom udari Sandansa po glavi. Ovaj se pokori i brzo ispruži ruke prema Brekmanu.

— Tako — smejao se Brekman. Rutiniranim pokretima je svezao Sandansove ruke; zatim proverio da li su čvorovi dovoljno čvrsti, pa se okrenuo prema Barbari.

— Sada ste vi na redu, gospodice Kolfaks.

Stajala je podignute glave, i očima streljala Brekmana.

— Idite do vraga, Brekmane! — rekla je ljutitim glasom.

Brekman se nasmeja.

— Malo ste nervozni — rekao je smeškajući se. — Isteraćemo mi tu nervozu iz vas. Što pre, to bolje — rekavši to, on zamahnu i nadlaničnom snažno udari Barbaru u lice.

Ona se okrenu od siline udarca, i pade. Brekman joj tada veza ruke.

Onda se okrenuo prema O'Meleju:

— Čuvajte ih, oboje. Ja ću za to vreme malo da se pobrinem za Indijance.

Sandansa je gurnuo prema Barbari, i to tako jako da se inače snažni Sandans zateturao i opružio po zemlji, pored nesrećne devojke.

O'Melej im pride sa koltom u ruci. Na licu mu je poigravao ironičan osmeh.

Posmatrao ih je prodornim i zlim pogledom, a onda je, kao da se šali, rekao:

— Pa, lepi moji golubići, sad će biti dobro da ne pravimo sitne gluposti, jer Šon O'Melej ima najdrhtaviji kažiprst u ovom delu sveta, a među vojnicima Sedmog konjičkog puka i da se ne govori. U to se lako možete uveriti, ako hoćete. Biće dovoljno da ne budete poslušni.

Sandans se zagledao u O'Meleja, čije je lice još bilo otečeno od tučnjave u utvrđenju.

Po O'Melejevom ponašanju, Sandans zaključi da je taj čovek samo čekao priliku da mu se osveti, ali mnogo opasnije i surovije.

Pogledao je pored O'Meleja, prema Indijancima, koji su bili van puškomet. Formirali su se tako da je bilo jasno da kreću u napad.

Sada ih je bilo više nego malopre. Verovatno se druga trupa priključila prvoj.

Među njima, sasvim napred, Sandans prepoznade Visoko Tele. Poglavica je upravo razgovarao sa Dvonožnim Medvedom.

Brekman ih nije ispuštao iz oka.

— Dolaze — rekao je sasvim mirno, obraćajući se O'Meleju i ostalim vojnicima. — Sačekajte da se približe na puškomet, a onda počinjemo da pucamo iz svakog oružja koje trenutno imamo ovde. Moramo ih tući i svim drugim raspoloživim sredstvima.

Dvonožni Medved podiže pušku i njome dade znak ostalim ratni-

cima, da ga slede. Čejeni su legli na svoje konje i poterali ih napred.

Barbara se povratila od ošamućenosti i uplašeno je gledala u Indijance.

— Ne... — šapnula je.

— Smirite se — rekao joj je Sandans. — To je lažni napad, oni hoće samo da nas provere. Ne brinite...

— Valjda ne nas nego vojsku — odvrtila je Barbara.

— Da, vojsku — potvrdi Sandans.

Topot je dobovao po tvrdoj zemlji, dok su Čejeni uz ratni poklič jurili, raspoređeni u polukrug, prema stenovitom zaklonu.

Vojnici kleknuše i zapucaše.

— Hej, vi, gore! — vikao je Brekman, obraćajući se vojnicima koji su se rasporedili na uzvišici. — Pazite, nemojte dozvoliti da vas pregaže!

Neko od vojnika odgovori da su razumeli, a Brekman je zadovoljno klimnuo glavom.

Barbara poče da stenje od muke. Sandans shvati da se ona više ne plaši za svoj život nego za živote Dvonožnog Medveda i Visokog Tele.

— Pali! — komandovao je Brekman.

Preko dvadeset pušaka-repetirki bljunuše vatru i olovo.

U istom trenutku, Dvonožni Medved trže uzdu i njegov konj naglo zastade, a isto, po dogovoru, uradiše i ostali Čejeni. Od naglog zaustavljanja, grupa Indijanaca našla se obavijena velikim oblakom prašine.

Sandans se zadovoljno nasmešio.

Dobro je poznavao Čejene. Bili su to iskusni i dobri ratnici, lukavi i vešti. Znali su koliki je domet spenserica, koje su koristili vojnici. Svi njihovi hici zaustavljali su se na kratkom odstojanju između njih i Indijanaca.

Brekman se smejaao.

— Ko bi rekao da su Indijanci tako inteligentni — rekao je. — Znaju da smo nadmoćniji u po-

gledu oružja, a uz to smo i u zaklonu, i ne žele da nas napadnu. Bar ne pod ovim okolnostima. Možda, ako se nešto izmeni...

Čejeni su se povlačili.

Opet su se Visoko Tele i Dvonožni Medved savetovali. Po svemu sudeći, prepirali su se, možda u nemogućnosti da nađu zajednički jezik u pogledu napda ili povlačenja.

A onda je, najzad, Visoko Tele dao znak svojim ratnicima, okrenuo svog konja i odjahao. Većina Indijanaca su mu se pridružili. Ostali su samo Dvonožni Medved i još šestorica čejenskih ratnika. Gledali su za ostalima, s dignutim pesnicama, a onda su se organizovali i krenuli u napd.

Njihovi konji su opet zastali van dometa vojničkih pušaka.

O'Melej se uspravi i pride Brekmanu.

— Ostali žele da odu kući — rekao je ironično. Za ove ovde bi trebalo da se pobrinemo. Neće nam biti teško, jer ih je sada malo.

— Nemojte biti naivni, O'Melej... — zavrteo je glavom Brekman. — Momci izigravaju. Njihovom lukavstvu nema kraja. Sve je to njihova predstava. Kladim se da su se ostali sklonili i posmatraju, ne bi li se uverili da smo toliko glupi da napadnemo sedmoricu njihovih ratnika. Samo kad bismo pokušali da ih napadnemo, svi ostali bi se okorili pored njih. Radije ostanimo ovde. Ovako, kako smo sada zaklonjeni, dobro nam je, i oni nam ne mogu ništa. To su i oni shvatili i zato prave ovu predstavu. Sutra ujutro ćemo videti šta ćemo dalje.

Sandans je priznao u sebi da je Brekman u pravu. Taj čovek je dobro poznavao Indijance, njihove misli i način borbe.

Čejeni su hteli njega, Sandansa, i Barbaru, ali, iako im je bilo mnogo stalo da ih uhvate, nisu bili samoubice. Uz to, nisu sada ni imali mnogo vremena. Bili su potrebni

svom narodu, zbog lova, i bilo je pitanje koliko dugo će ostati u poteri.

Ako zaključe da nemaju mogućnosti da dođu do svog cilja, verovatno će se povući, ali Sandans i Barbara time neće dobiti gotovo ništa. Jer, Sandans je imao utisak da Brekman i O'Melej njega i Barbaru neće ostaviti žive.

Popodne je odmicalo lagano, za dvoje zarobljenika veoma mučno. Niko nije Sandansu i Barbari dao vode, niti hrane. Indijanci su s vremena na vreme prividno izvodili napade, pa se odmah potom povlačili. Vojnici nisu pucali više, jer su shvatili da je to samo igra Čejena, pa su štedeli metke. O'Melej im je to naredio.

A onda, pri sledećem napadu Čejena, Dvonožni Medved i njegova mala četa nisu zaustavili konje van puškometa. Bilo je očigledno da je zaljubljeni Čejen izgubio strpljenje, ili se, u očajanju, pomirio s tim da izgubi i život, samo da pokuša da dođe do devojke i Sandansa.

Njegovi saplemenici su zaostali, dok je on sam jurio napred. Bio je nagnut tako da je gotovo ležao na konju, dok je desnom rukom, u kojoj je držao pušku, pokušavao da puca.

Sandans pogleda u Brekmana.

— Pa taj je lud! — rekao je Brekman hladno. — Izlečiću ga od te boljke.

Prišao je Sokolu i iz skabarda izvadio Sandansovu henrijevku. Konj je, doduše, ustuknuo, ali nije imao dovoljno snage da spreči uljeza da mu pride.

— Nemojte pucati! — doviknuo je Brekman vojnicima.

Sam se postavio iza stene, nanišanio na Dvonožnog Medveda, i pucao.

Sandans skoči.

— Dvonožni Medvede, vrati se, čuješ li me?! Moraš se vratiti, brate!

O'Melej brzo pride Sandansu i snažno ga udari pesnicom u lice. Sandans odmah pade na kolena.

– Umukni, crvenokošće! – opomenuo ga je O'Melej.

Dvonožni Medved se spusti i prisloni se, svom dužinom, na drugu stranu konja. Nišanio je ispod konjskog vrata, ali se zato on nije video s mesta gde su bili vojnici. Nije poslušao Sandansa nego je i dalje jurio prema stenovitom skloništu.

Brekman je nepomično ležao iza stena.

Najzad je henrijevka opalila. Brekman je bio odličan strelac. U jednom trenutku, kad se lice Dvonožnog Medveda samo na kratko pojavilo ispod konjskog vrata, Brekman je nišanio i opalio; nije promašio.

Konj je nastavio da juri bez jahača, jer je Dvonožni Medved pao na zemlju. Jedno vreme se nije micao, a onda je počeo da se uspravlja, podupirući se nogama i rukama.

Lice mu je bilo krvavo.

Brekman se smejao, ponovo puneci pušku.

Dvonožni Medved se nekako uspravi. Sandans je tada video da je Čejen pogoden u bradu. Još je držao pušku u ruci i štit na podlaktici leve ruke. Mehanički je išao napred, prema vojnicima.

– Tako nešto... – čudio se Brekman. – Taj tip se ne da, izgleda kao da ga metak neće.

Opet je odjeknuo hitac. Barbara vrisnu.

Dvonožni Medved se vukao još dva metra, a onda pao. Brekman izađe iz skloništa. Zadivljeno gledajući u Sandansovu pušku, rekao je:

– Odlično oružje. Zadržaću ga.

Barbara nasloni lice na Sandansova ramena. Plakala je. Sandans nije govorio ništa. Brekman stade ispred njega.

– Indijanci će se povući, zar ne? – pitao je.

– Hoće – potvrdio je Sandans.

Brekman se nasmejao.

– Bio mi je prijatelj – tiho je rekao Sandans. – Brekmane, ne preo-

staje vam ništa drugo nego da i mene ubijete, ako sami želite da ostanete živi.

– Može to da se udesi – odvratio je hladnokrvni ubica. – Ne brinite, videćemo šta možemo učiniti u tom pogledu. Ali, plašim se da ću to zadovoljstvo morati prepustiti O'Meleju, jer je načisto lud od želje da vas ucmeke.

U podnožju stene tinjale su tri vatre. Oko dve su sedeli vojnici, a oko treće O'Melej, Brekman i dvoje njihovih zarobljenika. Vezanih ruku, Sandans i Barbara su jeli. Dobili su suvo meso i dvopek. Postepeno, Sandans je osećao kako mu se snaga vraća.

Barbara je još uvek bila kao opijena, od uzbuđenja koje je nije puštalo poslednjih nekoliko sati. Lice joj je bilo prljavo, oči crvene od plakanja. Imala je i veliku modricu na licu, tamo gde ju je pogodila Brekmanova ruka. Žvakala je mehanički, gledajući tupo ispred sebe.

Brekman izvadi bocu viskija iz bisaga, zubima izvuče čep, i počeo da pije. Potom dade bocu O'Meleju, a kad je ovaj otpio podosta gutljaja, Brekman uze bocu i pride Barbari.

– Evo ti, ovo je dobro za tebe – rekao je. – Ugrejaćeš se i malo oraspoložiti.

Devojka odmahnu glavom.

Brekman je zgrabi za kosu, zabaci joj glavu i silom počeo da sipa viski u njena usta. Barbara je očajnički gutala, kašljala i otimala se.

Brekman se samo smejao. Kad ju je pustio nategao je bocu i popio još nekoliko gutljaja lošeg viskija.

Potom je rekao devojci:

– Kad razgovaram s tobom, treba da odgovaraš, a kad ti nešto naredim, moraš da me poslušаш, i to što pre, inače se možeš loše provesti.

Barbara ga je gledala ćutke, brišući suze.

Brekman opet čučnu pored vatre.

— Naučiću ja tebe ređu — nastavio je. — Povešću te sa sobom u Džilsburg. Videćeš, tako ću te pripitomiti da ćeš mi jesti iz ruke i lizati čizme.

— Neće vam to uspeti — ljutitim glasom je rekla Barbara. — Svi vi ćete biti kažnjeni za svoja nedela. Nećete stići sa mnom da Džilsburga!

Brekman se naceri.

— Niko mene neće kazniti. A jedan čovek koji je preživeo skalpiranje stići će kud hoće. Niko mu ništa ne može, jer je tako zapisano. Napredovaće sve do svog cilja i vući sa sobom vreću kakva si ti! Primećio sam ja tebe još na Simaron Springsu i hteo da te šćepam, ali nisi uopšte obraćala pažnju na mene. Ali, ja sam već bio smislio šta ću s tobom, i da nisu naišli Čejeni i omeli me, sad bi već puzala preda mnom.

Barbara ništa nije rekla na to.

Brekman se okrenuo prema Sandansu. Oči su mu svetlucale od viskija.

— Mogli ste zaraditi od Irene Kol-faks petnaest hiljada dolara a da ništa ne uradite, ali vi to niste hteli. Bili ste previše glupi da biste prihvatili tu privlačnu ponudu.

— Ona je, dakle... — šapnu Barbara.

— Naravno — potvrdi Brekman, kom se jezik još više razvezao kad je još nekoliko puta nategao bocu s viskijem. — Ona je bila kod mene pre nego što je karavan krenuo. Dogovorili smo se. Ona mi je rekla gde je zlatni novac, i trebalo je da se pobrinem da ti više nikada ne dodeš kući. Imao sam odrešene ruke i mogao sam te i ubiti, ali nisam hteo, jer si mi se mnogo svodala i imao sam neke planove s tobom. Te planove sam odložio za kasnije, i evo sada mi se pružila prilika da ih sprovedem u delo. U međuvre-

menu su se Čejeni malo zabavljali s tobom, ali kad mi dopadneš šaka, brzo ćeš ih zaboraviti.

O'Melej uze od njega bocu, otpi, pa je opet vrati. Brekman nastavi:

— Najpre sam se uplašio kad su nas Čejeni napili — priznao je. — Pogodio me je jedan hitac, i ja sam izgubio svest. Kad sam došao, sebi, video sam da su moji ljudi mrtvi, a ja više nisam imao skalp. Bolelo je proketo, a koža na rani me još uvek boli, ali čovek se navikne na sve. Za sto hiljada dolara u zlatu može se progutati i ta velika neprijatnost.

— Imate, znači, taj novac? — upitao je Sandans.

— Naravno. A ko bi ga drugi mogao imati? Indijanci nisu ništa znali o dvostrukom dnu kofera, uzeli su samo ono što je bilo u njemu. Dakle, kad sam se osvestio, pogledao sam da li je novac na mestu, i konstatovao da jeste. Uzeo sam ga, sakrio, i pošao dalje, da tražim pomoć. Vojska me je skrpila. Onda sam se vratio i pokupio zlato. Poneo sam ga sa sobom u Džilsburg.

— Mudro... — hvalio ga je Sandans ironično.

Brekman nije obraćao pažnju na njega. Naslonio se na stenu, stavivši bocu među kolena, i zamislio se.

— Odrastao sam na maloj farmi u Ilinoisu — rekao je. — U mojoj porodici nikad nije bilo dovoljno hrane za sve. Kad sam poodrastao, otišao sam na zapad, da potražim sreću, ali je nisam našao. Ulovio sam samo nekoliko dabrova i tukao se sa Indijancima. A sada imam sto hiljada dolara u zlatu! U Džilsburgu sam kupio plesni salon, i on mi donosi gomilu novca. Osim toga, imam zemlju. Mnogo, mnogo zemlje, Sandanse...

Opet je Brekman nategao bocu. Sandans je pažljivo slušao njegovu priču, ali je potajno radio na tome da se oslobodi veza. Međutim, one su bile previše čvrste.

– Vlada poklanja železnici zemlju s obe strane pruge – nastavio je. – Železnica, pak, prodaje tu zemlju onome ko se obaveže da će je obrađivati, jer su joj hitno potrebni naši naseljenici, ljudi koji će koristiti železnicu. Jer, bez ljudi i tovara železnica u tom kraju gubi svaki smisao. Zasad zemlju prodaje još jeftino, zbog Indijanaca. Dok su oni na zemlji, cena neće moći da raste. Ali, kad njih ne bude bilo, cena će se popeti, desetostruko. Kako ću tada praviti velike poslove! – To će dugo trajati – mirno je rekao Sandans. – Veoma dugo...

– A, neće!

– Šta to znači? – pitao je Sandans.

– Znači da neću čekati da armija istrebi Indijance. To ću srediti sam – odgovorio je Brekman, sav crven u licu.

– Zaista? – nasmejao se Sandans. – Zaista sasvim sam? – pitao je.

– Tako je! – rekao je pijani Brekman.

Sada se u razgovor umešao O'Melej.

– Tode! – uzviknuo je. – Govorite previše!

– Nije važno – odvratio je Brekman. – Ionako ćete sutra ubiti Sandansa, i on nikome to neće moći ispričati.

– Da, ali...

– Zašto „ali“? Želeo bih da čujem njegovo mišljenje. – Brekman se ponovo okrenuo prema Sandansu. – Pre dvadesetak godina je pretela opasnost da Čejeni izumru, jer je kod njih zavládala epidemija kolere. Da li se sećate toga? Doseljenici su doneli bolest, a Indijanci su padali kao muve.

– Sećam se... – rekao je Sandans.

– A posle su došle velike boginje i tuberkuloza. Indijanci nisu biti otporni na te bolesti. Nisu mogli da se brane od njih, baš kao ni od alkohola. Ne znaju ni pravila u ophođe-

nju sa alkoholom. I on ih obara s nogu, i tu padaju kao muve, s razlikom što ostanu živi, ali i to je pitanje... Lak su plen i ne znaju šta rade. Za bocu viskija će sve uraditi. A kad im se toga da mnogo više, onda...

Za trenutak je ućutao, da bi ubrzo dodao:

– Treba samo kombinovati alkohol, koleru i boginje, i onda će biti onako kako treba – završio je Brekman.

Sandans je shvatio. Osećao se veoma bedno kad je sve to čuo.

– Dakle, shvatili ste, Sandanse – opet je progovorio Brekman. Očigledno se zabavljao pričajući tako užasne stvari. – Delim im viski u neograničenim količinama, galonima, buradima... Velikodušan sam prema njima, i oni me vole. Mogu dobiti od njih sve što hoću, poslušaću me u svemu.

– Tode! – opet ga je opominjao O'Melej.

– Umukni – promrmľjao je Brekman jedva čujno. Nagnuo se prema Sandansu i nastavio: – Indijanci imaju poverenja u mene, Sandanse. Kajove, Komanči, Arapahosi, svi osim Čejena, ali ću i njih pripitomiti. Znaite li šta će se onda dogoditi? Pokloniću im čebad zaraženu kolerom, velikim boginjama ili tuberkulozom, i pustiću da sve to deluje uz pomoć zatrovanog alkohola. Imam jednog lekara u Džilsburgu, koji će mi učiniti tu uslugu. Boslest će se širiti, a Indijanci neće imati pojma otkud ona dolazi, a i dalje će oboljevati od viskija i čebadi.

Odjednom je skočio i velikim koracima počeo da šeta oko vatre. Barbara ga je gledala zaprepašćeno; O'Melej je očigledno bio ljut zbog Brekmanovog predugačkog jezika, dok je Sandans samo vrebao okolo.

– Na taj način će Indijanci biti istrebljeni mnogo brže nego što bi to učinila armija – govorio je Brek-

man sa zadovoljstvom. — I, niko se u Vašingtonu zbog toga neće buniti. Razumete li me, Sandanse? Sam mogu zbrisati sa lica zemlje tri četvrtine od ukupnog broja Indijanaca u preriji, a ostatak će srediti armija, bez ikakvih teškoća. Za godinu dana, moja zemlja vredeće deset puta više nego što vredi sada, i ja ću postati milioner. Indijanci će mi skupo platiti moj skalp. Kad dode trenutak da se Indijanci unište, niko ih neće uništiti više od Toda Brekmana!

Sandans ga je posmatrao ćutke, zamisljen nad onim što je slušao.

— Moj metod je delotvoran — nastavio je Brekman smejući se. — Protiv njega nema leka, to ste i sami uvideli. Međutim, vi to nećete doživeti, Sandanse. — Brekman je opet seo pored vatre. — Samo vi i ova devojka biste mogli da me sprečite da ostvarim svoje namere. Za nju ću se ja pobrinuti. Poći će sa mnom u Džilsburg, to je već odlučeno. I, kad budem završio svoju dresuru, ona se neće sećati ni vašeg imena, a da ne govorim o nečem drugom. A što se vas tiče vas prepuštam O'Meleju.

— Ne možete me tek tako ubiti — rekao je Sandans. — To ne smete uraditi pred celom patrolom...

O'Melej se nasmejao na tu primedbu.

To je patrola Sedmog konjičkog puka, a njega predvodi najsiroviji general koji je ikad živio u ovom kraju. Sandanse, ovi momci su obični otpadnici, nasilnici, ološ koji sam sam pokupio. Svi se oni zbog nečeg plaše Šona O'Meleja, ili su mu dužni. Ovu patrolu sam sastavio samo s jednim ciljem: da pronađem tebe i devojkicu. Pa ipak, ne nameravam pred svima da te ubijem, to ne mogu učiniti.

Sad se umešao i Brekman:

— Ja sam pak najmio četvoricu Kajova, da vas pronađu i ubiju. Ali, to nije uspelo. Dogodilo se obrnuto. Oni fini ljudi u Vašingtonu biće veoma ljuti, Sandanse, što ste vi,

tako reći belac, ubili četvoricu Indijanaca, bez ikakvog razloga. Uhapšeni ste, dakle, kao ubica, i sutra ćete pokušati da pobegnute. Narednik O'Melej će morati da puca u vas. Shvatili ste, zar ne?

— Pa vi ste poludeli, Brekmane! — pobunio se Sandans, ponovo pokušavajući da se oslobodi veza. — Verovatno nikada niste ni bili normalni, a skalpiranje vam je još više naškodilo. A što se tiče O'Melaja, on, izgleda, još ne može zaboraviti batine koje je dobio od mene. Stvar možete okrenuti kako hoćete, ali ne zaboravite da svi ovi momci, koji su ovde, neće držati jezik za zubima. Neko od njih će kad-tad progovoriti. I, šta mislite, šta će biti ako vlasti saznaju šta ste sve radili? Ako Kaster to sazna...

Brekman upade Sandansu u reč:

— Kaster?! Prvo, ne bi poverovao, a drugo, imam ga u šaci i ne može mi ništa. On je jedan bednik, običan kockar, duguje mi tri hiljade dolara, koje nikako ne može da mi vrati. Samo ako ja to hoću, on sutra može ostati bez čina. On to dobro zna. Nemojte se pouzdati u vojsku, ona vas sigurno neće spasti.

— Tako je — potvrdio je O'Melej. — Niko ti neće pomoći, Indijance, i već možeš početi da pevaš tužbalice za rastanak od ovoga sveta.

Brekman pogleda u Barbaru.

— Sutra krećemo u Džilsburg. Prolazićemo pored mesta na kom se Sandans obračunavao sa četvoricom Kajova. Narednik O'Melej će, zajedno sa Sandansom, napraviti uviđaj i saslušati ga, Sandans će pokušati da pobegne... — Brekman pucnu prstima. — Ostatak patrole jahaće sa mnom dalje prema Fort Sedžviku, kod Džilsburga; tamo više nema Indijanaca, pa će se O'Melej sa ljudima vratiti u Fort Harker. Kad se smrkne, devojka i ja sami ćemo otići u Džilsburg, u moju kuću. A kad dođemo tamo... Već sam nagovestio šta će biti sa njom. Vidite, Sandanse, o svemu smo do-

bro razmislili, i O'Melej je u pravu. Ako hoćete da pevate oprostajne pesme ili da se molite Manituu, to učinite noćas, jer ćete sutra već biti pod zemljom.

9.

U jutro su Čejeni nestali.

Sandansa i Barbaru je probudio O'Melej, ostavljajući ih vezanih ruku. Brekman ih je gledao smeškajući se ironično, dok su, tako vezani, jeli biskvit i pili kafu. — U kasno prepodne stići ćemo do izvora, gde smo pronašli poginule Kajove. Biće tamo, posle, pet umesto četiri leša.

Okrenuo se i doviknuo vojnicima da osedlaju konje i natovare prtljag. O'Melej je naredio da se jedan tovarni konj stavi na raspolažanje Barbari Kolfaks. Pošto nije bilo nijednog sedla više, na tog konja stavljeno je nekoliko smotanih čebadi.

Oko pola sata nakon izlaska sunca, patrola je krenula. Sandans je jahao svog apaluzu, koji se u međuvremenu bio oporavio. Pored njega je bila Barbara, a s druge strane Brekman. O'Melej je Sandansov luk i strele, kao i štit, stavio iza sebe, pričvrstivši ih na svoje sedlo.

Sandans je odlučio da pokvari igru toj dvojici zločinaca. Ali, ne zato da bi spasao svoj život nego da bi ih sprečio da učine Indijancima ono što su naumili da učine, odnosno ono što je Brekman isplani-
rao.

U tom trenutku njegove šanse bile su ravne nuli, pa ipak, nada ga nije napuštala. Ako mu ne uspe da pobegne pre, pokušaće kad on i O'Melej ostanu sami. U svakom slučaju, ništa ne gubi ako pokuša.

Nemirno se vrpolio u sedlu. O'Melej mu je gurnuo cev puške među rebra.

— Bez uzbuđenja, Indijanče — rekao je preteći. — Još samo malo strpljenja, jer nismo daleko. Još samo malo, i ti i ja ćemo se odvojiti od patrola.

Sandansu je predeo postajao sve poznatiji. Uskoro je levo ispred njih iskrsla šumica u kojoj se borio sa četvoricom Kajova.

Narednik je mamuzama munuo svog konja i pojahao na čelo kolone.

— Stoj! — komandovao je. — Imam posla, zarobljenika treba da saslušam na mestu zločina. Vi, ostali, jašite sa Brekmanom u pravcu Džilsburga, ja ću vas sustići. Sledite njegove zapovesti kao što biste sledili moje, jer će me on zamenjivati deo puta.

Brekman se smeškao. Nije bio mamuran, iako je prethodne noći popio dosta viskija. Bio je, naprotiv, veoma dobro raspoložen.

— O'Meleje — obratio se naredniku — pazite kako postupate sa apaluzom, želeo bih da bude moj.

Vojnici su takođe bili veseli, pa je Sandans shvatio da im je potpuno jasno šta se događa, iako je O'Melej odlučio da Sandansa smakne bez prisustva svedoka.

Barbara se obratila Sandansu:

— Džime... — rekla je sasvim tiho.

— Podite sa njim — odvratio je Sandans. — Radite sve kako on kaže, nemojte mu davati prilike da vas ubije. U čejenskom logoru sam vam nešto obećao. Nastojaću da ispunim to obećanje.

— Ne... ne radi se više o tome — promumlala je devojka.

— Nego?

— Ja... — ućutala je i odmahнула glavom. — Možda ću vam objasniti kasnije, ako se ponovo budemo sreli...

Brekman se tresao od smeha.

— Ljudi, čujete li ovo?! Ona još misli da će se njih dvoje kasnije sreći! Da, da, hoće, samo ne znam gde, da li u raju ili u paklu?!

– Dosta je bilo priče! – uzviknuo je O'Melej – Indijance, idi napred, tamo prema onom drveću!

Sandans je poterao konja prema gustišu. O'Melej ga je sledio na metar-dva, držeći pušku uperenu u njegovu leđa. Patrola je lagano nastavila prema severu.

Sandans i narednik O'Melej stigli su do izvora. Tamo su još uvek bili leševi četvorice Kajova. Vojska je, po svemu sudeći, uzela za uspomenu njihove puške, noževe i strele.

– Stoj! – naredio je O'Melej. – Sjaši!

Sandans ga poslušao.

– Stigao si na kraj svoga puta – nastavio je narednik. – Tamo, u Fort Harkeru, dobro si me udesio, a ja ću ti to vratiti pre nego što te ubijem. A neću te ubiti metkom nego šakama. O'Melej to može, mislim da to već znaš.

– Vi ste kukavica! – uzviknuo je Sandans. – Nemate hrabrosti da me oslobodite veza! Lako je tući vezanog čoveka.

O'Melej se nasmejao.

– To nije pitanje hrabrosti nego zadovoljstva – sadistički je odgovorio narednik. – Uopšte nisam zainteresovan za to da se braniš, Indijance. Jednostavno želim da te ubijem sopstvenim rukama, i to je sve.

I, snažni O'Melej je navalio na Sandansa. Ovaj se izmicao koliko je mogao, ali i primao udarce, ali nije mogao da ih i zadaje. U jednom trenutku, nagazio je na jednu od retkih preostalih strela, tako da se ona uspravila; dogodilo se to u sekundi kad je O'Melej svom snagom jurio na njega.

Usled brzine i jačine naleta, narednik nije stigao da reaguje; stomakom je naleteo na oštru strelu, koja mu je u istom trenu prošla kroz stomak.

Sandans je stajao i gledao u neočekivani prizor.

O'Melej se uhvatio za strelu, pokušavajući da je izvuče, ali za to nije

imao snage. Da mu ruke nisu bile zavezane, Sandans bi to uradio umesto njega; ovako, preostalo mu je samo da gleda kako se narednik lagano ruši.

Ubrzo je O'Melej bio mrtav.

Kad je oslobodio svoje ruke, Sandans mu je prišao i izvukao strelu iz njegovog tela, pa je stavio na grudi jednog od nesrećnih Kajova.

– Hvala ti, brate – šapnuo je, gledajući u mrtvog Indijanca.

Da nije bilo Brekmana i njegovog viskija, ta četvorica Kajova bi postali njegovi prijatelji, a ne žrtve. Pa ipak, oni su ga sada spasili.

Sandans je uzeo O'Meļev kolt, pušku, nož i municiju. Sa njegovog konja uzeo je i svoje indijansko oružje, zatim skinuo sedlo i pustio životinju.

Uzjahao je apaluzu i napustio šumu.

Zastao je posle izvesnog vremena i osmotrio preriju. Tamo negde je Brekman, koji će, kada stigne u Džilsburg, biti sasvim bezbedan.

Ali, do Džilsburga ima da jaše još tri dana, a Sandans nije namerao da ga pusti da mu umakne. Imao je druge planove, i bio siguran da ga onih dvadesetak vojnika, u Brekmanovoj pratnji, neće sprečiti da ih ostvari.

U lakom galopu, i on je pojahao put severa...

*

U međuvremenu je Sandans dobro upoznao Brekmana, pa ga je zato sledio na povećem odstojanju, i to ne direktno, nego sa strane. Možda je njegova opreznost bila preterana, ali nije hteo da rizikuje još jednom. Morao je da spase Barbaru iz njegovih kandži, pre nego što stignu u Džilsburg.

Oko osam sati je jahao umereanim tempom. Soko se nije umorio, pa je Sandans iz daleka primetio

trojicu vojnika, i to mnogo pre nego što bi oni primetili njega.

Odjahao je milju unatrag, i napravio tragove koje bi i iskusnim čejanskim skautima zadali glavobolje.

Znao je da se trojica vojnika plaše, to se videlo po njihovom ponašanju. Verovatno su protiv svoje volje morali da urade ono što im je Brekman naredio.

Kad su stigli na Sandansov trag, zaustavili su konje. Nešto su raspravljali, dok je jedan od njih uzbudljivo mlatarao rukama.

Sandans je ležao iza male uzvisice, u zaklonu, i posmatrao vojnike, koji su se ponašali kao kokoške koje u blizini osećaju lisicu. Strele i luk bili su pred njim. O'Melejevu spensericu je ostavio kod Sokola, koji je stajao malo dalje, takođe u zaklonu. Brekman je možda bio još dovoljno blizu i mogao bi čuti pucanj, koji bi ga upozorio na opasnost.

Trojica vojnika jahali su još malo prema Sandansovom zaklonu, a zastali su tačno tamo gde je to Sandans predvideo. Znao je da će na tom mestu oni zastati i krenuti natrag, jer nisu mogli znati kako i kuda da nastave, pošto po tragu to nisu mogli odrediti.

Oprezno, Sandans je zapeo jednu strelu. Morao je nišani precizno, inače će vojnici u panici da pucaju na sve strane.

Odapeo je prvu strelu, i ona se zarila u grudí prvog vojnika. Ovaj još nije ni pao, a Sandans je već odapinjao drugu strelu. Činilo se da preostala dva vojnika ne primećuju šta se događa.

Kad im je kompanjon pao, začudeno su gledali u njega, još ne shvatajući šta se dogodilo. U tom trenutku strela pogodi drugog vojnika u ruku, i on viknu. Konj se trgao, a pošto vojnik nije mogao da se služidesnom ranjenom rukom, nije ni mogao da se uhvati za jabuku sedla, pa je pao s konja.

Treći je poverovao da će raste-rati svoj strah psokama, pa je kleo

na sva zvona. zgrabio je pušku iz skabarda i naslonio kundak na rame. Pokušao je da nišani, ali nije video cilj. Ipak, njegov kažiprst je počeo da se savija.

Da bi preduhitrio pucanj, Sandans je odapeo i treću strelu. Spenserica skliznu iz vojnikovih ruku, i pade na zemlju. I vojnik se zaljulja u sedlu, da bi, ubrzo, i on pao.

Potom je Sandans lagano sišao niz liticu. Video je da je prvi vojnik na mestu ostao mrtav, dok je drugi pobegao nekud. U pesku je video tragove krvi, i konstatovao da je to prevelik gubitak krvi za jednu ranjenu ruku.

Požurio je. Sustigao je vojnika, koji je, ugledavši ga, uplašeno kriknuo. Pokušao je da se održi na nogama, ali mu to nije uspelo. Pao je.

Sandans pogleda njegovu ranjenu ruku. Strela mu je gotovo raspolovila mišicu nadlaktice i preseklala žilu-kucavicu. Tom momku nije bilo spasa, Sandans je to dobro znao. Možda, da su bili u nekom naselju, ali tu, u preriji...

Sandans potrčao prema apaluzi. Kad je došao do njega, primetio je da sunce već zalazi. Morao je da požuri, jer je hteo još te noći da sustigne Brekmana i spase Barbaru.

Nepogrešivo je sledio trag vojnika, i, mađa mesec još nije bio izašao, ni u jednom trenutku ga nije gubio.

10.

U daljini je riknuo jedan bivo; zvučalo je to kao grmljavina. Negde, u blizini, zavijao je kojot. Mesec je stajao nisko nad horizontom, a prerijom je vladao mrkli mrak.

Sandans je ostavio Sokola, jer, za

ono što je nameravao da učini, konj mu nije bio potreban.

Legao je potrbuške i, lagano, kao zmija, provlačio se kroz visoku travu. Pušku i kolt je takode ostavio, jer je oružje u tim trenucima moglo samo da mu oteža stvar.

Svetlu kosu i gornji deo tela, koji su i u noći mogli da budu upadljivi, zamazao je glinom.

Već izdaleka je video Brekmanov logor, pa je odlučio da mu se prišunja. Logor je bio na jednoj uzvišici, odakle je Brekman mogao da vidi okolinu, pa je po tome Sandans zaključio da se taj nepošteni čovek ipak nekoga plaši.

Uz to, Brekman je postavio i stražu. Sandans je otkrio četvoricu ljudi koji su bili raspoređeni ispred uzvišice, a pretpostavljao je da ih isto toliko ima i sa druge strane.

Uzvišica je bila udaljena od njega tri stotine jardi. Na takvoj razdaljini, usred noći, ne bi se moglo precizno nišanim. Ipak, morao je da pride još bliže, i da rizikuje.

Stigli su, ubrzo, novi stražari. Ali, nisu bili nimalo oprezniji od prethodnih. I oni su stali ispred uzvišice i videli se, ali njih Brekman nije opominjao.

Sandans pažljivo nanišani na jednoga, i strela polete. Jedan od vojnika se bezglasno srušio kad ga je strela pogodila.

Tridesetak jardi ispred njega, drugi vojnik je stao; valjda je čuo fijuk strele, i okrenuo se.

— Džo? — dozivao je ljutitim glasom. — Hej, Džo, zašto...

Ućutao je, jer je i njega pogodila Sandansova strela, i to u trenutku kad je vojnik, izgleda, shvatio šta se događa, i podigao pušku, da bi pucao u pravcu iz kog je čuo fijuk strele.

Ono je reagovao treći vojnik, po-

što je drugi zastenjao, ali i njega je Sandans pogodio.

Četvrti stražar je nešto vikao, bio je u panici. Sandans je znao da ga taj vojnik ne može videti, pa se nije uzbudivao kad je ovaj počeo nasu-mice da puca okolo.

Sandans je nanišanio i na njega. Ubrzo je zavladala potpuna tišina, i Sandans je nastavio da puza. Stigao je sasvim blizu kampa, pa je opet čuo Brekmanov glas.

— Nemojte izigravati budale! — vikao je. — Sve prevrnite, pregledajte dolinu, ali oprezno i razumno! Sad je jasno da ovde ima nekog!

Nakon dva sata opreznog kretanja, Sandans je sa jedne strane uzvišice stigao na drugu. U međuvremenu je mesec zasjao jače. Sa te strane bili su konji, uznemireni pucnjavom i zadahom krvi, koji je donosio vetar. Konje su čuvala trojica stražara. Lenjo su šetali tamo-amo.

Sandans je i pored njih uspeo da se provuče neopažen. Bio je zadovoljan onim što je te noći postigao. Tražila ga je cela patrola, a on je izmicao, sve više se približavajući svom cilju.

Procenio je da je ponoć prošla bar za jedan sat. Vojska ga je još uvek tražila.

Nakon još jednog sata, svi su se vratili u logor, zaključivši da u okolini nema nikog, jer su „pročešljali“ sve a nikog nisu primetili. Brekman je psovao i vikao, ali više niko od vojnika nije se usuđivao da napusti logor, jer su u međuvremenu otkrili nekoliko svojih kompanjona, sa strelama u grudima ili ledima.

Sandans je upravo to i želeo: da ih zaplaši, da im da na znanje da je živ i da ih neće ostaviti na miru. To je, pre svega, važilo za Brekmana.

Napuštajući logor, morao je još nekoliko puta da upotrebi luk i strele, jednom samo luk, kojim je udavio jednog od stražara, koji mu se odjednom našao preblizu da bi mogao strelom nišanim u njega.

Oko tri izjutra, opet je bio kod svog konja. Odlučio je da jaše iz-

vesno vreme, kako bi stekao prednost nad Brekmanom i ostatkom njegove patrola.

Kad je procenio da je prevalio priličan deo puta i da će na to mesto Brekman stići tek oko podne sledećeg dana, Sandans je legao da odspava nekoliko sati.

Kad se probudio, pojahao je Sokola i nastavio da jaše prema severu. Kad je naišao na jedno brdo, zaustavio se i sklonio, i odatle posmatrao dolinu. Odlučio je da sačeka Brekmana i da mu preseče put. Pre nego što je otišao u zaklon, privezao je Sokola za jedno drvo i uzeo O'Melejevu spensericu.

Nije prošlo mnogo vremena, a Sandans je ugledao jahače. Umorni i bezvoljni, naprosto su visili u sedlima. Izdaleka, Barbarina svetla kosa ličila je na žutu mrlju. Brekman je jahao pored nje.

Kad su se još više približili, Sandans je primetio kako se Brekman okreće i nešto govori vojnicima; ovi se već u sledećem trenutku raspršiše na sve strane.

Brekman i Barbara su jahali u sredini, a sa svake strane još po jedan vojnik, tik uz njih, dok su ostali jahali u blizini.

Sandans je nanišanio i ispalio tri hica uzastopce. Pogodio je dvojicu vojnika koji su jahali sa strane, dok je treći hitac pogodio konja, čiji je jahač odmah pao na zemlju.

Sandans je brzo pritrčao Sokolu, pojahao ga i poterao prema severu. Džilsburg nije bio još daleko, a postojala je opasnost da će se Brekmanu odatle poslati nova patrola. Sandansu je bila preostala jedna noć da učini ono što je hteo da učini.

*

Opet je zavládala noć. Vojnici su bili veoma umorni i morali su da zastanu makar samo kratko vreme,

da bi se odmorili. Zaustavili su se u maloj skrovitoj dolini. Straže nisu postavljali – verovatno niko nije smeo da stražari, s obzirom da su svi oni koji su protekle noći čuvali stražu, sada bili mrtvi.

Brekman je bio prinuđen da s vremena na vreme sam prošetá i vidi ima li nečeg sumnjivog u okolini. U rukama je držao Sandansovu henrijevku. U jednom trenutku je zastao u mraku i viknuo:

– Sandanse! Znam da ste tu negde! Upozoravam vas: ako noćas opet pokušate nešto, ubiću devojkú! To nije samo pretnja, čujete li me?!

Sandans nije odgovorio. Znao je da Brekman ne preti uzalud. Najzad, Barbara Kolfaks je bila njegov talac i mogao je iskoristiti priliku da je ubije, da bi spásao sebe.

Barbara je ležala pored vatre, verovatno je i ona spavala. Jedino je, izgleda, Brekman bio budan. Utrljao je duvan u svoje oči – oprobani trik lovaca i kauboja, koji su primenjivali kad ni po koju cenu nisu smeli zaspati.

Sandans izvadi nož koji je uzeo od O'Meleja.

Posle izvesnog vremena, umor je savladao i Brekmana, pa mu je glava mlitavo pala na grudi. Ipak, strah je u njemu bio toliko velik da se posle nekoliko minuta trgao, skočio i pogledao uokolo, a potom opet seo.

Sandans je pazio da ne izgubi strpljenje i ne krene na Brekmana pre vremena. Čekao je, ali ne dugo. Opet je Brekmanova glava klonula. Ovoga puta se, bar u prvih pola sata, koliko je Sandans još čekao, Brekman nije probudio. To je značilo da spava prilično čvrsto.

Čak se izvrnuo u stranu, zajedno sa puškom, koja mu je još bila u rukama. Ali, pre nego što je zaspao, uspeo je da postavi stražu.

Sandans je čekao još dvadesetak minuta, a onda se i vatra sasvim ugasila.

Lagano je krenuo...

Stražare je, jednog po jednog, ubio nožem, pretho ho im, odostrag, zapušivši usta rukama. Ostali vojnici ništa nisu čuli, a ni Brekman, jer su svi spavali.

Kao senka, Sandans se prikrao Barbari. I njoj je najpre rukom zatvorio usta, pa je tek onda probudio.

Ona se najpre trgla, pogledala ga razrogačenih očiju, a kad ga je prepoznala, odmah se umirila.

Sandans, ne želeći da rizikuje da se Barbara spotakne i padne i tako izazove nečiju pažnju, podigao ju je na leđa i poneo prema izlazu iz doline. Čutke su stigli do mesta na kom je Sandans ostavio Sokola.

Tek tada se Barbara usudila da progovori, i to je učinila veoma tiho:

— Sandanse... Oh, Džime...

Naslonila se na njegove grudi. On je pomilova po kosi.

— Sve je u redu... — šapnuo je. — Možete li da jašete ili ste preslabi za to?

— Nemam snage... — promucala devojka. — Ali, mogla bih da jašem.

— Onda uzmite Sokola i jašite prema severu. Sutra u podne možete stići u Džilsburg. Na putu do tamo nema više Indijanaca.

Naći ćemo se u Elsvortu, vi i ja.

Dugo ga je devojka gledala.

— Da... — rekla je najzad. — Volela bih da se sretnemo, ali, jeste li sasvim sigurni da ćete... da ćete uspeli da se izvučete živi

— Doći ću, kad vam kažem — odgovorio je sigurnim glasom. — Barbara... — nastavio je oklevajući — ...žao mi je zbog Dvonožnog Medveda. Za sve sam ja kriv...

Ona se okrenula, da Sandans ne bi video suze u njenim očima.

— Nije... moglo... drugačije — promucala je. — Ipak, dodite u Elsvort.

Podigao je Barbaru na konja, a zatim dugo gledao za njom, dok je odlazila. Gledao je za njom sve dok

nije nestala u mraku, a potom požurio natrag, kod Brekmana.

U međuvremenu se, tamo, bar na izgled, ništa nije promenilo. Sandans je izbrojao konje, a zatim i preživele vojnike. Nožem je presecao užad kojim su konji bili vezani za drveće, zatim pojahao jednog zelenka, a uzeo uzde ostalih, pa ih poveo kroz dolinu. Malo kasnije ih je sve pustio.

Ljudi su se probudili. Sandans ih je čuo kako galame. Neki su i pucali u njegovom pravcu, ali se on u međuvremenu udaljio toliko da ga hici nisu mogli stići, a nije se ni video od mraka.

Dva osedlana konja, koja nije bio pustio, zavezao je za jedno drvo, a pešice je počeo da se šunja prema Brekmanu.

Dok je vikao i psovao, pominjući im neposlušnost i mogućnost da nastradaju zbog toga, vojnici su počeli da udaraju Brekmana. Čak su ga oborili i na zemlju, i šutirali.

Ali, to nije trajalo dugo.

Posle nekoliko minuta, Brekman je ostao sam. Ljudi su se razmyleli okolo, tražeći konje. Većina njih su ih i našli. Jednostavno su napustili svog »zapovednika«.

Izgledalo je da sve to Brekmana nije mnogo diralo i da mu takva situacija nije predstavljala nikakvu novost.

Sandans nije hteo ništa da preduzme, bar dok je mrak. Sačekao je da svane.

A onda je, s O'Melejevim koltom u ruci, stao na uzvišicu iznad doline i povikao dole:

— Brekmane!

Ovaj se trže i podiže glavu. U istom trenutku je potegao revolver, nanišanio na Sandansa, ali odmah i spustio ruku sa oružjem, jer je shvatio da mu je protivnik preda-leko da bi ga pogodio, a uz to je i njegov položaj bio nezgodan.

— Šta ćete uraditi?! — upitao je pretećim glasom.

— Predaću vas Čejenima. Vaš skalp već imaju, treba im i ostalo. Ubili ste Dvonožnog Medveda, jednog od najboljih čejenskih ratnika, i oni vam to sigurno neće oprostiti. Uz to, hteli ste da istrebite Indijance tako što biste im davali zatrovani viski i zaraženu čebad. Sve to ću ispričati Čejenima, i vi ćete platiti za to. Moram vas imati živog, jer samo tako ćete moći platiti svoj ceh kod tih ljudi.

Lagano je išao prema Brekmanu, ne mareći za to što je predstavljao odličnu metu i što ga je zločinac već držao na nišanu. Brekman je sačekao da mu se Sandans još više približi, a onda je pritisnuo obarač.

Sandans nije ni mrdnuo. Hitac je proleteo pored njega, a on se i dalje približavao Brekmanu. Znao je da ga nervira svojom hladnokrvnošću, a isto tako je znao da iz oružja iz kog je Brekman pucao ne može tačno da se pogodi meta koja se kreće.

Iako je Brekman bio odličan strelac, promašio je metu još jednom.

Posle izvesnog vremena, Brekman je konstatovao da ima samo još jedan metak. Sada više nije smeo da rizikuje.

U trenutku kad je nanišanio i počeo da povlači desni kažiprst, Sandans je ispalio prvi hitac. Pogodio je Brekmana u desnu ruku, tako da je ovaj ispustio revolver.

Brekman se okrenuo i počeo da trči. Sandans je nanišanio u njegovu nogu, i opalio. Zločinac je pao. Sada je bio ranjen i u ruku i u nogu.

*

Sandans je bio svestan koliko rizikuje što se usuduje da uđe u logor Čejena. Znao je da je veliki krivac za smrt Dvonožnog Medveda.

Brekman je sve vreme ćutao. Bio je već ruina od čoveka; nijednom nije pokušao da beži, niti uradi išta

što bi nerviralo Sandansa. Možda se još nadao da će se izvući od Čejena, kojima je Sandans namera-
vao da ga prepusti.

Izgledalo je da ne misli na rane. U normalnim okolnostima, poludeo bi od bolova, ali, izgledalo je da mu ti bolovi ne predstavljaju ništa u odnosu na ono što ga očekuje kod Čejena. Jer, po njihovom zakonu, zločinca kakav je bio Brekman, ubijali su polako, mučeći ga i nastojeći da mu vrate sav bol koji je prčinio drugima. Bio bi srećan kad bi bio ubijen u otvorenoj borbi, pucajući, ili se barem tukući, ali, i on je Dvonožnog Medveda ubio iz zasede, u nepoštenoj i neravnopravnoj borbi, pa će shodno tome i biti kažnjen.

Sandans je osetio da nisu sami. Podigao je glavu i ugledao dvadesetak čejenskih ratnika, koji su se nanizali u polukrug, nedaleko od njega i Brekmana, i posmatrali ih.

Ostavio je kolt i prekrstio ruke na grudima. Strpljivo je čekao da mu ratnici pridu.

Ratnici su prišli i okružili njega i Brekmana. Niko za to vreme nije izgovorio ni reč.

Jedan mladi ratnik je podigao cev spenserice i nanišanio na Sandansa.

Sandans ga je prepoznao. Bio je to Brza Lisica, koji je često išao u lov sa Dvonožnim Medvedom, ali nije bio član njegove ratničke grupe.

Poglavica je mahnuo rukom tom mladiću, i tako mu dao znak da ne puca u Sandansa.

Sandans je osetio da je trenutak povoljan da progovori.

— Ono što imam da kažem treba da čuje samo Visoke Tele — rekao je.

Crna Strela je potvrdno klimnuo glavom. Dao je znak dvojici Indijanca da vežu Brekmana za konja, a Brzoi Lisici da sledi Sandansa. Potom se okrenuo i odjahao. Znao je da je Sandans odgovoran Visokom Teletu i da on nema prava da se

meša u ono što se događa između tog poglavice i Sandansa.

Kad su stigli u indijanski logor, Sandansu se steglo srce. Ranije, kad bi dolazio, prvo bi ušao u šator Dvonožnog Medveda i pozdravio se sa njegovom majkom i sestrom. Sada je sreo njihov pogled pun prebacivanja i bola. To mu je bilo strašnije od svega.

U indijanskom naselju je nastala tišina, kad se on pojavio. Pred njega je izašao i Visoko Tele; dugo ga je posmatrao ćutke.

Tom razgovoru su, osim poglavice i njegove žene, prisustvovala majka i sestra Dvonožnog Medveda. Sve vreme dok je pričao, Sandans nije imao utisak da ga iko krivi zbog smrti njegovog prijatelja i brata. Pre su krivicu pripisali Ženi Dve Staze, koja je »omadijala«
neiskusnog i poštenog mladića.

Visoko Tele je odredio da Sandans brine o tome da u vigvamu bez muške glave, kod majke i sestre Dvonožnog Medveda, uvek bude dovoljno mesa, i to sve dotle dok se devojka ne uda i dovede u porodicu mušku glavu.

Sandans je obećao i Visokom Teletu i majci Dvonožnog Medveda da će im dovesti mnogo konja, a odlučio je da te troškove prebaci na račun Džordža Kolfaksa.

Time je, po čejenskom zakonu, stvar za Sandansa bila okončana, i više niko nije imao prava da ga krivi za nešto ili ga poziva na odgovornost.

Uz to, Sandans je obećao da će Ženu Dve Staze vratiti Visokom Teletu, ukoliko ona to bude želela.

Pozdravio se sa njima i indijansko naselje napustio još tokom noći, kako bi što pre stigao u Elsvort i uzeo novac od Džordža Kolfaksa.

Niko ga nije zadržavao dok je odlazio. Okrenuo se samo još jednom, prema mestu na kom je Brekman bio vezan. Posle jedne predene milje, čuo je njegov krik.

Ceremonija kažnjavanja velikog zločinca bila je počela. Tod Brekman je išao u susret strašnoj smrti, ali ga Sandans nimalo nije žalio.

Jer, takvu, i još goru smrt, Brekman je zaslužio već stotinu puta...

11.

Sandans je sedeo u salon-vagonu Džordža Kolfaksa, u Elsvortu. Sam Kolfaks je sedeo spram njega.

— Dobijam još pet hiljada dolara, što sam vam doveo ćerku — rekao je. — Čim bude prodata Brekmanova imovina u Džilsburgu, dobićete i svojih sto hiljada dolara, a daću vam i gotovinu koju sam našao kod njega. Pošto vaša ćerka bude potpisala izveštaj koji će napraviti istražna komisija armije, imaćete prvenstvo pri kupovini Brekmanove zemlje i salona. Dakle, ćerku sam vam vratio, a od vaše imovine neće nedostajati nijedan peni.

— U redu — odvratio je Kolfaks. — Pet hiljada ćete dobiti odmah, a dvadeset hiljada, odnosno dvadeset odsto od sto hiljada dolara daću vam nakon rasprodaje Brekmanove imovine. Najzad, njegov leš je izručen tek pre nekoliko dana — rekavši to, Kolfaks se stresao od užasa. Setio se u kakvom stanju su Čejeni »pustili«
Brekmana. — Ti divljaci su ga tako udesili da sam ga jedva prepoznao. Jedino se po glavi moglo videti da je to Brekman.

— Čejeni su već imali njegov skalp — nastavio je Sandans. — Nisu mogli dva puta da ga skalpiraju. U svakom slučaju, vi ste ga identifikovali, i nema sumnje da je to on.

— Divljaštvo! — stresao se Kolfaks još jednom.

Sandans ga odmeri ozbiljno.

— Zar vam ćerka nije pričala kakve je namere Brekman imao sa

njom? Zar on nije bio divljak? A tek njegove namere prema Indijancima?! Zar je potrebno veće divljaštvo i veća surovost?! Nije valjda da biste vi tako nešto prihvatili i da sve to odobravate samo zato što je on belac?

Kolfaks se osećao neprijatno. Nije odgovorio na ta pitanja. Otvorio je ladicu i iz nje izvadio jednu lanenu vrećicu.

— Evo vaših pet hiljada — rekao je. — A šta je sa ostalim troškovima? Mislim, s novcem koji sam vam dao za troškove.

— Obračunaćemo se kasnije. Taj novac sam upotrebio da bih smirio Cejene. Obećao sam Visokom Teletu i porodici Dvonožnog Medveda da ću im dovesti mnogo konja, i to ću uraditi.

— Ne shvatam — rekao je Kolfaks, i ponovio: — Ne shvatam...

Odjednom se u razgovor umešala Barbara Kolfaks.

— Oče — počela je ostrim glasom — želela bih da odmah isplatiš Sandansu i onih dvadeset hiljada dolara. Ti ćeš svoj novac dobiti, njegovom zaslugom, i nema razloga da on čeka.

— Ali, Barbara, može potrajati i nekoliko meseci da se rasproda Brekmanova imovina i da ja dobijem natrag sto hiljada dolara! — uzviknuo je pohlepni Kolfaks.

— Dobićeš ga brzo. Potpisala sam brdo dokumenata, i više niko ne sumnja da je Brekman uzeo taj novac. Budi uveren da ćeš ga brzo dobiti natrag.

— Sumnjam u to. Uostalom, nije mi jasno kako je Brekman uopšte znao za postojanje tog novca u zlatu! Kako je mogao znati gde je novac sakriven?

Sandans pogleda u Irenu Kolfaks. Bila je bleđa, a usne su joj podrhtavale. Uplašeno je pogledala u Barbaru.

— Možda... — rekla je devojka tobože nesigurnim glasom — ... možda sam ja bila neoprezna i nekako se odala...

— Ti?! — zaprepašćeno je upitao Kolfaks.

— Pa, da. Možda sam rekla više nego što treba. Ukoliko je tako, žao mi je...

Sandans je shvatio Barbarinu igru, pa se i on umešao, rekavši:

— Moguće je da i to da je Brekman sasvim slučajno našao taj novac. Kofer je ipak bio pretežak za ono što se videlo da je u njemu. Prevejani lisac kao što je Brekman lako je mogao da pretpostavi da tu nema samo lake ženske garderobe.

— To ni u kom slučaju nećemo saznati, i zato bolje da ne govorimo o tome. Nego, ja hoću da Sandans odmah dobije svoj novac — insistirala je Barbara.

Irena je i u nju i u Sandansa pogledala sa zahvalnošću.

— U redu — bio je uporan i Kolfaks — on će novac dobiti čim ga ja budem primio, po rasprodaji Brekmanove zaostavštine.

— Sada! — uzviknula je Barbara ljutito. Zatim je dodala malo tiše: — Uostalom, od mene zavisi šta će se desiti s novcem. Zavisi od moje izjave, a ja mogu da kažem šta hoću. Ako sada ne daš Sandansu ono što mu pripada, nikada nećeš ni dobiti Brekmanovu zaostavštinu.

— Dete — slomljenim glasom je počeo Kolfaks — ne znam šta se to dogodilo s tobom, kako možeš da...

— Nisam ja dete, oče! Odrasla sam. Bila sam daleko od tebe izvesno vreme, doživela što-šta, i da nije bilo Sandansa, ja sada ne bih bila ovde. Zahtevam da mu novac daš odmah. Sigurna sam da se Irena slaže sa mnom — pogledala je Barbara u svoju maćehu. Ova je shvatila da mora biti na njenoj strani.

— Da, Barbara je u pravu — brzo je rekla Irena. — Daj Sandansu novac, molim te.

Kolfaks je bio toliko iznenađen da nije mogao odmah da progovori, jer je najmanje od Irene očekivao takvo ponašanje.

Na kraju je promumlao:

– U redu, kad vi kažete... Tako nešto odstupa od mojih principa, ali ako insistirate...

Kolfaks se povukao iza gardina, da uzme novac. Irena je pošla za njim.

Kad su Sandans i Barbara ostali sami, ona mu je šapnula:

– Obećali ste mi nešto...

– Da li ste sigurni da želite da se vratite Čejenima? – upitao je Sandans. – Sad, kad nema Dvonožnog Medveda...

– Ali... ima vas! – nasmešila se devojka, gledajući ga, nežno, pravo u oči. – Ako odem u Njujork, nikad više vas neću videti. A kod Čejena dolazite stalno.

– Da, tačno je. Stalno odlazim kod Čejena...

– Videli ste kakvi su moj otac i Irena. Ja s njima ne bih želela da ostanem. Shvatate me, zar ne? A ja sam između ostalog, želela da vi dobijete novac zato što...

Zaćutala je.

– Zašto?

– Žuri mi se. Veoma mi nedostaje moja čejenska porodica. Neću da budem Barbara Kolfaks nego Žena Dve Staze. Ako danas dobijete novac, hoćemo li krenuti još ove noći?

– Pa, ako hoćeš, Ženo Dve Staze – blagim glasom je rekao Sandans.

– Onda, krećemo u ponoć.

Uto se i Kolfaks vratio.

– Zašto se ja nerviram? – govorio je razdraženim glasom. – Sve što je bilo Brekmanovo biće moje, a to će za koju godinu, mislim na zemlju, vredeti mnogo više nego sada. Čim ti Indijanci budu nestali sa te teritorije. Potruđiću se da se to dogodi što pre. Koristiću za to

sve svoje veze, plaćaću, podmićivati, raditi sve, samo da oni budu što pre istrebljeni.

– Trajaće te mnogo duže nego što mislite – rekao mu je Sandans.

– U međuvremenu sam razgovarao sa generalom Šermanom. Održaće se mirovni sastanak sa Indijancima. Vi, Kolfakse, zamišljate da je sve mnogo jednostavnije nego što jeste.

– Ne tiče me se Šerman, niti me se tiče njegova obećanja Indijancima. Može da im obeća i Mesec, ali im ga neće dati. Uostalom, slobodni ste, možete ići, Sandanse.

Sandans je pozdravio Kolfaksa i napustio njegov salon-vagon.

Barbara Kolfaks je naredila da se Soko Iž Džilsburga dovede u Elsvort. Sandans je kupio još jednog konja, zatim dovoljno namirnica, opreme i poklona Indijancima. Sve te troškove stavio je na Kolfaksov spisak.

Potom je otišao u salun i tamo se sreo sa Hikokom.

– Kaster je do guše u nevoljama – rekao je Hikok. – Priča se da će ga poslati natrag, na istok, jer je ovde napravio mnogo grešaka.

– Svakako će tamo duže ostati živ – odvratio je Sandans. Ispio je svoje piće i pozdravio se sa starim prijateljem. Na rastanku, Hikok mu je rekao:

– Čuvaj svoj skalp, Džime.

Kad se smrklo, Sandans je na dogovorenom mestu sačekao Barbaru Kolfaks. U mraku, upitao ju je: Jesi li to ti, Ženo Dve Staze?

– Da, ja sam. Vodi me kod Čejena... – čuo je odgovor.

U SLEDEĆEM BROJU

TERENS VORNER

NOĆNI Jahači

»Instinktivno je stavio ruku na dršku kolta. Međutim, jahači zaustaviše konje ispred šerifove kancelarije i sjahaše. Na svoje iznenađenje Don je odmah prepoznao jednog od njih: bio je to Adam Mur, vođa novih naseljenika, kako je rekao Bil. Drugi čovek bio je onizak, ali čvrsto građen, sa bujnim obrvama. Imao je na sebi farmerice i kariranu košulju, a za pojasom revolver.«

JUGOBANKA